

**Anarşist Ekonomi
Tartışmaları(24)**
Sivil Toplum Vebası: Orta Sınıf
Ve Orta Sınıf Memnuniyetsizleri
s 16

**Terörün Eğitimi
Eğitimin Terörü**
s 26

**Aklım Takıldı, Fikrim Takıldı;
"Ne Yiyeceğim?"
Kafam Karıştı!**
s 24

**El-Bab Kapı
Rakka Duvar**
s 9

meydan

1 TL

www.meydangazetesi.org

"İnsan ancak kendi
kadar özgür insanların
arasında özgürdür"

AYLIK
ANARŞİST
GAZETE
SAYI: 36
OCAK - ŞUBAT
2017

**KRİZ HAZIR!
HAZIR MISIN?**

s 14

Krize Karşı Grev Yasakları

Rıfat Güven

rifat@meydangazetesi.org

Tahmin edebiliyoruz değil mi? 20 Ocak'ta grevin yasaklandığı haberini alan patronların ellerini ovuşturmasını. Ya da tahmin ediyoruzdur yaşanan ekonomik krizi kendi "fırsat"ına çevirmeye çalışanların varlığını. İşçiyi sömürmeye ve gerektiğinde ezilenlerin yaşamlarını çalmaya hazırlananları...

Pek çok şehirde, toplam 26 iş yerinde sayıları iki bini aşan metal işçisi, alacakları ücret zammına göz koyan patronlara karşı 20 Ocak'ta greve başlayacaktı. Krizin etkilerinin hissedilmeye başlandığı bu dönemde, direnerek alacakları zammın onlar için anlamı yüksekti, fakat "milli güvenliği tehdit" bahanesiyle grev yasaklandı. Tıpkı 2015 ve 2014 yıllarında aynı gerekçeyle yasaklanan metal ve Şişecam grevleri ya da coğrafyamızdaki işçi mücadeleleri tarihinde toplam 300'ü aşkın grev yasağı gibi.

Kuşkusuz bu grev yasaklamaları, devlet ve patronların, "milli güvenlik" ve OHAL bahaneleriyle kendi ekonomilerini güvende tutma planı olarak hayata geçiriliyor. Bu da onların "milli güvenlik" derken sınıfsal anlamda aslında neyi kast ettiklerini ortaya koyuyor.

Sistemin siyasal ve ekonomik sahipleri grevi yasakladı, çünkü; OHAL'de yaratılan güçlü iktidar pozisyonu, coğrafyanın tümünde uygulanan korku ve yıldırma politikaları sonucu elde edilmişti. Var olan OHAL ve son grev yasakları ile ekonomik daralmanın da üzerini örtmenin telaşdır kapıldıkları. OHAL sonrası olağanlaşan politik krizlerin, toplumun yaşamsal gerçekleriyle daha doğrudan ilişkili ekonomik krize evrilmesinin telaşdır asıl olarak da.

OHAL ve politik krizlerle birlikte iyice kırılanlaşan ekonomide, enflasyon ve işten atılmaların çoğalması, döviz kurlarının hızlı artışı gibi belirtiler, TC ekonomisinin başına gelebilecekler açısından epeydir önemli veriler olarak ortada duruyor. İşte efendilerin grev yasaklamalarında "milli güvenlik" olarak sığındıkları gerekçenin özü tam da burada gizli. İşçi sınıfının en etkili direniş yöntemlerinden olan grevin ekonomide neden olacakları, toplumun farklı dinamiklerine yayılma potansiyeli, grevler sonucu üretimin durmasıyla pamuk ipliğine bağlı ekonominin tümünden iflası. İşte, devlet ve patronların uykularını kaçırarak bir kabus senaryosu.

Grev yasaklamalarıyla, işçilerin örgütlülüğü de hedefleniyor. Özellikle 12 Eylül sonrası devletin, toplumun örgütlülüğüne dönük artan saldırıları, son süreçte "olağanlaştırılan" OHAL uygulamaları ile tekrar gündemleştirilmek isteniyor. O dönem, benzer şekilde daralan ekonomide, patronların nefes alması için imdada yetişen 12 Eylül baskıları içinden geçtiğimiz süreçte, sendikasıylaştırma ve OHAL uygulaması şeklinde cisimleşen grev yasakları olarak belirginleşiyor.

Devletin ve patronların, "milli güvenlik" gerekçesine sığınarak yasakladığı grevler, işçilerin ve tüm ezilenlerin engellenmek istenen örgütlülükleridir, esasen bir korkunun ifadesidir. Daha çok sömürü için ezilenlerin payına düşen daha çok baskıya dayalı sistemlerinin sarsılma ve yıkılma telaşdır bu korkunun nedeni. Politik ve ekonomik krizleri kronikleşen tüm devletlerin, sistemlerin benzer sonları ise bu korkunun anlaşılır yanındır.

Otel İşçileri Direniyor

Antalya'da Euphoria Tekirova Hotel işçileri Temmuz ayından bu yana ücretlerini alamadıkları için direnişe başladı.

Gasp edilen ücretleri için direnen işçiler bir basın açıklaması gerçekleştirdi. Yapılan eylemde "işçiler aç sefil bırakılırken patron ve holding üst dü-

zey yöneticileri son model arabaları ve özel yatları ile gösterişli ve şaşalı yaşamlarından asla geri kalmadılar" denildi. Eylemin ardından otel yönetimi 9 Şubat ve 28 Şubat tarihleri için ücretlerin ödeneceğine dair söz verdi. Ancak işçiler ücretlerin bu tarihlerde ödenmemesi halinde direnişi büyüteceklerini vurguladı.

Şirvan'da 8 İşçi İşten Atıldı

2016'nın Kasım ayında 16 işçinin yaşamını yitirmesine neden olan Siirt Şirvan'daki iş cinayetinin yaşandığı madeni işleten Ciner Grubu'na bağlı Park Elektrik'in daha önce 142 işçiyi işten çıkarmasının ardından şirketin bünyesinde bulunan taşeron firmada

da işten çıkarmalar devam ediyor.

Park Elektrik bünyesinde bulunan taşeron Yüksel A.Ş. Yemek Şirketi, ana firmada çalışan işçi sayısının azaldığını gerekçe göstererek 8 işçiyi işten attı.

Torunlar'da Patronlara Beraat İşçilere Hapis

2014 yılında, İstanbul Mecidiyeköy'deki Ali Sami Yen Stadı'nın yerine yapılan Torunlar GYO'ya ait gökdelen inşaatında işçileri taşıyan asansörün 32'nci kattan yere çakılmasıyla ilgili süren davada duruşma savcısı Ömer Karakaya esasa ilişkin görüşünü açıkladı. Açıklamada, asansör bakım ve tamir işlerinden sorumlu olan şirketten işçiler Önder Türksoy, Ümit Savul, Turgay Dalkıç ve Adem Akyıldız ile İnşaat şirketi

bünyesinde çalışan Murat Aytimur, Bünyamin Keskin, Emre Öz ile iş güvenliği şirketi çalışanları Ahmet Sait Demir ve Mert Çanakçı bilirkişi raporu doğrultusunda tali kusurlu oldukları belirtildi.

Kusurlu görünen ve tutuklama istenenlerin arasından şirket yöneticileri, ceoları veya patronları yer almazken 16 kişi hakkında ise beraat istendi.

Karabağlar Belediyesi İşçileri Direnişte

İzmir'in Karabağlar ilçesinde belediyeye ait Karbel şirketi ile DİSK/Genel-İş üyesi işçiler arasında yapılacak toplu iş sözleşmesinde belediyenin düşük ücret dayatması nedeniyle sözleşme yapılamadı.

Görüşmelerde belediyenin yüzde 7'lik zam teklifine karşı işçiler yüzde 15 oranında zam istedi. Görüşmelerin sonuç vermemesi üzerine 915 belediye işçisi greve çıktı. Grevle birlikte ilçedeki hemen hemen tüm belediye hizmetleri durdu.

www.meydangazetesi.org

iletisim@meydangazetesi.org

İstanbul: İstiklal Caddesi Mis Sokak No: 4/5 Taksim/(Saray Ozalit Üstü) Tel: 0212 244 2241

Amed: Kooperatifler Mahallesi Bahar Sokak. Pamukçuoğlu Apartmanı No:11/18 Ofis

GAZETE MEYDAN Yerel Süreli Yayın Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Faaliyet
Yayınevi adına Hüseyin Civan Adres: İstiklal Caddesi Mis Sokak No: 4/5 Taksim/
İSTANBUL iletisim@meydangazetesi.org www.meydangazetesi.org Baskı: Özdemir
Matbaacılık Gümüşsuyu C. Odin San. Sit. No:28/245 Zeytinburnu/İST Tel:(212) 577 54 92

Senkromeç İşçileri Direniyor

İzmir'de Çiğli Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nde dişli ve otomotiv parça üretimi yapan İzmir Senkromeç Fabrikası'nda işçiler, alacaklarının ödenmemesi ve işten çıkarılmaları nedeniyle iş bıraktılar. Direniş süresince devam eden işten atmalarla birlikte atılan işçi sayısı 110'u buldu. 19 Ocak'tan beri direnişlerini sürdüren Senkromeç işçilerinden Eniz Yelken ile fabrikadaki direniş konuştuk.

Meydan: İşten çıkarılma sürecinden ve çalışma koşullarından biraz bahsedebilir misiniz?

Eniz Yelken: Ben on dört seneden beri çalışmaktayım. Günde 8 saatin üzerinde çalışıyorduk. Maaşlarımız sürekli aksıyordu, ödenmiyordu ya da günü geçtikten sonra ödeniyordu. Hak ettiğimiz ikramiyeleri bile belli bir direniş göstererek alabiliyorduk. Bir arkadaşımız, hırsızlık suçlamasıyla atıldı. Aslında böyle bir şey yok tabii, işverenin attığı bir iftira bu. Beraber çalıştığımız arkadaşlarımız haksızlıklara karşı geldi buraya sendikaya girdi. Sendikaya girdikten sonra yaklaşık iki sene kadar sendikalı çalıştık. Bu süre zarfında gene maaşlarda aksamalar oluyordu, gecikmeler oluyordu. Sonra şirketin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntı yüzünden altı aylık bir idari izne çıktık. Ardından patronun kardeşi şirketin yaşadığı ekonomik sıkıntılar nedeniyle kendini vurdu, intihar etti. Sonra burada çalışan işçiler yaşananları nedeniyle tekrar fabrikaya dönüş yaptı, ekmeğine sarıldı. Şirketin ekonomik durumu iyileşiyordu ama bizim biriken on aylık maaşımız verilmiyordu. Bunun yanı sıra 33 arkadaşımız işten çıkarıldı. Biz de sendikalı olduğumuzdan, toplu sözleşmeden doğan eylem hakkımızı kullandık. İşten atılan 33 arkadaşımıza sahip çıktığımız için işi durdurduk. Ardından yeni çıkarmalarla toplam 110 kişi işten çıkarılmış oldu.

İlk işten çıkarmalar ne zaman başlamıştı?

E.Y: Ocak'ın ortasında başladı ilk işten çıkarmalar, ardından on sekiz ve on dokuzunda devam etti. Biz de onlara sahip çıktığımız için, bu arkadaşlar burada eklemek yemiyorsa biz de eklemek yemeyeceğiz dedik. Onlar da haksız hukuksuz bir şekilde iş akdimizi feshederek bizim de işimize son verdiler. Bunun mücadelesini veriyoruz.

İçeride çalışan işçiler var mı, sizin gösterdiğiniz direniş nasıl değerlendiriyorlar?

E.Y: Uzun süreden beri içeride on sekiz on dokuz aylık maaşı duran, mavi yakalı dediğimiz hala daha maaş almaya çalışmaya devam eden arkadaşlar var. Onun dışında bir yirmi kadar arkadaş olaylardan sonra sendikadan ayrılarak işlerine geri döndüler, bize ihanet ettiler, maaşla-

rını almaya çalışıyorlar, şimdi kime hizmet ediyorlar bilmiyoruz.

Direnişin başladığı günlere dönecek olursak, grev kararını nasıl aldınız?

E.Y: Zaten herkesin on aydan beri alacağı vardı. Biz buraya gelip tekrar çalıştığımız zaman yönetim dedi ki, tamam biz size iki haftada bir maaş vereceğiz. Biz de başladık çalışmaya. İki kez maaşları asgari ücretlerle, cüzi ücretlerle ödediler, sonra yine vermemeye başladılar. On aydan beri kimse maaş almadan çalışmaya devam edemez. İşte işverenin bize reva gördüğü bu; ücretlerimizi vermemek ve bizi işten çıkarmak.

OHAL'in ilanı ile birlikte ezilenlere yönelik baskılar arttı. İşçiler bu dönemden nasıl etkilendi? Bu süreç eylemlerinizi etkiledi mi?

E.Y: Biz zaten her şekilde mücadele veriyoruz; toplumsal, hukuksal... Geliyoruz buraya hakkımızı arıyoruz. Direniş, grev bizim en doğal hakkımız. OHAL sürecinde de bunu devam ettireceğiz.

Önümüzdeki günlerde farklı eylemlilikler düşünüyor musunuz?

E.Y: Valiliğin önüne gidip orada eylem yapmak ya da Ankara'ya gitmek gibi seçenekler konuşuluyor. Henüz net bir şey yok. Ama burada işçilerin taleplerini gerekli yerlere, gerekli şekillerde yansıtacağız. Yönetim kaçıyor sürekli, görüşmüyor, zaten herkesi çıkardılar. Kimseye bir ödeme yapmadılar, hadi kardeşim sen kapının önüne çık dediler.

Son olarak eklemek istediğiniz bir şey var mı?

E.Y: Alamadığımız ya da eksik aldığımız maaşlarımızın yanında işten çıkarılmak da cabası. Bizim işsizlik parası almamız bile engellendi. Parasız kaldık. Ben on dört senelik emekçiyim, buraya emek vermişim. Ben buraya on beş sene hizmet etmişim ama çıkınca paramı alamıyorum, haksızlık var. Bunun mücadelesini veriyoruz ve vermeye de devam edeceğiz.

Röportaj için teşekkür ediyoruz. Bu haklı mücadelenizde bizler de Meydan Gazetesi olarak yanınızdayız.

İŞ-SİZLİK!

Merve Demir
Genç İşçi Derneği

genciscidernegi@gmail.com

Türkiye İstatistik Kurumu, her yıl olduğu gibi, bu yıl da işsizlik verilerini açıkladı. TÜİK'in Ocak ayında açıkladığı verilere göre, Ekim 2016'da işsizlik oranı yüzde 11,8 oldu. Bu oran Mart 2010'dan bu yana kaydedilen en yüksek işsizlik oranı.

Bu işsizlik oranının içerisinde en yüksek artış "genç işsizlerde" kaydedildi. 15-24 yaş arası genç nüfusta işsizlik oranı 1.7 puanlık artış ile yüzde 19.4 olurken; 15-64 yaş grubunda bu oran 0.7 puanlık artış ile yüzde 10.4 olarak gerçekleşti. 2007'den 2017'ye genç işsizlik oranlarında sürekli bir artış görülmekte. Özellikle, daha çok genç işçilerin tercih edildiği hizmet ve turizm sektörünün daralmakta olduğu bu süreçte, ekonomik kriz hiç kimseyi teğet geçmediği gibi genç işçileri de geçmiyor.

Yakın bir zamanda Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile İŞKUR arasında gerçekleşen İstihdam Seferberliği protokolü de yukarıda bahsedilen sebeplerden dolayı, "genç işsizleri" hedef alıyor. Çalışma Bakanı ve TOBB başkanının beraber yaptığı açıklamada, "özellikle genç işsizlikle mücadele için" kampanyanın başlatıldığı vurgulanıyor; Şubat ayında gerçekleşen bir başka TOBB etkinliğindeyse Tayyip Erdoğan, "istihdam seferberliği ile işsizliğin ve özellikle genç işsizliğin yenileceğini" söylüyor ve patronlara çağrı yapıyor; "sigorta primleri ve vergiler bizden, istihdam sizden!"

OHAL bahanesiyle işsizlik maaşına el koyan İŞKUR aracılığıyla çıkılan bu yolda, işçilerin maaşlarından gasp edilecek vergilerle ve türlü bahanelerle el konulacak ücretlerle işletilecek yeni bir protokol oluşturuluyor. Şirketler ekonomik krize karşı "az ücret çok iş" mottosuyla ekonomik programlar hazırlarken; bu fonla birlikte devlet ise grev yasalarının, işçi haklarını askıya almanın yanında işçinin sözde lehine kararlar verecek!

Devlet ve şirketler ekonomik krize hazırlanırken; söz konusu fon için her ay maaşlarımızdan kesintiler yapılacak ve vergi bahanesiyle ücretlerimiz gasp edilecek. Anlayacağımız ekonomik krizden yağma, çalma, çarpma yoluyla çıkılacak!

Şirketler ve devlet, gün be gün hissetmeye başladığımız krize karşı "önlemler"ini alırken; bu önlemlerin yine biz işçilere karşı olacağı da, krize karşı uygulamaya konan fonların aslında kimlerin "varlık"larına varlık katacağı da oldukça açık. Genç işsizliğin özellikle içinde bulunduğu şeyse; ekonomik krizden en çok etkilenecek kesimin genç işçiler olacağı.

Ancak genç işçiler patronların ve devletin vaatlerine kapılıp damlalardan göl yapmayacak; o göle de maya çalıp 'ya tutarsa' diye niyetlenmeyecekler. Eğer patronlar bunu bekliyorlarsa daha çok beklerler.

Meslek Hastalıkları(4): Egzama

Yaşamlarımızı kazanmaya çalışırken, yaptığımız işle alakalı olarak iş yerlerinde uzun süre maruz kaldığımız kötü çalışma koşulları ve bedensel yıpranmalar ile sağlığımız olumsuz yönde etkileniyor ve meslek hastalıklarına maruz kalıyoruz. Yaşa-

duğumuz coğrafyada, iş cinayetleri, nasıl ki devlet ve kapitalistler tarafından bizlere "kader" ya da "fıtrat" kelimeleriyle sunuluyorsa, meslek hastalıkları da yapılan işin doğal sonucuymuş gibi normalleştiriliyor, görmezden geliniyor. Meslek hastalıklarına

ayırduğumuz yazı dizimizin bu bölümünde, neredeyse tüm iş alanlarında, özellikle çimento, kauçuk, plastik kimyasallar gibi zararlı maddelerin deriye temas etmesi sonucunda karşılaşılan bir hastalığı, egzamayı ele alacağız.

Aylin Sal

aylinsal@meydangazetesi.org

Bir gün içerisinde onlarca insanın saçını kesen, elleri saç boyaları ve perma solüsyonlar gibi maddelere temas eden kuaförler; çamaşır suyu gibi kimyasal karışımlardan elini çıkaramayan temizlik işçileri; elleri çimentoya bulanmış inşaat işçileri; ellerini saatlerce lastik ve deri eldivenden çıkaramayan tamirciler, hemşireler, metal işçileri; kimyasal boyalara maruz kalan boyacılar; deri ve kauçuk işlerinde çalışan işçiler; elleri mürekkep ve solvent çözücülerden neredeyse hiç çıkmayan matbaacılar...

Bir meslek hastalığı olarak egzama, tüm bu işçilerin ellerinin zararlı maddelerle temasa geçmesinin ardından derinin iltihap yayması olarak tanımlanabilir.

Egzamanın Türleri

'Dermatit/Egzama'nın birbirinden farklı türleri bulunmaktadır. Bu türler arasında, iritan (tahriş) temas deri hastalıkları ve alerjik temas deri hastalıkları en yaygın olarak görülen türlerdir. Egzamanın türlerinin her birinin kendine özgü belirtileri vardır.

Egzamaya yol açan iritan faktörler; metal işleme sıvıları, çözücüler, aşındırıcılar, metal kıymıkları, gres

ve diğer yağlar ve el temizleme sıvılarıdır. Çimento, epoksi reçineleri, lastik kimyasallar, fenilendiamin, formaldehit, koku ve renk maddeleri, koruyucu maddeler, lastik ve deri eldiven, gluteralehit, terebentin, tahta, kauçuk, resinler, saç boyaları ve perma solüsyonlar, boyalar ve boya katkı maddeleri gibi alerjik maddelerle temasta oluşan egzama türü ise alerjik temas deri hastalığıdır. Bu tür egzama hastalarında ellerde, ayaklarda ve yüzde yaygın olmak üzere kaşıntı, deri dökülmesi, kızarıklık vardır.

Egzama Nasıl Gelişir, Belirtileri Nelerdir?

Egzama hemen ilk temasta ortaya çıkmaz, kişinin daha önceden duyarlanmış olması gerekir. Kişinin duyarlı olduğu madde ile ilk temasından sonra, duyarlılığın gelişebilmesi için 5-10 günlük bir süreye ihtiyaç vardır. Bundan sonraki bir temasa egzamaya neden olur.

Bir deri hastalığı olan egzamanın yerleşimi temas yerindedir, en sık temas edilen yer ise genellikle ellerdir ancak hastalık diğer temas yolları ile vücudun herhangi bir yerinde de ortaya çıkabilir. Egzama gibi deri hastalıkları açısından hava, önemli

bir unsurdur; hava ile teması olan deri bölgelerinde ve giysiler ile sıkı teması olan deri bölgelerinde mesleki deri hastalıkları daha çok gözlenir.

Egzamanın dönemine göre farklı döküntüler oluşabilir. Hastalığın ilk dönemlerinde kızarıklık, şişlik, minik su toplayan kabarıklıklar ve sulantı ön plandayken ilerleyen dönemlerinde kepeklenmeler ve kabuklanmalar görülür. Kronik dönemde ise deri kuruyup kalınlaşır ve renk değişikliği oluşur, deride çatlaklar meydana gelir. İltihaplanan deri bölgesinde kızarıklıklar meydana gelir ve egzamanın en tipik belirtilerinden kaşıntı oluşur. Hastalar egzamalı bölgede şiddetli kaşıntı ve yanmadan yakınır. Bu bölge kaşınırsa, enfeksiyonlu alan genişler, deri kanar ve ağrıya sebep olabilir. Ayrıca egzamalı bölge kaşındığında oluşabilecek çatlaklardan giren mikroplar egzamanın daha hızlı yayılmasına sebep olduğu gibi bu bölgenin diğer hastalıklara da açık hale gelmesine sebep olur.

Egzamanın Tedavisi

Egzamanın tedavisi, dönemine göre değişir. Sulantılı ilk dönemde kurutucu boyalar ve ıslak pansuman yapılırken; ilerleyen dönemde kremler; kronik dönemde ise bazı mer-

hemler kullanılmalıdır. Kuruluk için nemlendiriciler, kaşıntı için kaşıntı giderici bazı haplar kullanılabilir. Şiddetli olgularda haftada birkaç gün güneş ışını tedavisi (UVB, PUVA) uygulanabilir. Tedavi sürecinde egzama olmuş bir bireyin egzamalı bölgeyi kaşımaması hastalığın yayılmaması için önemlidir.

Egzamanın gerekli olan asıl tedavisi ise hastalığa neden olan ve deriye temas eden maddelerden uzaklaşmaktır. Alerji testlerinin yapılması, testlerde tespit edilen alerjen maddelerden kaçınılması gerekmektedir.

Ekmeğini kazanmaya ya da "en asgari koşullarda hayata tutunmaya" çabalarken elleri aylarca çimentodan çıkmayan inşaat işçileri için, yılları kimyasal dolu alanlarda geçen deri işçileri için, kullandıkları temizlik malzemelerinden zehirlenmeye varacak kadar zarar gören temizlik işçileri içinse egzamanın sebebi olan faktörlerden kaçınabilmek neredeyse imkansızdır. Patronların kar hırsı, günden güne, sayısız işçiyi sömürmeye devam ettikçe; kapitalizm işçilerin bedenlerine yönelik saldırılarını sürdürdükçe egzama gibi sayısız meslek hastalığı da var olacaktır.

10 Ekim Ankara Katliamını Unutmak Yok, Affetmek Yok!

10 Ekim Ankara Katliamı Davası'nın ikinci grup duruşmaları Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Aileler ve yaralılar, duruşma öncesinde katliamın 16. ayında, katliam alanında anma gerçekleştirdi.

Duruşma salonunda 16 aydır ilk kez ailelere de söz verildi. Mahkeme, katılma talebinde bulunan kurumların ve ailelerin katılma taleplerinin kabulüne, tutuklu sanıkların tutukluluk hallerinin devamına karar verdi. Duruşma 2-3-4 Mayıs tarihine ertelendi.

Tutsaklarla Dayanışma İnisiyatifi Baskılara Direniyor

Tutsaklarla Dayanışma İnisiyatifi, 16 Aralık 2016 tarihinde 19 Aralık Katliamı'nın 16. yılında Sarıgazi Mezarlığı'ndaki anmaya katılacak olan 8 üyelerinin polis tarafından işkence ile gözaltına alınması ve gözaltında kurşun sıkılarak tehdit edilmesinin ardından açılan davaya karşı İHD'de basın toplantısı gerçekleştirdi.

Devletin hapisanelerde yaptığı katliamın üzerinden 16 yıl geçmesine rağmen, hala katliamlara karşı dire-

nerek ölümsüzleşen devrimcilere ve onları ananlara saldırdığı vurgulandı.

"19 Aralık'ta devrimciler bombalara, kurşunlara nasıl direndiyse; aynı şekilde bugün de direniyoruz. Direnmeye, mücadele etmeye devam edeceğiz." denilen basın toplantısı, söz konusu davanın 16.02.2017 saat 10:00'da İstanbul 24. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülecek olan ilk duruşmasına yapılan dayanışma çağrısıyla sonlandırıldı.

TERÖRİZMİN TEFERRUATLARIYIZ

Hrant Dink'in katledilişinin 10. yılında gündüz saatlerinde Harbiye'den ve akşam da Kurtuluş'tan olmak üzere 2 koldan Agos Gazetesi önüne "Hrant için Adalet" yürüyüşleri gerçekleştirildi. Her 19 Ocak'ta olduğu gibi bu sene de Teferruatlar, Agos Gazetesi önünde gerçekleştirilen anma eylemine katıldı ve Teferruatlar Anısına bültenini dağıttı.

Hrant Dink'in yaşamını yitirmesinin ardından geçen 10 yılda benzer amaçlarla ancak aynı elden ve aynı tetikten çıkan mermilerle, sayısız insan katledildi. Katliamın 10. Yılındaki anma programına da yıllardır devlet katliamlarında yaşamını yitirenler hakimdi. Hrant Dink'in hayat arkadaşı Raket Dink yaptığı konuşmada "Bu cinayetin faili meşhurdur. Bu cinayetin faili öyle görünüyor ki tüm kademeleriyle devlettir. Bu halkın vicdanının bunu anlamak için 10 yılda ortaya saçılan kepezeliğin ötesinde bir şeye ihtiyacı da yoktur. (...)Kutsal olan devlet değil, insandır. Kutsal olan yaşamdır." ifadelerini kullandı.

Teferruatlar, bu yıl dağıttığı "Terörizmin Teferruatları" başlıklı bülteninde: "Hrant Dink'in katledilmesinin üzerinden geçen 10 yılın ardından değişen bir şey yok. Bugün de "demokrasibilik" adı altında olağanüstü halle, kanun hükmünde kararnameyle, kayyumlarla, anayasa değişikliği tartışmalarıyla, devletlerin terörizmi sürekli kılınmaya çalışılıyor. İktidarlar bizleri 'öldürme hakkı' üzerinden kendilerini var etmek için çabalarken; yaşamlarımızın hedef alınmasına izin vermeyeceğiz. Tıpkı 10 yıl önce, Hrant'tan aldığımız ses gibi; unutmayacağız ve affetmeyeceğiz. Devletlerin terörizminin teferruatları olmayacağız." ifadelerine yer verdi.

Suriye Savaşı'nda "Barış" Hali

Emrah Tekin

emrahtekin@meydangazetesi.org

Halep'in Rejim güçlerinin eline geçmesi sonrası, Moskova Deklarasyonu ile Suriye Savaşı'nın, 6 yılın ardından, "siyasi müzakereler" yolu ile sonlandırılması öngörülmüştü. Müzakereler sürecinin ilk adımı, Astana Görüşmeleri geçtiğimiz günlerde gerçekleşti. Görüşmelerin bitiminde garantör devletler (TC, Rusya - İran) tarafından sonuç metni yayınlandı.

Öte taraftan TC'nin Fırat Kalkanı Operasyonu adıyla başlattığı işgal hareketi 5 ayı bitirirken, TSK güçleri üç aydır El-Bab'da çakılı kaldı. Bölgede ağır kayıplar veren TC'nin hareketinin geleceği, son günlerde ABD tarafından dillendirilen "güvenli bölge" söylemleriyle belirsizliğe büründü.

Trump'ın dillendirdiği güvenli bölgenin, TC'nin güvenli bölgesiyle aynı anlama geldiği şüpheli. Hatta bu güvenli bölgenin TC sınırında değil, ılımlı muhalif tanımına daha uygun Güney Cephesi'nin bulunduğu -yeni yönetimin İsrail korumacı konseptiyle paralel- İsrail-Ürdün sınırında ilan edilmesi ihtimal.

Halep'in Rejim güçlerinin eline geçmesiyle, Suriye Savaşı kendi içinde bir "iç savaş" doğurdu. Halep-İdlip hattında, IŞİD dışındaki cihatçı çeteler arasında yaşanan "iç savaş" devletlerin Suriye'deki savaşta "siyasi müzakerelerde" sahada görmek istediği "ılımlıları" tasarlama amacı taşıyor. Aslında bu "cihatçı iç savaş", çeteler arası iktidar kavgasının sonucu.

El-Bab: TC'nin Hezimet Kapısı

Geçtiğimiz Kasım'da başlayan El-Bab Operasyonu, TC'nin ağır kayıplarına rağmen sonlandıramadı. Arapça "kapı" anlamına gelen El-Bab, TC açısından Suriye politikalarındaki askeri hezimet anlamında. El-Bab'da açılmayan kapının, TC'nin Suriye'deki diplomatik hezimetine dönüşme belirtileri "El-Bab'dan aşağıya inmemeye" açıklamalarında gizli. Bu söylem şimdilik malum nedenlerle

içeriye yansı(tıl)mayan hezimetin boyutlarını minimize ederek, referanduma olumsuz yansımalarını engellemek amacı taşıyor.

TC'nin bu kaybına, ABD nezdinde "güven kaybını" da eklemek gerek. TC ve vekili ÖSO'nun El-Bab'da yaşadığı yenilgi, TC'nin Rakka operasyonu için alternatif olarak sunduğu ÖSO nezdinde TC'nin yenilgisi olarak yorumlanacaktır.

Yine El-Bab'a yönelik yapılan TC-Rus ortak hava operasyonları fiilen, güneyden bölgeye yaklaşan Rejim güçlerine "yol temizliği" yaparken; diğer yandan Rusya'nın TC üzerinden, ABD ile olası "büyük koalisyonu" için nabız yoklaması niteliğinde.

Halep Sonrası

Aralık sonunda İran ve Rusya destekli Rejim güçlerine geçen Halep, 2015 Eylül sonunda "yeni hale" evrilen Suriye Savaşı'nın gidişatında dönüm noktalarından biriydi. Rusya ve İran'ın askeri ağırlıklarını hissettirmeye başladıkları tarihten itibaren, ibrenin Rejim lehine dönerek Suriye Savaşı'nda "ikinci halin" belirginleştiği söylenebilir. Savaşın "ikinci halinde" Rejim açısından moral toparlanma yaşanırken; cihatçı çetelerde moral bozukluğu başladı.

Halep sonrası cihatçı çetelerde baş gösteren bu durum, TC'ye angaje, Fırat Kalkanı Operasyonu gruplarında, TC'nin kendilerini bu operasyon ve SDG/YPG'ye yönelik saldırılarda konumlandırmak istemesi nedeniyle savaşta bulunmalarına dair anlam yitimine dönüştü. 2011'de Rejim'i yıkmak için çıkılan bu yolda, fiilen, TC'nin politikalarına yedeklenildi.

Bu "ikinci halin" diğer yansıması TC'nin değişken ittifakları nedeniyle, cihatçı çetelerin bir bölümü nezdinde TC'ye duyulan "muhabbetin" azalmasıydı. Halep'e yönelik Rejim saldırıları sürerken, TC'nin kendisine yakın bazı çeteleri El-

Bab'a kaydırması, Şam'ın Fethi Cephesi (Nusra) başta olmak üzere Halep'in kaybedilme gerekçeleri arasında. Bunun devamında ise Halep'i terk eden çetelerin, Nusra denetimindeki İdlip'e kaydırılması, statükolarının sarsılması endişesi taşıyan Nusra başta olmak üzere cihatçılarda gerilime yol açan nedenlerdendi.

Suriye Savaşı'nda Cihatçı İç Savaş

Şam'ın Fethi Cephesi (ŞFC), Halep yenilgisinin nedenleri arasında, suçlamalarını cihatçı müttefiklerine yöneltiyordu. Bu müttefikler, 2015 Nisan'ında İdlip'i ele geçirirken, TC-Katar-Suud sponsorluğunda kurulan Fetih Ordusu koalisyonunda birlikte hareket ettiği TC destekli Ahrar-uş Şam başta, Astana'daki süreci olumlayan eski ortaklardı. Astana Görüşmeleri'ni kendisine karşı bir ittifak olarak gören ŞFC, buraya katılanlara savaş açtı.

Ocak ortalarına doğru, taraflar arasında sıcak çatışmalar başladı; Ahrar ve ŞFC merkezli cepheleşmeler ortaya çıktı. ŞFC saldırılarına karşı birçok cihatçı çete Ahrar'a biat ederken; karşısında ŞFC merkezli ve TC'nin bölgedeki "eski gözdesi" Nureddin Zengi'nin de dahil olduğu ve 10'a yakın çeteyi içine alan Şam'ın Kurtuluşu Heyeti adlı bir oluşum ortaya çıktı.

Cihatçı iç savaş ile Suriye'de -IŞİD hariç cihadi cephede- TC desteğindeki Ahrar merkezli çeteler, bunun karşısında ŞFC merkezli koalisyon ve TC'nin Fırat Kalkanı'ndaki müttefikleri ÖSO grupları şeklinde harita oluştu.

Bunlar dışında Nusra'nın ŞFC adını almasıyla bağlarını kopardığı, dolayısıyla Suriye'de temsilcisi kalmayan El-Kaide, "iç savaştan muzdarip" cihatçıların katılımıyla önümüzdeki süreçte yeni bir oluşuma gidebilir.

Cihatçılar arasında, Astana Görüşmeleri'nin

sonrasında alevlenen "iç savaş" devletlerin Astana'da cihatçı saflarda öngördüğü kırılmayla doğru orantılı. TC-Rusya-İran ittifakının Astana'da ilan ettiği ateşkese uyma dışında, ateşkes harici tutulan ŞFC gibi gruplarla çatıştığı oranda çetelerle geliştirilecek ilişki, kırılmanın pratik sonuçları olacaktır.

Halep yenilgisi sonrası Körfez ittifakından Rus eksenine kayan TC'nin hamlesinin bir benzerini, Suudi Arabistan gerçekleştirebilir. "Halep'i fethetme" amacıyla kurulan TC-Suud ortaklığındaki Fetih Ordusu "iç savaşın" başlamasıyla çöktü. Bu nedenle denklem dışı kalan Suudi Arabistan, ABD'nin bölgedeki yeni "dengeleyici aktörü" Mısır aracılığıyla SDG çatısında Arap Koalisyonu hamlesi yapabilir.

Astana Sonrası, Trump Sonrası

Suriye'deki askeri başarılarını diplomasiye evriltmek isteyen Rusya, Astana'yı kotararak başarılı oldu. Cihatçılarla Rejim arasında "ateşkes" sağlamak dışında asıl diplomatik başarı Rejim -TC arasındaki "ateşkesle" belirginleşti. TC'nin Halep'le başlayan, Rejim'e dair söylem değişimi, Astana'da Rejim'in meşruluğu belirginleştirildi. TC'nin bu söylem değişimi, Suriye'de Kürtler dışında "kırmızı çizgisinin" kalmadığı anlamına da geliyor.

Astana'da Rojava delegasyonunun olmamasını kazanım gören TC, garantör olduğu görüşmelerde, "cihatçıların garantörü" olduğunu tescilledi. Bu durum Suriyeli muhataplarınca da dillendirilen TC, bu farkındalıkla cihatçıların "malum sicili" nedeniyle, diğer "sponsorlar" Katar ve Suudi Arabistan'ı görüşmelere katarak bu "sicile" onları da ortak etmek istedi; bu istek Rejim tarafından reddedildi.

Astana'ya büyükelçi bazında katılan ABD, süreci Başkanlık devir-teslimi belirsizliğinde karşıladı. Astana'da Rojava delegasyonunun bulunması gerektiğini söyleyen ABD, kendi inisiyatifindeki Cenevre toplantılarında Rojava'yı görmezden geldiğini "unutmuş" benziyordu. Rusya ise Rojava delegasyonunun Astana'da olmamasını, görüşmeler bittikten sonra PYD heyetini Moskova'ya çağırıp, spekülasyon amaçlı "Kürtlere özerklik" haberlerini "servis ederek" telafi etmek istiyordu.

Şubat sonu yapılması planlanan Cenevre-4'e Rojava delegasyonunun çağrılıp çağrılmaması polemliği bir yana, devletlerarası denklemlerin puslu havasında görülemeyense, Rojava halklarının 2012 Temmuz'undan beri verdiği mücadelenin, bu denklemde birbirlerine karşı kullanacakları "Kürt kartı" değersizliğine indirgenemeyeceğiydi.

Cihatçı terörizm karşısında "medeni dünyayı birleştirmeyi" vadeden yeni ABD yönetimi, cihatçı çetelerin bölgeden tasfiyesi için Rusya ile işbirliğinde sakınca görmeyebilir. Trump yönetiminin "içe kapanma" iddialarının aksine enerji kaynakları ve silah pazarı anlamında önemli olan Ortadoğu'ya ağırlık vermesi beklenebilir. Nitekim Trump'ın ayağının tozuyla çıkardığı kararnamede Suriye Savaşı için 430 milyon USD ek ödenek ayırması, Doğu Akdeniz'de 272 olan gemi sayısını 350'ye çıkarması, bölgedeki asker sayısını 70 bin artırması bu yöndeki somut veriler.

Suriye, Irak ve benzeri coğrafyalardaki (Libya-Yemen) savaşlar görünürde, 4 devletin coğrafyasında sürmesine karşın buralarda 15 civarında "devletçisi" doğurdu. Bu savaşlar ABD'den Avrupa'ya etki yarattı.

Devletler, müsebbibi oldukları bu savaşları, soktukları "yeni halde" siyasi müzakerelerle sonlandırmaya çalışıyorlar. Ancak devletlerin birbirleriyle olan dengeleri, "sağı-solu belli olmayan" yöneticileri ve bizzat devletler tarafından üretilmiş, onlar tarafından hizaya sokulmak istenen cihatçı terörizm, bu "yeni halin" Suriye başta olmak üzere, savaşları sonlandırmak bir yana, var olan ateşe odun taşıyacağına işaretlerini veriyor.

DEMOKRATÖRLÜK

Mercan Doğan

mdogan@meydangazetesi.org

Her Kriz Bir Seçim, Her Seçim Bir Kriz Doğuruyor!

Popülist sağın küresel çaptaki yükselişle beraber, demokrasi kavramı da liberallerin elinden muhafazakarlara geçiyor. Daha dün seçimleri ve halk oylamalarını temel ilke olarak edinen liberaller, bugün ABD'de ya da yaşadığımız topraklarda olduğu gibi seçimlerin meşruluğunu sorgular hale geliyor. Liberaller ve benzerleri demokrasinin ilkelerini, demokrasinin kendisinden üstün tutarken; muhafazakarlar da seçilmiş olmanın güveniyle demokrasinin kendisine sahip çıkıyor. Son dönemlerde, birçok yerde seçimlerden zaferle çıkan popülist sağ, tıpkı yaşadığımız topraklarda olduğu gibi sıkıştığı her noktada sandığı ve demokrasiyi işaret ediyor. İçerisinde liberalinden sosyalistine ve hatta merkez sağına kadar geniş bir yelpazeyi barındıran muhalifler de, gösterilen sandığa güle oynaya gidiyor ve son zamanlarda büyük bir hüsrarla geri dönüyor.

Hal böyle olunca da her seçim yeni bir krize, her kriz de yeni bir seçime kapı aralıyor. Toplumsal mücadelelerin alanları da bu tartışmaların ve birbirini izleyen seçimlerin gölgesinde gitgide daralıyor.

Bir Başkanlık Hikayesi de Gambiya'dan

Demokrasinin kendisi, bütün dünya halklarına "en doğrusu" olarak dayatıldığından bu yana, kavram, iktidara oynayan herkesin diline pelesenk oldu. Kimisi seçimlerle iktidara gelirken; kimisi de demokrasi taşıyarak iktidarını meşrulaştırdı. Bazıları da işlemeyen demokrasi anlayışını yeniden inşa etmek için ülkenin yönetimine el koydu.

Yakın zamanda da bir başka "başkanlık sevdalısı" Gambiya Devlet Başkanı Yahya Jammey, kaybettiği seçimin sonuçlarını tanımadığını belirterek, ülkede OHAL ilan etmiş, "Allah'ın izniyle" ülkeyi bir milyar yıl daha yöneteceğini söylemişti. Öyle olmadı, Jammey'in kendisi 11 milyon dolar parayı da yanına alarak özel uçağıyla Gine'ye kaçtı. Rakibi ve bir iş adamı olan Barrowa, batının ve Batı Afrika Devletleri Ekonomik Topluluğu'nun desteğiyle koltuğuna kavuştu. Sözüm ona, demokrasi yine zafer kazandı.

Fakat tesadüf şuydu ki, bu başkanlık sevdalısı adam da bir demokrasi aşığıydı. 1994 yılında 29 yaşında "demokrasi aşığı" bir teğmen olarak demokrasiyi ülkesinde yeniden tahsis etmek için ülke yönetimine el koymuş ve hemen ardından yapılan seçimleri açık ara kazanarak, ta ki ülkeyi terk edene kadar, başkanlık koltuğuna sıkı sıkı yapışmıştı. Şunu da belirtmek gerekir ki, demokrasi Gambiya'ya Jammeh'ten çok çok önce İngilizler tarafından taşınmıştı.

Eğer Biri Size Demokrasi Getireceğini Söylüyorsa, Direnmeye Hazır Olun

Anlaşılabileceği üzere yukarıda bahsettiğimiz demokrasi, bir işleyiş, bir katılım süreci ya da fikirlerin temsili değildir. Demokrasi iktidarlar arasında elden ele dolanan bir kıyafettir. Bunu kimi zaman muhafazakarlar, kimi zaman liberaller giyer ama mutlak bir şey vardır ki, o da, kıyafetin içinde bütün çıplaklığıyla zorbalıların, iktidarların durduğu gerçeğidir.

Bir Kent Nasıl Yıkılır Bir Devlet Nasıl Kurulur

Hüseyin Civan

hcivan@meydangazetesi.org

Siyasal işleyişte köklü bir farklılaşma, ekonomik sistemin mantığının değişimini zorlayacak uygulamalar, bu ikisinden etkilenen ve ikisini de etkileyen toplumsal olaylar, her zaman yeni tarihsel süreçlerin habercisi olmuştur. Ortaya çıkan farklı kültürler, farklı düşünüş tarzları, yönetsel ve söylemsel değişiklikler, birey-toplum arasındaki ilişkinin farklı bir şekilde belirişini oluşturan toplumsal örgütlenme araçlarının farklılaşması; yeni ve eski arasındaki ayrımı belirginleştirir. İşte tam da bu noktaya ilişkin bir tespit koyabilmek cesaret ister.

Tabi ki bu değişim, önceden kurulanmış bir senaryonun sonucu değildir. Hatta belki hesaplanamayan ayrıntılarla, eski ve yeni arasındaki ayrım oluşmuştur. Bu ayrımı daha çok belirginleştirirse, savaşlar ya da ekonomik krizler gibi, beklenebilir/öngörülebilir süreçlerin beklenemez/öngörülemez sonuçları doğurmasıdır.

Küresel ölçekte içerisinde bulunan süreç henüz isimlendirilmedi. Ancak son beş yıldan bu yana siyasi, ekonomik ve toplumsal ölçekte yaşananlar düşünüldüğünde; içerisinde bulunduğumuz sürecin yeniden isimlendirilmeye ihtiyacının olduğu

açıkça görülmektedir. Eski ve yeni arasındaki bu ayrımı daha belirgin kılmak, içerisinde bulunduğumuz toplumsal sorunları doğru anlamak ve bu sorunlara yönelik doğru bir çözüm geliştirebilmek adına önemli bir yerde duruyor.

Suriye’de devam etmekte olan savaş da bu yeni süreçten üzerine düşeni almakta, siyasi ve askeri tüm geçmiş kalıpları zorlamaktadır. Aralık ayı başında, IŞİD’in Palmira’yı yeniden ele geçirmesinden sonra yaşananlara bu niyetle bir göz atarsak...

Düşmanı Düşmana Vurdurmak

IŞİD, ilk kez 2015 Mayıs’ında ele geçirdiği Palmira’yı, çok da uzak olmayan bir zamanda Rusya destekli rejim güçlerine bırakmıştı. Geçtiğimiz yazın başında Palmira’nın geri alınışı tüm dünyaya verilen canlı yayında büyük bir konserle kutlanmış, Rusya’nın devlet büyükleri tarafından “insanlığın ya da Batı’nın mirasının koruyucusu biziz” mesajı gerekli çevrelere gönderilmişti.

Ancak işler hiç de Rusya’nın vaat ettiği gibi gerçekleşmedi; IŞİD Palmira’yı yeniden ele geçirdi. Her ne kadar IŞİD’e karşı ortak cephe

içerisinde bulunuyor olsalar da, Rusya ve ABD arasındaki, Palmira sonrası yapılan açıklamaların niteliği ise Suriye’de devam etmekte olan savaşın yeni bir yönünü gösteriyor.

IŞİD’in Palmira’yı yeniden ele geçirmesinden sonraki ilk açıklamalar Rusya’dan geldi. Savunma Bakanlığı, Palmira’nın kontrolünün yeniden IŞİD’e geçmesinin ardından “IŞİD, ABD destekli koalisyonu yararak ve Rusya’nın yerleşim bölgelerine hava saldırısı yapmayacağını bilerek, yerleşim bölgelerinden ilerleyerek Palmira’yı aldı. Bu şunu gösteriyor, teröristlerin bir araya gelme şansları yok edilmelidir” açıklaması yaptı.

ABD’ye yönelik bu dolaylı suçlama, General Igor Konashenkov’un “ABD ve uluslararası koalisyonun Rakka yakınlarındaki aktif hareketliliğini durdurması, IŞİD’in Palmira’ya güçlü saldırılar gerçekleştirmesine yol açtı” açıklamasıyla daha dolaysız bir hale dönüştü. Daha sert bir biçimini Dışişleri Bakanı Lavrov ve İngiltere’nin eski Suriye Büyükelçisi Peter Ford’un açıklamalarında aldı: “IŞİD, Palmira’ya gelirken, ABD öncülüğündeki koalisyon güçlerinin kontrol ettiği alanlardan gelmiş. Sanki her şey planlanmış gibi”, “Asıl

ilginç olan ABD öncülüğündeki koalisyon güçleri, 4000 IŞİD’liyi, beraberindeki ekipmanları ve araçları Palmira’ya kadar fark edememiş!”

ABD dışişleri ve ordusundaki yetkili kademeler her ne kadar, “Rusya destekli rejim güçleri, kendi kontrollerindeki alanları koruyamıyor” şeklindeki benzeri açıklamalarla suçlamaları karşılamaya çalışmış olsalar da, var olan durum Suriye’deki savaş devam ederken, ilginç bir soruya olanak veriyor; küresel güçler IŞİD aracılığıyla birbirlerini mi vuruyor? Daha önce, “vekaleten savaş”, “asimetrik savaş” gibi terimlerin ilk kez kullanılmadığı Ortadoğu coğrafyası için bu tarz yeni bir savaş stratejisi mi söz konusu? Ezeli düşmanı, yeni düşmanla vurdurmak...

Palmira’nın IŞİD tarafından ikinci kez ele geçirilmesinin -siyasi, askeri ve ekonomik önemiyle beraber- IŞİD karşıtı cephenin iç çekişmeleri dışında başka şeyler de ifade ettiği mutlak. Rusya destekli Suriye ordusu yoğunluğunu Halep’e vermişken başka bölgeleri koruma kapasitesinin sanıldan çok daha az olduğu, IŞİD’in buna benzer manevralarla birçok cephede hala savaşacak düzeyde olduğu bunlardan yalnızca birkaçı.

Sansasyon Silahı ve Korku Bombası

Afganistan'da Bamyan Vadisi, Kabil'in kuzeybatısında bulunur. Bamyan'ı bilir kılansa, vadideki dağa oyularak altıncı yüzyılda yapılmış iki adet devasa Buda heykelidir. 2001 yılının Mart ayında, Taliban rejimi heykelleri havaya uçurana kadar... Şimdi Afganistan'daki Buda heykelleri denildiğinde, hepimizin aklına o canlı yayında dinamitle patlatılan heykel görüntüleri geliyor.

Benzer görüntüler, 2001'deki örnekten daha hızlı ve yaygın bir şekilde, 2014'ten bu yana IŞİD'in kontrol ettiği bölgelerden gelmeye devam ediyor; Dur Sharrukin, Ninova, Nimrud, Hatra, Dura Europos, Mari ve son olarak yine Palmira.

UNESCO, IŞİD'in tarihi alanların imhasına yönelik saldırılarını, etnik temizliğe referans vererek, "kültürel temizlik" olarak adlandırıyor. Suriye'nin ve Roma İmparatorluğu'nun tarihinin "barbarca yıkıldığını" her yıkım sonrasında tekrarlıyor.

Aslında IŞİD'in bu yıkım işleri için ayırdığı özel bir birimi mevcut. Kata'ib Taswiyya (Tasviye Kita'sı) isimli birim, yıkılacak yerleri seçiyor ve yıkım işlemlerini gerçekleştiriyor. Yapılanlar, Selefiliğin tevhid inancıyla özdeşleştiriyor ve şirk olanın yok edildiği söyleniyor. Yani, her ne kadar yapılanlar vandalizmle özdeşleştirilse de, yıkımların ideolojik bir altyapısı var. IŞİD, Palmira gibi antik kentlerde yaptığı yıkımların, İslami geleneğe uygun olduğunu söylüyor.

Öte yandan imha görüntülerine rağmen, IŞİD söz konusu tarihi mekânlarda bulunan eserlerin satılmasından önemli bir finansal gelir elde ediyor. Tarihi eserlerin ticaret ağının son duraklarıysa, Kuzey Amerika ve Avrupa oluyor! Yani IŞİD'in "sanat ve tarih düşkünü" Avrupalı ve Amerikalı finansörleri, "barbarca talan edilen sanat eserlerinden" nemalanmanın peşine düşüyor.

Bu yıkımların ideolojik ve ekonomik motivasyonlarının dışındaki nedenler, uluslararası siyasette yeni bir yöntemin anlaşılması açısından, derinlemesine irdelenmeyi hak ediyor. Bu tarz tarihi yerleşim alanları imha edilerek, küresel kamuoyunun ilgisi hızlı ve kolay bir şekilde yakalanabiliyor. IŞİD bu tarz eylemlerle, savaşta kaybettiği izlenimini kolaylıkla silebiliyor; her yıkım gösterisi, güçlü bir başlangıç oluyor. Daha önce belirtilen, 2001 Mart'ında Afganistan'da gerçekleşen sansasyonel imhanın altı ay sonrasında yaşananlar, bu yeni yöntemin tarihsel arka planını anlamak açısından önem taşıyor.

İslam Devleti

Bir süredir uluslararası literatürde IŞİD, artık bu isimle değil "İslam Devleti" olarak adlandırılıyor. Bu, basit bir isim tercihi değil. Belki söylemsel olarak değil ama algısal olarak bir tanınmanın göstergesi. Kendinden önceki tüm kültür ve uygarlıkların izlerini silerek, kendi kimliğini inşa edebileceği iyi bir zemin hazırlıyor IŞİD. Bu şekilde tarihe kendinden bir işaret bırakıyor. Ve aslında IŞİD, Sırbistan devletinin 1991'de Hırvatistan'da yıkıldığı Dubrovnik gibi Palmira'yı, I. Dünya Savaşı'nda Almanya'nın Belçika'da imha ettiği Ortaçağ'dan kalan kütüphane gibi antik kütüphaneleri yakıp yıkıyor. Yani, bir devlet refleksi gösteriyor.

Kendi dışındakini düşman gör ve onun varlığına ait olan her şeyi yok et. İslam Devleti, "devletler nasıl kurulur"un en açık göstergesidir. İşte bu yüzden IŞİD'in yıkımları ve saldırıları da salt "barbarlıktan" değil, devlet olma çabasından kaynaklanmaktadır.

Çünkü devletler aynen bu şekilde kurulur; katliamla, yıkımla ve savaşla. Siz tarih boyunca böyle kurulmamış bir devlet biliyor musunuz?

El-Bab Kapı Rakka Duvar

Emrah Tekin

emrahtekin@meydangazetesi.org

El-Bab, son aylarda Suriye Savaşı'nda adını en çok duyduğumuz bölge; üç ayı aşkındır TSK/ÖSO kuşatmasında. Medyanın "düştü düşecek" şeklinde haberlerine karşın El-Bab, artan asker ölümleriyle TC açısından tam bir yenilgi görüntüsü veriyor.

Ağustos'taki Erdoğan-Putin görüşmesi sonrası Rusya'nın açık, ABD'nin örtülü temkinli onayıyla başlayan Fırat Kalkanı işgali, IŞİD'in Cerablus ve Rai'yi boşaltmasıyla, El-Bab'a dayanmıştı. IŞİD'in iki düşmanını (TC/YPG) karşı karşıya bırakmak üzere aradan çekilme şeklinde gerçekleşen bu taktiksel alan boşaltmalar, "zafer" manşetleri atılmasını sağlamıştı.

Ancak Kasım ayından beri El-Bab'da sağlanamayan ilerleme ve yaşanan hezimet, son günlerde TC cenahında dillendirilen Menbiç-Rakka operasyonlarıyla gizlenmeye çalışılıyor.

El-Bab'dan Ötesi?

Fırat Kalkanı işgalinin başlarında da gündemleşen Menbiç-Rakka, TC içinde Fırat Kalkanı Operasyonu'na dair söylemsel çelişkileri de ortaya koydu. Daha önce Erdoğan tarafından yapılan "El-Bab'dan derine inmem", devamında Numan Kurtulmuş'un "Fırat Kalkanı El-Bab'la biter", sonrasında yine Erdoğan'ın kendini tekzip eden "El-Bab'dan sonra durmak yok" açıklamaları, TC'nin dış politika açmazlarını ve yenilgi tablosunu iç politikaya zafer olarak sunma telaşının göstergesi.

ABD-Rusya Arasında: İki Arada Bir Derede

TC'nin bu çelişik açıklamaları, ABD-Rusya arasında gidip gelen politikaların da sonucu. "Fırat Kalkanı'nın El-Bab'la bitmesi" söylemi, Rusya'nın "Fırat Kalkanı ancak Suriye'nin onayıyla yürür" açıklamasına örtük cevap şeklinde değerlendirilebilir. Diğer taraftan Menbiç-Rakka nakarati, Trump'ın CIA Başkanı'nı göndererek, TC'ye biçtiği "operasyonel ortak" rolünün sonucu niteliğinde. Bu iki somut durum, El-Bab'da Rejim ile arasına sınır çizen, had bildiren Rusya ile Rakka'da kara gücü olmaya heveslenen ABD arasında TC'nin durumunu özetliyor.

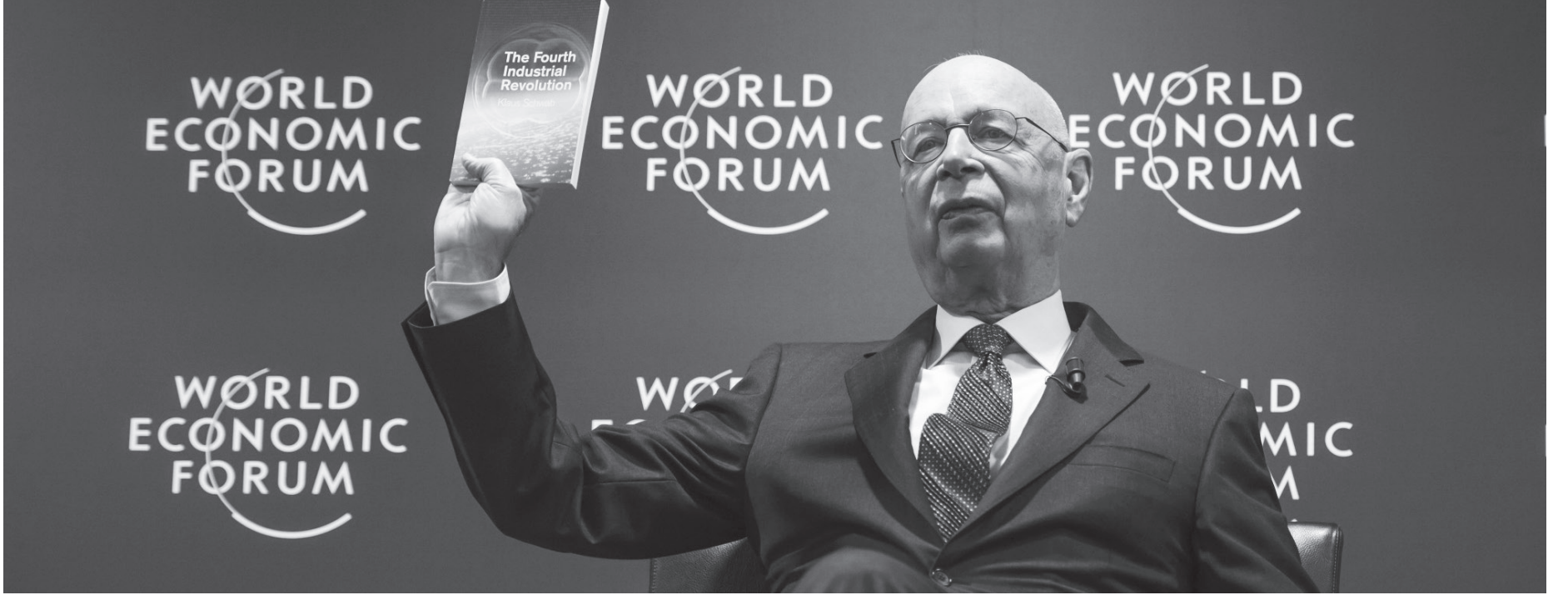
Yenilgi Yenilgi Büyüyen Zaferler mi?

Suriye'de TC'nin gizlenemez yenilgisi, odaklandığı tek mesele olan Rojava konusunda da netleşiyor. Rusya'dan yapılan "Kürtler masada olmalı", "PKK/YPG terörist değil", "Rejim ile Kürtler arasında 6 aydır aracılık ediyorduz" açıklamaları karşısında sus-pus olma, bu yenilginin tezahürü.

Diğer yandan El-Bab'dan sonra gösterilen Menbiç-Rakka hedefi, El-Bab'dan yenilerek çekilmenin manipüle edilen gerekçesi olarak belirginleşiyor. ABD ve Rusya gibi devletlerin belirlediği ilerleme sınırı, TC muktedirlerinin iç politika malzemesi olarak dillendirdiği "yenilgi yenilgi büyüyen zaferlere" çekilen sınır.

Çok uzağa gitmeye gerek yok, "ecdad toprağı" denilen Musul'da, Türkmen yurdu olduğu söylenen Tel Afer'de o sınırlar, şimdilerde El-Bab'dan, SDG'nin yaklaştığı Rakka'ya uzanan hatta, TC'nin önünde kapı-duvar gibi duruyor.

Kapitalist Küreselleşmenin Öncesi de Sonrası da Kriz

Bu yıl 100'den fazla devlet ve 3 bin kadar patron, CEO, siyasetçi, akademisyen ve sivil toplum kuruluşu temsilcisinin katıldığı toplantılarda konuşulan konulara bakılırsa kapitalizmin yarattığı krizlere karşı kapitalizmde yaşanacak yeni bir dönüşüm tartışılıyor.

İlyas Seyrek

ilyas@meydangazetesi.org

İsviçre'nin Davos kasabası 47 yıldır, her Ocak ayında devlet yöneticilerinin ve patronların yani kapitalist sistemin efendilerinin toplanarak kapitalizmin rotasını ve ezilenlerin kaderini belirlediği bir ekonomik merkez. Bu toplantılarda efendiler sistemin nasıl daha iyi işleyebileceğinin, ezilenleri nasıl daha kolay yönetebileceklerinin ve sömürebileceklerinin hesabını yaparak politikalar belirliyor. Daha kurulduğu ilk yıllarda, kapitalist sistemi ve sömürüyü küreselleştiren neoliberal politikalar oluşturma kararlarının bu toplantılarda alınması, Dünya Ekonomik Forumu'nun kapitalizmin dönüşümü ve gelişimindeki önemini gözler önüne seriyor.

Bu yıl 100'den fazla devlet ve 3 bin kadar patron, CEO, siyasetçi, akademisyen ve sivil toplum kuruluşu temsilcisinin katıldığı toplantılarda konuşulan konulara bakılırsa kapitalizmin yarattığı krizlere karşı kapitalizmde yaşanacak yeni bir dönüşüm tartışılıyor.

Küreselleşme Tehlikede!

Yaşanan ekonomik ve sosyal krizlerle, artan gelir eşitsizliğiyle, işsizlikle ve bunlara bağlı olarak sisteme karşı dünyanın kimi coğrafyalarında artan sosyal hareketlenmelerle birlikte küreselleşme son 10 yıldır ciddi boyutlarda sorgulanıyor. Küreselleşmenin sorunları önemli görülüyor ki, Dünya Ekonomik Forumu bu sene küreselleşme olgusunun üzerinde durmak ve muhasebesini yapmak durumunda kaldı. Kapitalizmin küreselleşme paradigmasının politik, sosyal, ekonomik

ve ekolojik pek çok krize yol açması kapitalizmi "sürdürülebilir" kılmaya yönelik olarak yeni programları, paradigmaları tartışıyor.

İngiltere'nin AB'den çıkma kararı alması ve ABD Başkanı Trump'ın Trans-Pasifik Ortaklık Anlaşması'nı iptal etmesi gibi çok taraflı serbest ticari etkinlikler aleyhine gerçekleşen olaylar tartışmaların tonunu ve kapitalizmde dönüşüm ihtimalini yükselten olaylardı.

Çin Devlet Başkanı Şi Cinqing'in Davos'ta küreselleşmeyi savunan tavrı ve Trump'ın çok taraflı serbest ticareti hedef alan müdahaleciliğini ima ederek eleştiren konuşmaları, bugün yaşananları anlayabilmemiz için önemli. Dünyada korumacı ekonomik anlayışların yerini kapitalizmin küreselleşmesi paradigmasının almaya başladığı dönemde, Çin'in sistemdeki konumu ile bugün Çin'in kendisini küresel kapitalizmin en önemli ve en büyük temsilcisi olmaya aday yapan çıkışı karşılaştırıldığında bu çıkış, kapitalist sistemdeki dönüşümlerin ve bu sistemde yerini alan aktörlerin yaşadıkları dönüşümlerin açık bir göstergesidir.

"Sorumluluklu" Kapitalizme "Duyarlı ve Sorumlu Liderlik"

Kapitalist sistemin dönüşüm sancılarının hissedildiği Davos'ta küreselleşme aynı zamanda yarattığı sorunların popülist eğilimleri arttırmasıyla ilişkili olarak sorgulandı. Davos bu yılki temasını "duyarlı ve sorumlu liderlik" bağlamında kurarak kapitalizmdeki bu "belirsiz" hali aş-

mayı ve kapitalizmin dönüşümünü yeni tür liderlerle gerçekleştirme hedeflerinden aldı. Popülist eğilimleri olan, sorunlar yaratan ve sorumsuzca davranan liderlere karşı Davos, sistemdeki sorunları bilen ve dönüşümü öngören yani, ezilenleri en kolay yönetebilecek ve sömürebilecek liderlerin peşinde.

Görünen o ki, nasıl daha önce "sorumluluklu kapitalizm" gibi sömürüyü görünmez ve yeni bir meşruiyete dayandıran söylemler kullanıldıysa bugün Davos'ta küresel kapitalizmin dönüşümünde liderlerin olmaları gerektiği biçim belirtilmekte.

Dönüşümün 4. Sanayi Devrimi'yle Entegrasyonu

Davos'ta küresel kapitalizmdeki dönüşüm tartışıldığı gibi bu dönüşümü tamamlayacak konular da tartışıldı. Gelişen bilişim teknolojilerinin üretim sektöründe kullanılmasının önlenemeyecek olmasıyla birlikte kapitalizmin efendileri yeni ve aşılmasız zorunlu bir sorunla daha karşılaşmış oluyor: "4. Sanayi Devrimi". Kapitalistler yapay zeka, genetik tasarımı, veri koruma gibi kavramların ortaya çıktığı bu dönemde bilişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte meydana gelecek sonuçlara sistemi hazırlamak zorunda kalıyor. Çünkü, çok sayıda işçiyi işsiz bırakacak ve işçilerin yerini alacak bu yeni endüstri sisteminin yeni ve ciddi ekonomik krizler yaratacağını söylemek yersiz olmaz. Dolayısıyla, kapitalizmi sürdürmek isteyen efendiler de küresel kapitalizmin dönüşümünü 4. Sanayi Devrimi'yle uyumlu gerçekleştirmek istiyor.

Küreselleşme Sonrası Dönem Başlıyor!

Şimdilerde çokça konuşulan küreselleşmenin yarattığı sorunlar ve ona karşı alınan tutumların hepsi "post-globalization" yani "küreselleşme sonrası" olarak betimlenen döneme giriyor olduğumuzu göstermektedir. Neoliberal politikalar ve küreselleşmenin küresel sorunlara yol açtığı görüşleri ve kapitalizmde dönüşümlerin gerçekleştirilmesi fikri savunuluyorsa da küreselleşme döneminin ortaya çıkardığı süreçlerin tamamen sona ermemesi küresel sistemin ve serbest ticaretinin devam ettiğini, ama dönüşüyor olduğunu tarif etmektedir. Devletler, ekonomik sistemin barındırdığı ve kendi meşruiyetlerini de tehdit eden gelişmelere karşı küreselleşme döneminin ortaya koyduğu serbest ticarete karşı olmak yerine onu sürdürmek istemekte, yalnızca serbest ticari etkinlikleri daha fazla kontrolleri altına almayı ve ekonomiye bu tarz bir müdahaleyi (korumacılığı) öngörmektedir.

Fakat bugün devletlerin bir hamlesi olarak gerçekleşen bu dönüşümün ezilenler için ne ifade ettiği, onlara neler getirdiği önceki dönüşümlerin neler getirdiğiyle ilişkilendirilerek düşünülmelidir. Kapitalist ekonominin tarihine bir bakarsak görürüz ki, kapitalizmin tüm aktörlerince dönem dönem öngörülen, daha çok kontrol, kazanç ve daha da önemlisi sistemin devamlılığını hedefleyen yeni programlar, paradigmlar yani kapitalizm içi dönüşümlerin hepsi ezilenlerin karşısına yeni kriz, baskı, sömürü ve katliam yöntemleri yani yeni felaketler olarak çıkmaktadır.

DEVLET ÇÖKÜYOR

Özgür Oktay

ozoktay@meydangazetesi.org

Hepimiz biliyoruz ki tarihte ki önemli siyasi dönüşümlerin, ekonomik ve sosyal alanlarda muhakkak bir iz düşümü olur, keza bunun tersi için de aynı şeyi söyleyebiliriz. Bu dönemlerde devletlerin izlediği siyasetlerin ışığında sermaye el değiştirir; kültüre müdahale edilir; yeni dönemin yeni insanları ve yeni araçları, yeni argümanlar doğrultusunda yeniden üretilir.

Devletli tarih, bu "yeniden üretimlerin" bir tekrarı gibidir. Hitler Almanya'da iktidara geldikten hemen sonra zengin fakir demeden tüm yahudilerin ve diğer ötekilerin mallarına el koyup, "Sermayeyi Almanlaştırma" hamlesine girişmiştir. Buradaki amaç açıktır; yeni değerlerle kurulan yeni sistemin zenginleri ya o değerleri benimseyen eskinin zenginleri olacaktır ya da eskinin zenginleri varlıklarını yeni zenginlere bırakarak ortadan kaybolacaktır. Aksi takdirde, bir devletin en yakın dostu olan bir zenginin bile, kırılğan ve genç bir devleti-düşünceyi alaşağı etme ihtimali vardır.

Biz Bu Hikayeyi Bir Yerlerden Hatırlıyoruz Ama...

Sanırım hikaye bir yerlerden tanıdık geliyor. Hatta, bu hikaye yaşadığımız coğrafyada birden fazla yerden tanıdık geliyor. İsterseniz en güncel olandan başlayalım. Devletin 17 Aralık ile başlayıp, 15 Temmuz'da doruk noktasına ulaşan cemaat kavgası ve sonrasında yaşananlar bunun için önemli bir örnek oluşturuyor. Özellikle OHAL sürecinin başından bu yana, cemaat ile - sadece cemaat değil, Yeni Türkiye'nin geleceğine gölge düşürebilecek olası tüm tehditler ile - en ufak bir ilişkisi tespit edilen tüm büyük şirketlere birer birer kayyum atanması ve bunların zaman içinde iktidara daha yakın sermaye gruplarına aktarılıyor olması, bunun bir

göstergesi. Tabii ki bu kayyumlarla sınırlı değil. AKP, iktidara geldikten sonra, mantar gibi bitiveren birçok sermaye grubu ve kişi de vardır. Bu dönemde, zenginleşen Cengiz İnşaat, Limak Grup, Kolin Grubu, Çalık Holding, Sancak Grubu ve Torunlar Grup gibi şirketlerin veya bunların patronlarının isminin 2000'li yıllardan önce ne kadar bilinir olup olmadığına bakarsak, burada söylenmek istenen daha iyi anlaşılabilir.

Türk Sermayesinin İnşası

Bütün bunların haricinde, Kürdistan'daki belediyelere kayyum atanması, üniversitelerden ve kamu kurumlarından yapılan "temizlik" de bu değişimin sosyal, kültürel ve etnik ayağını oluşturur.

İşte yazının başında bahsettiğimiz "çökme", tıpkı irili ufaklı mafyaların ve kabadayılardan çeşitli mekanlara çökmesi gibi, devletin ve onun başındakilerin çıkar çatışması içerisindeki güç gruplarına çökmesidir. Bütün bunlarla beraber, yukarıda da belirttiğimiz gibi, bu çökme politikaları ne ilk ne de son olacaktır. Bugünkü, iktidar bu politikayı Osmanlı'dan ve T.C'nin kurucu unsurlarından almıştır.

TC Devleti'nin kurucu unsuru olan İttihat ve Terakki Partisi, 1915 yılında yayımladığı "Harb ve Olağanüstü Siyasi Durum Sebebiyle Başka Yerlere Gönderilen Ermenilere Ait Mülk ve Arâzinin İdâre Şekli Hakkında Talimât-nâme" ile katledilen ve sürgüne gönderilen Ermenilerin mallarına el koymuştu. Bir başka benzer "çökme" hikayesi de, Kürtlere uygulanmıştı. 1924 yılında Şeyh Sait İsyanı'nın kanla bastırılmasından sonra çıkarılan "Takriri Sükun Kanunu", bir nevi OHAL ilan ederken; sonrasında hazırlanan "Şark Islahat Planı Kararnamesi"nin beşinci mad-

desinde mallara el koyma ve söz konusu malların satılmasını engelleme gibi birçok ekonomik yaptırım uygulanmıştır.

TC'nin inşasının en büyük hamlesi ise "Varlık Vergisi" kanunudur. Bir defaya mahsus uygulanacağı söylenen kanun, bir defada neredeyse zengin fakir ayırt etmeksizin, tüm gayrimüslimleri bu topraklardan silmeye yetmiştir.

11 Kasım 1942'de, yani Şükrü Saraçoğlu hükümeti kurduktan birkaç ay sonra, devlet, "savaş koşullarında çok yüksek karlar elde edenlere karşı bir mücadele başlatıyoruz" sloganıyla "Varlık Vergisi"ni meclisten geçirdi. Fakat önceki dönemde toplum olacaklara hazırlanarak, uygun koşullar yaratıldı. Dönemin Başbakanı Şükrü Saraçoğlu gayrimüslimleri işaret ederek "Bu memleket tarafından gösterilen misafirperverlikten faydalanarak zengin oldukları halde, ona karşı bu nazik anda vazifelerini yapmaktan kaçınacak kimseler hakkında bu kanun, bütün şiddetiyle uygulanacaktır" açıklamasında bulundu.

Varlık vergisiyle birlikte dönemin ana akım yayın organları, daha 5 ay öncesinden "algı operasyon"larına başladı: "Vurgunculara ders olsun. İzmir'de bir Yahudi 5 sene hapse mahkûm oldu." (Tasvir-i Efkâr, 1 Temmuz 1942), "Mal saklayan tacirler, iki Yahudi ticarethanesi sahipleri milli korunma mahkemesine verildi." (Cumhuriyet, 14 Ağustos 1942), "Kıraların artmasına Yahudiler sebep olmuş." (Tasvir-i Efkâr, 8 Ekim 1942)

Bu koşullar altında uygulanmaya başlanan varlık vergisi, sözde gayrimüslimleri kapsamıyordu ama raporda yazılanlar ve uygulamalar öyle söylemiyordu: "...M grubu (Müslümanlar) takdir edilen matrahın (ver-

giye esas alınan miktarın) yüzde 12.5'ini; G grubu (gayrimüslimler) yüzde 50'sini; D grubu (dönmeler) yüzde 25'ini; E grubu (ecnebler) yüzde 12.5'ini ödemekle yükümlüdür. Çiftçiler de yüzde 5'ini ödeyecekler.."

Üstüne üstlük, bu yasa sadece zengin gayrimüslimleri kapsamıyor, küçük esnaf olan gayrimüslimlerin de ödeyemeyecekleri faturalar çıkarılıyordu. Varlık vergisinin bu topraklara faturası ağır oldu; vergiyi ödeyebilenler ödedi; ödeyemeyenlerse çalışma kamplarına gönderildi. Birçok kişi intihar etti ya da çalışma kamplarında yaşamını yitirdi. Geriye kalanlarsa coğrafyayı terk etmek zorunda kaldı. Varlık vergisinin ardından kalan ise yepyeni bir Türkiye ve "Türk Burjuvazisi" oldu.

Dün Türkçü ve Laik, Bugün Yine Türkçü Ama İslamcı

Aslına bakılırsa durum bugün de pek farklı değil. Devlet elinde kocaman bir torbayla sermayedarların ve kapitalistlerin kapısını çalıyor; kapıyı açan kurtulurken, kapıyı açmayan torbanın dibini boyluyor. FETÖ'cü, laik, liberal hiç fark etmiyor; minareyi çalan kılıfını hazırlıyor.

Tarih değişiyor; iktidarlar, elitler ve onların ideolojileri değişiyor fakat uygulamalar aynı kalıyor. Dün Eminönü'ndeki bir peynirci dükkanına sermayeyi Türkleştirmek adına çöken devlet, bugün Fatih'teki bir ekmek fırınına "FETÖ'cü" diye el koyabiliyor. Dünün Türkçü, laik cumhuriyetçi zenginleri, bugünün yine Türkçü ama bu sefer İslamcı, muhafazakar zenginlerine dönüşüyor.

Yani sözün özü, bugünkü iktidar da T.C'nin 90 yıllık çökme politikasını sürdürüyor!

KRİZE 10 KALA

Vergi affı, sigorta affı, ÖTV indirimi, AVM kiralarda toplu indirim, ekmeğe ve şekere zammın engellenmesi, ihracat ve KOBİ teşviklerinin arttırılması, ithalata ek vergi, istihdam seferberliği... Ekonomik kriz geliyor, hatta geldi bile! İşte ekonomik krizde olduğumuzun sadece 10 göstergesi:

1- TL'nin Değer Kaybı/Döviz Kurlarında Artış

2015'te TL karşısındaki en düşük değeri 2.27, en yüksek değeri ise 3.05 olan dolar; 2015 Mart ayından itibaren sürekli bir yükseliş göstermiştir. 2016'da ise en düşük 2.79, en yüksek 3.53 iken; Temmuz ayı ortasında ilk büyük yükselişini yaşamıştır. Ardından Eylül ayı itibarıyla sürekli yükselişe geçmiştir.

2016 Kasım ayından itibaren TL'nin değer kaybı sürekli hale gelmiştir. Ocak sonu itibarıyla doların TL karşısındaki en yüksek değeri 3.94'ü bulmuştur.

Doların değer kazanması, ekonomisini büyük ölçüde ithalat ve ihracatla döndüren TC'nin ekonomisi için gerilemeye yol açmaktadır. Doların değer kazanması, kişi başına düşen milli gelirin azalmasına neden olmuştur.

2- TC'nin Kredi Notunun Düşürülmesi

15 Aralık'ta FED (Amerikan Merkez Bankası)'ın 2008 ekonomik krizinden beri ilk kez 25 barlık faiz arttırdı ve 2017'de üç faiz artırımının olacağını duyurdu. FED'in faiz arttırımı yapmasının TC ekonomisine yansımaları ise enflasyonda yükselme ve bankaların karlarının düşmesi olacak. FED'in faiz artırımından sonra önemli bir gelişme, uluslararası kredi derecelendirme şirketi Standard&Poor's'un Türkiye'nin yatırım yapılabilirlik seviyesini durağandan negatife çekmesi oldu. Hemen ardından TC için kötü haberler gelmeye devam etti. S&P, İş Bankası, Vakıfbank, Garanti Bankası ve Yapı Kredi Bankası'nın da kredi notunu düşürerek durağandan negatife çekti. TC'nin en büyük şirketlerinden olan Koç Holding'in de görünümü yine S&P tarafından durağandan negatife çekildi.

Başka bir derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings ise 27 Ocak'ta piyasalar kapandıktan sonra TC'nin kredi notunu "yatırım yapılabilir" seviyenin altına düşürdü. Kredi notlarının düşmesi, küresel anlamda yatırım yapan birey ve kurumlar için TC'nin uygun olmadığını söylemekte ve yatırıma kapatmakta; böylece ekonomide gerçekleşecek düşüşün önünü açmaktadır.

3- Ekonomik Daralma, Enflasyon ve Stagflasyon Durumu

Türkiye İstatistik Kurumu'nun Aralık ayında açıkladığı 2016 yılının 3. çeyreğine ilişkin Gayri Safi Yurtiçi Hasıla verileriyle birlikte 2009 yılından beri ekonomide ilk kez istatistiksel anlamda bir daralma gerçekleştiğini duyurdu. Nihai tüketim harcamalarının %23.8 oranında arttırmasına rağmen, TC ekonomisi geçen yıla göre %1.8 oranında daraldı. Aralık sonu da, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış çeyreklik büyüme verilerinde üçüncü çeyrekte bir önceki çeyreğe göre yüzde 2,7 daraldığını açıkladı.

TÜİK verileri, 3. çeyrekte küçülmenin imalat sanayisi özelinde yüzde 3,2'yi bulduğunu, bu anlamda sanayideki gerilemenin, ekonominin bütününden daha derin olduğunu gösterdi. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış verilerin ayrıntılarında, daha olumsuz bir görünüm var. Ekonominin temeli denilen imalat sanayisinde 3 çeyrekte üst üste küçülme yaşandığı açıklandı. İnşaat sektörünün de resesyona girdiği ve bir önceki çeyreğe göre yüzde 5'e yakın küçüldüğü açıklandı. Ayrıca tarım da yine 2016'nın başından beri yüzde 1 dolayında küçülme halinde ve hizmetler sektöründe de yüzde 2'yi bulan ve 2016 başından beri süren bir küçülme var. Öte yandan, 2016 yılında turizm gelirlerinde ciddi bir düşüş yaşandı. Sene itibarıyla ülkeye giriş yapan turist sayısı % 30 azalırken, turizm gelirlerinde de 40 'lık bir erime yaşandı.

TÜİK, ayrıca fiyatlar genel seviyesinde sürekli artış anlamına gelen enflasyonun bu yıl için ilk değerini de açıkladı. Açıklanan TÜFE (Tüketici Fiyatları Endeksi) Ocak ayında yüzde 2,46 ile beklentilerin üzerinde artış kaydetti. Enflasyon aylık bazda Ekim 2011'den beri en yüksek artışını göstermiş oldu. Yıllık TÜFE ise yüzde 9,22'ye yükselerek son bir yılın zirvesine çıktı. Ekonomide daralmanın yaşandığı bu dönemde yaşanan enflasyon ise ekonominin stagflasyon durumunda olduğunu göstermektedir. Bu durumda ekonomide enflasyon artarken işsizlik de artmaktadır.

Ayrıca geçtiğimiz günlerde Ziraat Bankası, PTT, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklıkları ve Türk Hava Yolları gibi önemli kazançlar elde eden kuruluşların Varlık Fonu'na devredilmesi daralmanın yaşandığı bir ekonomide önemli bir noktaya işaret eder. Geleneksel olarak, devletlerin gelir fazlalarını bir havuzda toplayarak kazanç sağlama amacıyla kurdukları varlık fonları TC'de büyük altyapı projelerine finansman sağlamak için kurulmuştur. Devlet ekonomik krizin büyüyeceğini beklemektedir ki, Kanal İstanbul, 3. Havalimanı gibi büyük projeleri bu devirlerle birlikte korumaya, garantiye almaya çalışmaktadır.

4- İşsizlik Artışı

TÜİK Ocak ayında, 2016 yılı ekim ayına ilişkin iş gücü istatistiklerini de açıkladı. Buna göre, 15 ve üzeri yaşlarda işsiz sayısı, Ekimde bir önceki yılın aynı dönemine göre 500 bin kişi arttı ve 3 milyon 647 bin kişiye ulaştı. İşsizlik oranı ise 1,3 puan artarak yüzde 11,8 seviyesinde gerçekleşti. Ayrıca genç işsizlerde bu oran %21,2 seviyesini göstermekte. Gerçek işsizlik rakamları, şüphesiz resmi rakamların çok üzerinde. DİSK'in açıkladığı verilere göre Ağustos 2016 döneminde geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 19,4 olarak gerçekleşti. Ağustos 2015'te 6 milyon 18 bin olan geniş tanımlı işsiz sayısı, Ağustos 2016'da 6 milyon 500 bine yükseldi.

5- TÜİK'in Hesaplamalarda Yaptığı Değişiklik

TÜİK ekonomik verilere ilişkin istatistiklerde hesaplama değişikliğine gitti. Bu değişikliğin, özellikle uluslararası kredi ve derecelendirme kuruluşlarının Türkiye'nin notunu sürekli düşürdüğü bir dönemde olması, bu değişikliğe yönelik şüpheleri de beraberinde getirdi.

Yeni hesaplama yöntemine geçilmesinin ardından TÜİK tarafından yapılan ilk açıklamada, milli gelirin şimdiye kadar yaklaşık %20 eksik hesaplandığı iddia edildi. 2015'te 718 milyar dolar olarak ifade edilen Türkiye ekonomisi bir gecede 857 milyar dolar olarak güncellendi. 2015'te 9 bin 257 dolar olan kişi başı gelir, 12 Aralık günü açıklanan bu rakamlara göre 11 bin 82 dolar oldu. Açıklanan rakamlar sonucunda, cari açıktan dış borcun milli gelire oranı kadar birçok veride sanal bir iyileştirme sağlanmış oldu.

7- Ekonomiye Canlılık Kampanyaları

Devletler kriz dönemlerinde faiz, para, vergi değeri ve oranlarında düzenlemeler yapıp ekonomiye müdahale ederek ekonomideki hareketlenmeyi sağlamayı amaçladığı gibi tüketicinin arttırılması için propaganda ve kampanyalar düzenler ya da bu kampanyaları destekler.

2009'daki krizde Türkiye Reklam Konseyi'nin yürüttüğü, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Ali Babacan'ın hamisi olduğu "Alın Verin Ekonomiye Can Verin" kampanyası başlatılmıştı. Kampanya dahilinde ünlülerin oynadığı reklamlarda bir sakız veya çiçek almanın bile ekonominin çarklarını döndüreceği anlatılmış, tüketim teşvik edilmişti.

Bugünlerde ise ekonomik krizin etkilerinin artışıyla ilişkili olarak günümüz siyasileri benzer refleksi göstermektedir. Dolar'da yaşanan artışlardan sonra Erdoğan'ın elinde döviz olanları vatan haini ilan edip herkesi dolarları bozdurmaya çağırması ekonominin canlanması için halka doğrudan yapılan bir yönlendirme. Son aylarda patlayan bombalardan sonra dillendirilen "terörizme karşı" düzenlenen "sookağa çıkın" kampanyasının da aslında "sookağa çıkın, alışveriş yapın kampanyası" olduğu ortadadır.

8- Dış İlişkilerde Yeni Dönem

TC, Rus uçağının düşürülmesinin ardından Rusya'yla, Başka kampı nedeniyle Irak'la, idam ve vize serbestisi meseleleri nedenleriyle AB ile gergin ilişkilere girmişti. TC, öncelikle, turizmde yaşanan büyük düşüşün ardından uçağın düşürülmesiyle ilgili olarak özrünü dilemiş ve Rusya'yla ilişkilerini düzeltmişti. Ardından Binali Yıldırım, ekonomi, gümrük ve ticaret, enerji ve tabii kaynaklar bakanlarıyla birlikte Irak'ı ziyaret etti. Son olarak da Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek Davos'ta AB'nin TC ekonomisi için öneminden bahsetti ve AB'nin TC için vazgeçilmez olduğunu göstermiş oldu.

İç politikalarında oya tahvil ettiği ve bu sayede giderek arttırdığı popülist söylemlerinin ve savaş siyasetinin dış politikalara yansımalarını ekonomide yaşanan durgunluklara çare olmak için terk etmek durumunda kalmıştır.

9- Merkez Bankası'nın Faize ve Dolara Müdahaleleri

Piyasa'daki durgunluk ve döviz kurlarındaki hareketlilik Merkez Bankası'nın ekonomiye sık sık müdahalesine neden oldu. 2015 yılında faiz indirimini yapmadıkları için Erdoğan tarafından sık sık eleştirilen Merkez Bankası, 2016 yılında 7 kez faiz indirimini yapmıştı. Fakat Merkez Bankası, Kasım ayında döviz kurlarındaki yükselişin enflasyon üzerindeki etkilerini sınırlamak için 3 yıl aradan sonra ilk kez faiz arttırdı.

Merkez Bankası 2017'nin ilk ayında da yükselişine devam eden dolara karşı bankaların borç alabilme limitlerini (22 milyar TL'ye) düşürdü. Böylece finansal sisteme yaklaşık 1,5 milyar ABD doları ilave likidite sağlanmış oldu. Bu müdahaleden sonra dolar 3.69'a kadar düştü.

6- Ekonomik Teşvikler, Vergi İndirimleri

Devlet ekonominin bozulan yapısına yapılacak müdahalelerle ekonominin yenilen düzenlenmesini planlar. Piyasa ve şirketleri rahatlatmaya çalışır; bu bağlamda vergi indirimleri yapar, şirketleri yatırımlara teşvik eder, şirketlerin kredi hacmi arttırır.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun haftalık bültenine göre, sektörün kredi hacmi 6 Ocak ile biten haftada yaklaşık 15 milyar lira arttı. Erdoğan, döviz kurları üzerinden oyunlar oynadığını düşünerek ekonomik seferberlik ilan etti. Geçtiğimiz günlerde Bakanlar Kurulu kararıyla 3 önemli sektörde vergi indiriminin yapılması ve mevcut indirimlerin uzatılması da ekonomik seferberlik ve kredi hacminin arttırılması gibi devletin "ekonomiyi canlandırma" amacıyla uyguladığı hamleler arasındadır. Devlet, 3 Şubat'ta Resmi Gazete'de yayınlanan kararla bazı beyaz eşyalardan alınan ÖTV'yi 30 Nisan'a kadar sıfırlamış ve konut teslimlerinde aldığı KDV'yi yüzde 18'den yüzde 8'e düşürdüğü dönemi Mart sonundan Eylül sonuna uzatmıştır. Bu düzenlemelerle tüketimi arttırmayı, ekonomideki durgunluğu aşmayı ve ekonomiyi hareketlendirmeyi amaçlamaktadır.

10- Borçlanma Artıyor

2001'den sonra ortaya çıkan küresel likidite bolluğunda borçlanma oldukça arttı. 2002'de 123 milyar dolar brüt dış borç stoku, bugün 416 milyar dolar seviyesinde. Bu borcun da dörtte üçü özel kesimin. Yeni milli gelir serileriyle açıklanırsa: Brüt dış borçlar özellikle 2011'den sonra hızla artarak yüzde 34 düzeyinden, bugün yüzde 50'nin üzerine çıktı.

Bugün özel kesimin 300 milyar dolarlık dış borcunun yanı sıra 400 milyar dolarlık da iç borcu bulunmaktadır. 2002'de kişi başına dış borç 1900 doların altındayken, bugün 5300 doların üstünde. Tüketici borçları da aynı dönemde dolar bazında tam 40 kat artmış durumda.

Krize Hazır mısınız?

İşsizlik her zaman bir seçimdir. Daha düşük ücretle çalışmayı kabul eden insanlar için iş vardır.

(Klasik Ekonomi Ekolü)

Siyasi İktidar rejim değişikliği manevrasında referandumdan sonuç bulmayı beklerken ekonomi uzun bir süredir krizde! Ekonomistler krizi enflasyon, resesyon, stagflasyon ile açıklarken, bizler yani işçiler içinde olduğumuz bu krizi, işyeri kapatmalar, işten atılmalar, ücretlerde ki genel düşüş ve zamlarla hissediyoruz. Ancak iktidarlar tarafından bulandırılmaya çalışılan gerçekler kafamızı karıştırıyor olabilir ya da kafamızı karıştıranların kafası gerçekten karışık olabilir. Şu süreçte önemli olan da bunu ayırt edebilmek ve harekete geçmek.

Anlaşılmazlığı Kırmaya Çalışmak

Stagflasyon. Yani, resesyonla enflasyonun aynı anda yaşanması... İçinde bulunduğumuz kriz en çok da buna benziyor. Neden mi?

Bir devletin ekonomik büyüklüğü, gayrisafi yurt içi hasılasıdır. Yani o devletin sınırları içerisinde, üretilen tüm nihai mal ve hizmetlerin para birimi cinsinden değeridir. (Örneğin üretilen kamyonun para cinsinden değeri GSYH'ya dahil edilir.) GSYH, genellikle bir yıl için ele alınır.

Nihai mal ve hizmetlerle, üretilen toplam mal ve hizmetlerden üretim için kullanılan ara mallar düşüldük-

ten sonra geriye kalan değerdir. (Yani, kamyon için üretilen tekerlekler hesabın içerisine katılmaz; kamyonun son hali katılır.) İki ya da daha fazla çeyrek yıllık zaman diliminde, ekonominin arka arkaya negatif büyüme göstermesinin ismi resesyon yani ekonomik durgunluk olarak tanımlanır. Özetlemek gerekirse resesyon, genel olarak ekonomiye yayılmış, istihdam, gelir ve diğer değişkenlerde birkaç aydan fazla süren önemli ölçüdeki düşüş demektir.

Enflasyon ise, dolanımda bulunan para miktarıyla, malların ve satın alınabilir hizmetlerin toplamı arasındaki açığın büyümesi sonucu ortaya çıkan; fiyatların toptan yükselişi ve para değerinin düşmesi biçiminde kendini gösteren ekonomik ve parasal süreçtir.

Enflasyon ve ekonomik durgunluk(resesyon) aynı anda yaşanınca, işsizlik artarken fiyatlar da hızla yükselir. Bu yüzden ekonomistlerde içinde bulunduğumuz krize stagflasyon adını koyuyorlar. 1920'lerden Bugüne, Başkan Koltukta Kriz Kapıda

Ekonomisi 1920'li yıllar boyunca dünyanın geri kalanından çok daha iyi durumda olan ABD; Birinci Dünya Savaşı yıllarında ekonomik olarak zorda olan Avrupa ülkelerine

yardımlar yaptı. Buna öncülük eden isimlerden birisi, 1920-28 arasında Ticaret Bakanı olan Herbert Clark Hoover'dı. Hoover, 1928 yılında ABD'nin 31. Başkanı oldu. Cumhuriyetçi Parti'den başkan seçilen Hoover "Dünyada başka hiçbir devlet, tarihinde yoksulluğa karşı elde edebileceği son galibiyete biz Amerikalılar kadar yaklaşmamıştır" açıklamasında bulunduktan yedi ay sonra New York borsası çöktü; ABD dünya tarihinin en büyük krizine yakalandı.

Krizle birlikte şirket iflasları ve fabrika kapanmaları ardı sıra sürdü. 1932'ye gelindiğinde, ABD'de işsiz insan sayısı 13 milyonu aştı. Dolayısıyla ilk elden Avrupa'ya verilen krediler ve yardımlar geri istendi. Sonraki süreçteyse dünyada 50 milyon işsiz olduğu, toplam üretimin %42 oranında düştüğü, ticaretin %65 oranında azaldığı küresel bir kriz patlak verdi.

Geçtiğimiz Ocak ayında Ankara'da gerçekleşen Dünya Gümrük Günü Kutlamaları kapsamında Başbakan Binali Yıldırım'ın Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nde gerçekleştirdiği konuşma, bize sadece Hoover'ı hatırlatmakla kalmadı. ABD'de başkanlık koltuğuna oturacak olanın Trump olma gerçeğiyle ilişkili olmak üzere yüreğimize su serpilmek şöyle dursun, Yıldırım'ın konuşması yangına

bir varil benzinle gitme etkisi yarattı: "Şimdi ABD başkanı da oturdu yerine, kısa sürede her şey düzelecek." Kesinlikle!

Hiçbir Kriz Çözumsuz Değildir

Ekonomik kriz, kapitalizmin işlediği her coğrafyada, sermaye sınıflarının ezilenlere dayattığı toplumsal bir gerçekliktir; krizin kimler için fırsat kimler için işsizlik ya da yoksulluk olacağı da aşikardır. Ancak farklı zamanlarda farklı coğrafyalarda ekonomik krizlere karşı girişilen kolektif çabalar, yalnızca krizin etkilerinden sıyrılabilmeyi değil, kapitalizmin işlemediği bir yaşamı düşünebilmeyi mümkün kılmak adına önemlidir. Bu yüzden hiçbir kriz çözumsuz değildir.

Söz konusu bu kolektif çabalardan birisi, 1930'larda İberya'da yaşanmıştır. CNT (Ulusal Emek Konfederasyonu) içerisinde hareket eden işçiler halkın katılımıyla, şehirlerde ve köylerde, yüzlerce kolektifin işletebildiği bir ekonomi oluşturmuşlardı. Bahsedilen bu yeni ekonomik ve toplumsal düzen, krizin patlak verdiği bir zamanda aniden ortaya çıkmamıştır, yıllarca süren hazırlıklar sonucu gerçekleşmiştir.

Kendinden yönetim komitelerince idare edilen bu kolektifler, kendi üretim-dağıtım-tüketim ağlarının kont-

rolüne sahipti. Devletten bağımsız oluşturulan bu ekonomi, ekonomik krizden sadece ezilenlerin lehine bir sonuç çıkarmadı; üretim artışı ve alt yapının geliştirilmesi ile devletten ve kapitalizmden bağımsız bir ekonominin gerçek olabileceğini de gösterdi. Keza, devletsiz ve kapitalizmden bağımsız yeni ekonomiyi oluşturabilmek için dönemin en örgütlü sendikası olan CNT'nin (1936 Zaragoza Kongresi'nde) aldığı kararlar da bu yöndeydi; gereksinimleri karşılayacak öz-örgütüllükler oluşmalı, özgür üretici örgütleri üretim-dağıtım-tüketim ağlarını örmeli, özel mülkiyet ve devlet mülkiyeti ortadan kaldırılmalı.

Bu süreçte sadece ekonomi değil, tüm toplumsal yaşam yeniden yaratıldı. Oluşmaya başlayan kolektifler, kıtlıkta bile ihtiyaçları bedelsizce halka dağıttı, kıt olanı karneye bağladı. Ürün değişimi için bir dizi komün oluşturuldu. Neyin, nasıl yapılacağını konuşulduğu halk meclisleri ve federasyonlar oluşturuldu.

Bunların hepsi bir yandan ekonomik krize, bir yandan devlet faşizminin dayattığı siyasal koşullara karşı yaşamlarını idame ettirmeye çalışan halkın örgütlü gücü tarafından başarıldı.

Arjantin 1998-2002 Krizi'nde Başarılan

Kapitalizm, 1930'lardan bu yana aşikar bir şekilde değişti. Küreselleşme, üretim sistemlerinde değişim, teknoloji, hız ve tüketim kültürü kapitalizmin ivme kazandığı dayanaklar oldu. Kapitalizm, en basit toplumsal

ilişkilerin içine sızabildiği gibi makro düzeyde de her şeye etki edebilme gücüne ulaştı.

Ancak kapitalizm krizden kurtulmadı ve sermayedarlar bu durumu "kısa sürede büyük vurgun" yapabilecekleri zamanlar olarak gördü. Bu süreçlerden birisi, 1998-2002 yılları arasında Arjantin'de yaşandı. Ekonomik kriz süresince, birçok patron ve yatırımcı, paralarını başka coğrafyalarda muhafaza etmeyi seçti. Sonuç olarak, küçük ve orta ölçekteki işletmeler kapandı; buralarda çalışan birçok işçi, işsizlik ve yoksullukla karşı karşıya kaldı. Ancak, onlar da 1930'lardakine benzer bir şekilde, üretim, dağıtım ve tüketim ilişkilerini kendi kontrollerine aldılar; onları bu durumda bırakan kapitalistlere ve devlete güvenmeden, kendi çözümlerini oluşturdular. Kapanan fabrikaları yeniden açıp işletmeye başladılar ve işçi kooperatiflerini kurdular.

Bu işçi kooperatifleri bünyesinde, sonradan FaSinPat (Patronsuz Fabrika) ismini alacak Zanon'u, Hotel Bauen'i, takım elbise üreten Brukman fabrikasını ve Chilavert Matbaası'nı bulunduruyordu. Kriz süresince söz konusu bu şirketlerin bazılarının patronları, işçileri fabrikadan çıkarmak için polis zorunu kullanmaya çalıştı; ancak işçiler birçok kez devlete, polise ve patronlara karşı üretim alanlarını korudu.

Bölgesel toplantılar, mahalle toplantıları gibi karar alma süreçleri işletildi ve nüfusun 3'te 1'i bu toplantılara katıldı. Bu toplantılar sokak başlarında, kentin açık alanlarında yani kısa-

cası insanların buluşabileceği her yerde yapılıyordu. İnsanlar, birbirlerine sağlık, kolektif yiyecek alımı, bu yiyeceklerin dağıtımını noktasında dayanışma gösterebilmek üzere örgütüllükler oluşturdu. Sağlık ve eğitim için yine benzeri karar alma süreçlerinden, yeni yapılar ortaya çıktı.

Devletten ve Kapitalizmden Bağımsız Bir Ekonomi Örgütlemek

Devletin propaganda araçlarıyla "çok uzağındayız" izlenimi verilmeye, iç ve dış siyasal gündemlerle görünmez kılınmaya çalışsa da aslında bugün bir krizin içerisindeyiz. Son üç aydan bu yana sözde "terörizme karşı" düzenlenen "sokağa çıkın" kampanyasının aslında "sokağa çıkıp alışveriş yapın kampanyası"ndan başka bir şey olmadığını; elinde dolar tutup da dolarını bozdurmamanın "vatan haini" ilan eden "milli ekonomik seferberlik kampanyaları"nın varlığını; Türkiye'nin puanını düşürüp "ülke üzerinde oyun oynayan" ve üstüne bir de FETÖ'cü olan kredi derecelendirme kuruluşlarını yeniden hatırlar; sayısız siyasetçinin "Kriz mi, o da ne! Ekonomi tıkırında!" yalanlarını da eklersek, bugün hissettiğimiz ve giderek daha da içine sürüklendiğimiz krizi görmek daha mümkün olur.

Bugün içerisinde bulunduğumuz ekonomik, siyasal ve toplumsal durum oldukça belirsiz. Ekonomik krize dair konuşulanlar ya da tartışılanlar "komplo teorisi" olarak damgalanıp ört bas edilmek istense de; ekonominin yakın bir zamanda altüst olacağı aşikar. Aşikar olan bir başka durumsa,

bu ekonomik krizden kurtuluşun marna, bulgur depolamak, döviz almak, altın saklamak gibi yöntemlerle aşılamayacağıdır.

Hazırlıklı olunması gereken şey, devlet ve kapitalizm dışı bir ekonomiyi kolektif bir şekilde oluşturmanın koşullarını hazırlamaktır. Bu hazırlık, devletin yapay gündemleri dışında, toplumsal muhalefetin örgütlemesi gereken bir süreçtir. Paylaşma ve dayanışma ilişkilerini örgütsel düzeyde somutlaştırmak ve toplumsallaştırmak bu süreçte asıl yapılması gerekmektedir.

İşsizliğin gün be gün arttığı; kişi başı gelirin giderek azaldığı; alım gücünün mütemediyen azaldığı ve "asgari yaşama koşulları"nın düştüğü bu koşullarda ve belirsizlikte; bizleri bir arada ve ayakta tutacak öz-örgütüllüğümüzden başka güvenebileceğimiz hiçbir şey yok. İktidarlar "kriz yok" yalanıyla bizleri bir krizin en derinine sürüklerken; patronlar krizden pay kapmaya ve daha da zengin olmaya çalışırken; yapabileceğimiz tek şey yüzümüzü birbirimize dönmektir; dayanışmayı örgütlemektir.

Devletlerin tarih boyunca yarattıkları ekonomik krizlere karşı yaşamının ve krizden kurtulmanın yolunu yeni bir ekonomik model yaratmada bulan farklı halklar gibi; yapmamız gereken bizleri özgürleştirecek ve kapitalist krizin sıkışmışlığından çıkartacak üretim-dağıtım-tüketim kolektiflerini, öz-örgütüllükle oluşturulmuş atölyeleri, kooperatifleri paylaşma ve dayanışma temelli ilişkilerle bugünden yaratmaktır.

Anarşistlerin Ekonomi Tartışmaları - 24

Sivil Toplum Vebası: Orta Sınıf Ve Orta Sınıf Memnuniyetsizleri

Miguel Amorós

İspanya'da 2008 küresel finansal kriziyle birlikte başlayan ekonomik kriz halen sürmektedir. Anarşist Ekonomi Tartışmaları başlıklı yazı dizimizin bu bölümünde, Miguel Amorós'un, ekonomik krizi ve kemer sıkma politikalarına karşı gelişen toplumsal hareketleri analiz etti-

ği, 30 Nisan 2015'te Murcia şehrindeki Cafetería Ítaca'daki konuşmasını aktarıyoruz. Bu metnin özellikle ekonomik krizi, krizin etkilediği sınıfları, sınıfların (özellikle orta sınıfların) ortaya koydukları siyasi yapıları ve ezilenlerin mücadelesinin tüm bunlarla ilişkilerini anlamak açısından

önemli olduğunu düşünüyoruz. Miguel Amorós, kriz sonrasında ortaya çıkan, Syriza ve Podemos tarzı partilerin ekonomik alt yapısını ortaya koyuyor ve toplumsal mücadelenin nasıl manipüle edildiğini deneyimlerden yola çıkarak oldukça iyi yansıtıyor.

Miguel Amorós: Valencia'lı anarşist militan, tarihçi ve teorisyen, 1968'den itibaren Kara Bayrak, Özgür Dünya, Barikat, Kontrol Edilemeyenler, Özyönetimi ve Toplumsal Devrimi Savunan İşçiler gibi birçok anarşist grubun kuruluşunda yer aldı. Bir süre tutsaklıktan sonra sürgün gittiği Fransa'da işçi mücadelesinin ve endüstri

karştı hareketlerin içinde yer aldı. Franco sonrası geçiş döneminde işçilerin öz örgütlülüğünü savundu. Özellikle 1936 İspanya Devrimi ile ilgili biyografi kitapları ile bilinen Miguel Amorós, aynı zamanda kalkınma karşıtı ve özgürlükçü dergi Argelaga'nın editörlüğünü yapmaktadır.

Çeviri: Özgür Oktay

Ekonomi ve politikanın yakından ilişkili olduğu temel bir gerçektir. Bu ilişkinin mantıksal sonucu olarak, fiili politikaların temelinde ekonomik olması gerekir: pazar ekonomisinin de bir pazar politikası vardır. Dünya pazarlarını yöneten güçler, hem iç hem dış politikalara ilişkin devlet üzerinde fiili baskı uygular. Bu baskı, ülke düzeyinde olduğu gibi yerel düzeyde de aynı şekilde uygulanır. Bu baskıyı uygulayabilmelerini sağlayan şey şudur: ekonomik büyüme, kapitalizmin politik istikrarı için gerek ve yeter şarttır. Kapitalizmdeki parti sistemi, ekonomik gelişme hızıyla uyumlu olarak serpilir. Gelişme vites artırdığında politika genelde iki-partili sistem biçimini alır. Gelişme durakladığında politik panorama, sanki bir homeostatik mekanizmaya bağlanmışçasına çeşitlenir.

Kökeni emeğin sömürülmesine dayanan, toplumsal bir ilişki olan kapital, insanın tüm eylemlerini ve her alanını gasp etti: kültür, bilim, sanat, günlük hayat, dinence, politika... Toplumun köşe bucak nesi varsa metalaştırılmış olması, hayatın kendisinin, her yönüyle ticari standartlara göre işlenmesi demektir,

başka bir deyişle, hayatın her yönü kapitalizmin mantığıyla yönetiliyor demektir. Bu özelliklere sahip bir pazar toplumunda, kelimenin klasik anlamıyla sınıf (çatışma halindeki ayrı dünyalar) yoktur. Birbirinden farksız ve uysal bir kitlenin içinde, sermaye sınıfının -burjuvazinin- sınırının nerede başladığı belirsizdir. İdeolojisi ise genele yayılmıştır ve sınıf farklarına rağmen bütün davranışlar buna göre düzenlenir. Sınıflar arasındaki sınırların bulanık olması, bu özel durumda, toplumsal eşitsizliğin azalması nedeniyle değildir; Tam tersine, toplumsal eşitsizlik daha da artmasına karşın paradoksal bir şekilde algılardaki netliği azalır ve bunun sonucunda gerçek mücadelelilik seyrekleşir. Burjuva yaşam tarzı, burjuva olmayan sınıflara sızdı ve radikal değişim arzusunu sulandırıyor. Ücretli çalışanlar başka bir yaşam şekli ya da başka tür bir toplum istemiyorlar, ya da istedikleri en fazla, var olan toplumun içinde daha iyi bir pozisyon yani daha fazla alım gücü. Şiddetli çatışma hali, uç bölgelere taşındı: artık en büyük çelişkilerin temelinde sömürü değil, dışlama var. Tarihsel ve toplumsal dramın oyuncularını artık pazarda sömürülen-

ler değil, kovulanlar ya da pazardan ayrılmayı seçenler: "sistemin" dışında konumlanan ve genelde ona zarar verecek şekilde hareket edenler.

Kitle toplumu standart ama son derece hiyerarşik bir toplumdur. Onun hakim tepelerindeki kadrolar, bir mülk ve rant sahipleri sınıfı değil, tam bir idareciler sınıfı oluşturan üst düzey yöneticilerdir. Yani güç, kişinin sahip olduklarından değil kişinin görevinden gelir. Karar süreci, toplumsal hiyerarşinin en yüksek kademelerinde yoğunlaşırken; baskılar, genelde güvencesiz iş ve dışlanma yoluyla, toplumsal hiyerarşinin en alt kısmını ezer. Ara kademeler ne ezilmenin acısını hissederler, ne de bununla ilgilenirler, sadece kabullenirler. Fakat ekonomik kriz dönemlerinde ezici güçler toplumsal terazide yükselirken onları aşağı çeker. Daha sonra, orta sınıflar denilen bu tabakalar, parti sisteminin temelini oluşturan duyarsızlıklarından uyanırlar, toplumsal hareketleri kirletirler ve yeni ittifaklar ve partiler biçiminde politik girişimlerde bulunurlar. Amaçları hiç kuşkusuz, proletaryanın kurtuluşu, ya da özgür üreticilerden oluşan özgür bir toplum

değildir. Çok daha yavan hedefleri vardır, çünkü elde etmek istedikleri şey sadece orta sınıfı kurtarmaktır, yani onu proletaryalaştırmaktan kurtarmaktır.

Kapitalizmin coğrafi ve toplumsal genişlemesi, üretim sürecinin örgütlenmesiyle ilişkili ücretli emek sektörlerinin genişlemesine, ekonomide üçüncü sektörün gelişmesine ve toplumsal yaşamın profesyonelleşmesine ve devletçi bürokratikleşmeye yol açar: memurlar, danışmanlar, uzmanlar, teknisyenler, beyaz yakalı idari kadrolar, gazeteciler, serbest meslek sahipleri, vb. Statüleri, üretim araçlarının sahipliğinden değil, akademik eğitimlerinden gelir. Klasik sosyal demokrasi, bu yeni "orta sınıfları", ılımlı reformcu politikaları mümkün kılan bir denge unsuru olarak algıladı ve tabii ki bu sınıfların daha da gelişmesi, küreselleşme sürecinin çok zorlukla karşılaşmadan en yüksek düzeyine erişmesine izin verdi. öğrenci sayısının katlanarak artması bu sınıfların gelişiminin anlamlı bir göstergesiyken; üniversite mezunları arasındaki işsizlik eğitimlerinin değer kaybettiğini ortaya koydu ve birdenbire proletaryalaş-

tıklarını gösterdi. Buna verdikleri cevap, tabii ki, doğalarına tamamen yabancı olan, anti-kapitalist bir karakter değil, geçmişteki sosyal demokrat reformculuğa ateşli bir bağlılıkla birlikte politik sahenin ılımlı bir revizyonu oldu.

Orta sınıf, modern bilinçsizliğin tam ortasında dururken, bu haliyle, kendi özel durumuna kafa yormuyor; kendi gözünde, durumu evrensel. Her şeyi, krizin etkisiyle numarası artan gözlüğünden görüyor. Onun anlayışında herkes orta sınıf ve herkes kendini ifade etmek için düşünürlerinin (Negri, Gramsci, Foucault, Deleuze, Derrida, Baudrillard, Mouffe, vb.) onlara sağladığı prefabrik dili kullanmak zorunda. Politikası ise, herkes vatandaştır, yani bir seçmen toplumunun üyesidir ve herkes coşkuyla, seçimlere ve seçmen katılımını mobilize eden teknik mekanizmaya katılmalıdır: bir yanda post-modern ideolojik az gelişmişlik, diğer yanda teknolojik-donanımlı parlamenter az gelişmişlik. Dünya görüşü, taraftarlarının toplumsal çelişkileri sınıf mücadelesi olarak görmesini engeller; onlara göre, böylesi çelişkiler varlıkların hatalı dağıtılmasından kaynaklanır; bu sorunun çözümü devletin elindedir ve bu yüzden orta sınıfı en iyi temsil eden siyasi oluşumların politik hegemonyasına bağlıdır. Orta sınıf politik kimliğini kapitalizme karşı değil, "kast"a, yani devleti babasının çiftliği yapan siyasi oligarşiye karşı yeniden oluşturur. Diğer çürümüş kesimler, bankerler, emlak müteahhitleri ve sendika liderleri ikinci seviyeye düşer. Orta sınıfın özelliği korkak olmasıdır; onu hareket ettiren korkudur; kendinden emin ve sakin olmasının yanı sıra, hırs ve gösteriş özellikleri de bulunur. Sınıf coşkusu parlamentarizm içinde tamamen tükenir; vermeyi düşündüğü tek kavga seçim kavgasıdır çünkü planlarında, korkularının kaynağı olan iktidarla karşılıklı cepheleşmeye yer yoktur ve ilk önceliği 2008

öncesi statüsünü geri kazanmaktır.

İşçi sınıfı toplumları sermaye tarafından yok edildiğinde, "vatandaşlık" kavramı yedek bir kimlik sunar. Vatandaş, oy hakkına sahip bir varlıktır ve görünüşte düşmanları ne sermaye ne de devlettir. Onun düşmanları, çaresizlikle kuşatılmış orta sınıfın devlet kurumlarına doğru yürüyüşünün önünde duran en büyük engel olan eski çoğunluk partileridir. Fakat küresel pazarın kötü davrandığı orta sınıfın ideolojisi olan sivil toplum ideolojisi, sadece Stalinist işçiliğin bir çeşidi olmanın ötesinde; burjuva radikalizminin post-modern çeşididir ve bu yüzden toplumsal gerilemenin öncü koludur. Toplumsal imajı yararına bile olsa, modası geçmiş kabul ettiği anti-kapitalizm içinde yer almaz, onun yerine az çok popülist türde bir sosyal liberalizmi benimser. Çünkü her ne kadar, dışlanma riski olan ama otonom hareket edemeyecek kadar yönlerini şaşırılmış kitleleri ve sivil toplumun ekonomi ve devletin dışında yeniden örgütlenmesini dayatamayacak kadar zayıf toplumsal hareketleri desteklemek onların yararına olsa da, sivil toplum ideolojisinin özü, orta sınıfların düşüşü ve orta sınıfın gerçek arzularıdır. Bu anlamda, IU, MC ve IC1 ile başarısızlığa uğrayan neo-Stalinizm'inin halefi ve mirasçısı olan sivil toplum ideolojisi; kendine özgü bazı otoriter antikalkları koruyup kimlik oluşturmak için şu ya da bu sembolü kullanmasına karşın yok olmayan aşağılık komplekslerine ve liderlik arzularının hüsrana uğramasına rağmen devam etmekte. Sivil toplum programı, bir sonradan görme programıdır: son derece esnek, ilkelerin önemi yoktur; stratejisi bilinçli bir şekilde çıkarıcıdır, çünkü neredeyse bütün işsiz siyasi maceracıları kullansa da, saflarını dolduranlar genelde siyaset sahnesinde yeni, sadece kısa vadeli hedefleri olan kariyer sahipleridir.

Sivil toplum programlarının hiçbirinde, yaşamın araçlarının top-

lumsallaşması, öz-yönetimin genelleşmesi, siyasi uzmanlaşmanın engellenmesi, mahalle meclisleri, komünal sahiplik ya da bölge nüfusunun dengeli dağılımı çağrıları yok. Sivil toplum partileri ve ittifakları basitçe, kemikleşmiş tabanını genişletecek şekilde, "zenginliğin" yeniden dağıtılması çağrısı yapıyor, yani güvencesiz işçiliğin önüne geçmek ve işsiz üniversite mezunlarının büyük kısmının iş gücüne katmak için belli kurumlara bütçeden pay ayrılması konusunda ajitasyon yapıyor; bu niyetler hiçbir şekilde geçmişle bağını koparma tehdidi içermiyor. Siyaset arenasına düşman olarak bile girmiyorlar; [Ç.N. faşist diktatör Franco'nun ölümünden 3 yıl sonra yapılan referandumla kabul edilen] 1978 anayasasını değiştirmek konusundaki söylemleri samimi değil. Daha ringe ayak basmadılar ama bolca gerçekçilik ve ılımlılık gösteriyorlar, küfür ettikleri "kast"a köprüler kuruyor, partilerinin bazılarıyla anlaşma bile yapıyorlar. Örgütler olarak birleşip medyada yeterince etki sahibi oldukları zaman, bir sonraki adımda, var olan sistemi eskisinden daha net ve etkili şekilde yönetecekleri gerçeğinin farkındalar. İstikrarı bozacak hiçbir önlemleri onaylamıyorlar çünkü sivil toplum hareketinin liderleri, devlet gemisinde dümene geçtikleri zaman ekonominin daha düzgün gelişeceğini göstermek istiyorlar. Kendilerini ekonominin kurtuluşu için umut olarak sunmak zorundalar ve bu yüzden projeleri, ilerlemeyi üretkenlik olarak tanımlıyor, yani kalkınmacı. Bu yüzden, vergi sistemindeki reformlar ya da çevresel kaynakların yoğun sömürsü yoluyla elde edilecek bile olsa, istihdam yaratacak, gelir dağılımını yeniden düzenleyecek, ihracatı artıracak olan endüstriyel ve teknolojik büyümeyi savunuyorlar. Bu öneriler söylenebilecek en hafif şey, yaratılacak olan işlerin toplumsal olarak faydasız olacağı ve gerçek ihtiyaçları karşılamayacağı. Politik gerçekçiliklerini tamamlayan ekonomik gerçek-

çiliğin buyruğu altındalar: politikanın dışında hiçbir şey ve pazar dışında hiçbir şey — her şey pazar için.

Ulusalçı türleri dâhil, sivil toplum hareketinin görece yükselmesi, ekonomik krizin şiddetlendiğini gösteriyor. Ancak bu yükseliş, toplumsal ayrışmayı derinleştirerek örgütlü protesto hareketine yol açmak şöyle dursun, ezenleri saklayıp örtbas ederek yalancı bir muhalefetin ortaya çıkıp gelişmesini sağladı. Bu muhalefet, tahakküm sistemini sorgulamak bir yana, onu destekleyip güçlendiriyor: yarı yolda durdurulan bir kriz. Yine de, toplumun ezilmesi ve yabancılaşmayı çok şiddetli ve uzun vadede politik meseleler olarak kamufle edemeyip toplumsal meseleler olarak ortaya çıkacaklar. Toplumsal meselelerin patlaması, gerçek toplumsal mücadelenin geri dönüşüne bağlıdır. Medyaya ve politikaya yabancı olan bu mücadele, yerinden yurdundan en çok koparılan kesimlerin içinden doğan inisiyatiflerle doludur. Bu kesimler, kendilerini orta sınıfın gemisine bağlayan ipleri kesmeye ve doğayla ilgili burjuva ön yargılarını bir kenara bırakmaya karar verdiklerinde kaybedecek pek bir şeyi olmayanlardır. Fakat bugün, potansiyel olarak sistem karşıtı kesimler tükenmiş ve otonom olarak örgütlenemiyor gibi görünüyor. Bu yüzden sivil toplum hareketi alt kademelerde at koşuyor ve mevcut kurumların kapısını tıklatarak girmek için izin istiyor.

1) IU: Izquierda Unida—Birleşik Sol — kuruluşu 1986. **MC:** Movimiento Comunista—Komünist Hareket—kuruluşu 1971. **IC:** Iniciativa per Catalunya—Catalonia İçin İnişiyatif—kuruluşu 1987.

Yazar tarafından sağlanan İngilizce çeviri: <https://libcom.org/library/civil-society-plague-middle-class-its-discontents-%E2%80%93-miguel-amor%C3%B3s>

*Devrimci Anarşist Faaliyet'in
Referandumuna Dair Yayınlanan
Birinci Bildirisi*

REFERANDUMA DAİR

Anarşistler ilkesel olarak oy kullanmaz ve seçimlere katılmazlar

Seçmene Dair:

Bir oy ile politikleşmek; parti ya da başkan seçimlerinde bir aylık kampanyaların parçası olarak politikleşmek. Türkiye'de yapılan son seçimlerde seçmenin %87'si seçimlere katılmıştır. Seçimlere katılanların sayısı 49 milyon, katılmayanların sayısı ise yaklaşık 9 milyondur. Sistem değişikliği için önümüzde yapılacak olan referanduma katılım da benzer sayılarda olacaktır.

Seçmen için seçimlere katılmak ne demektir?

Seçimli sistemlerin tümünde, çoğunluk olan iktidar olur. Demokraside, çoğunluğun iktidarı demokratiktir. Çoğunluk olan iktidardır, azınlık olan ise iktidar olamamıştır. Çoğunluğun ve azınlığın ilişkisi, seçimler sürecince iki ayrı yöntemin tartışması şeklinde sürmüştür. Tartışmadıkları tek şey ise seçimlerdir. Seçimler bir grubun toplumu "ben-biz yönetmek istiyoruz" sözüyle başlayan, diğer grubun ise "hayır ben-biz yönetmek istiyoruz" sözüyle karşılık bulduğu bir iddiadır. Seçimler, iddianın taraflarının anlaşarak başlattığı seçmen sayma sürecidir ve seçmenler olmadan gerçekleşemez. Hangi tarafın seçmeni diğerinden çoksa, toplumun yönetimi de o tarafta olacaktır. Seçmen, bu iddialaşmada sadece sayısal bir değerdir. Bu sayısal değer gündelik yaşamında birçok sorunu çözmeye çalışarak yaşayan vatandaş için önemsenecek bir değer değildir. İddialaşmanın tarafları seçimlerdeki katılımı arttırmak için, vatandaşı, sayılan seçmen sıfatından çıkarıp iddianın içine sokmak isterler. Böylece iddiaya katılım artacaktır. Katılımın artması, bir sayı olan seçmenin, öncelikle iddiayı ve sonrasında ise seçimleri ve daha da sonrasında seçimlerin sonucunda oluşacak iktidarı içselleştirmesini sağlayacaktır. Seçmen kazansa da kaybetse de seçimin sonucunu ve seçilmiş tarafın iktidarını kabul edecektir. Vatandaşın bu kabullenmesi, seçimlerde iddialaşan her grubun kazanımıdır. Seçimi kazanan hükümetini sürdürdükçe, kaybeden de muhalefeti sürdürecektir ve her iki taraf da bir dahaki seçimleri bekleyeceklerdir.

Seçmen sorumluluğu ne demektir?

Vatandaşın toplumun yönetimine katılması demektir. Atacağı bir oyla toplumun sosyal, ekonomik ve siyasal yönetimine katıldığını sanan seçmen, sorumluluk safsatasıyla yaratılan bu sistemle anlaşacaktır. Anlaşma basittir; kullandığın oy kazansın ya da kaybetsin sen kazanana, yani haklı iktidara, yönetilme hakkını sunmalısın. Bu, kullanacağın bir oyla onaylayacağın anlaşmanın sorumluluğudur.

Seçmenlerin bir oy ile eşitlenmesi ne demektir?

Seçimler sınıflar arası çatışmada bir yanılı yaratır. Se-

çimler 1400 lira maaş verilen bir işçiyle 14.000 lira maaş verilen bir mühendisi ve hatta bu işçi ve mühendisin "bir" üretiminden 140.000 lira kazanan patronu bir oy ile eşitleme yanılığını yaratmaktadır. Aylarca süren ve bir günde biten bu yanılığın ardından toplumsal yönetimde hiçleşen ezilenler, seçilmiş tüm yönetimlerin sömürsünü yaşarlar.

AKP'nin senelerdir süren genel yönetimi süresince de yeni yasalarla işletilen taşeronluk sisteminin, CHP yerel yönetimlerinde de işlediği aşıkardır. Yaklaşık 20 senedir yapılan tüm seçimlerde en yüksek oyu alan bu iki partinin sınıfsal çelişkiadaki pozisyonları benzerdir. Aralarından birinin hükümet ve diğerinin muhalefet olması, sınıfsal çatışmayı olumlu ya da olumsuz etkilemeyecektir. 140.000 lira kazanan patronun toplumsal yönetime etkisi her daim daha fazla olacak, kapital sahibi olarak yönetime sahip olanlarla sürekli ilişkileri sürecektir. Emeğine 1400 lira verilen işçinin ise yönetime etkisi olmayacaktır. Bir oy ile başlayan ve biten yanılığın bir anlık "bu toplumda ben de varım" mutluluğu ise gündelik yaşamın sosyal ve ekonomik gerçekliğiyle sonlanacaktır.

Kalifiye seçmen olmak ne demektir?

Toplumda çoğunluk kesime ait olmak demektir. Seçimlere giren her grup için toplumun çoğunluğunu oluşturan kesim, seçimin sonucunu belirleyecek olan kitledir. Kitlenin özellikleri, seçim propagandalarının eksenini de belirler. AKP de CHP de, toplumda çoğunluğu oluşturan Türk, Sünni, milliyetçi-ulusalci gibi toplumda genel geçer değeri olan kesimleri kazanmayı amaçlar. Kalifiye seçmenin dışında kalan seçmen ise, kitle sayısına oranla daha az oy demektir. Bu, kalifiye olmayan seçmenin, seçim propagandalarında ikincil önemde kalması anlamındadır. Böylece vatandaşın sosyal ve ekonomik kimliği, onun seçmenlik derecesini belirlemiştir.

Muhalefete Dair

Seçimlerde iktidara muhalefet olmak ne demektir?

Seçimlerde iktidara muhalefet olmak, geçmiş seçimlerde seçilmemişsin ve gelecek seçimler için umutlusun demektir.

Seçimli sistemlerin tümünde seçime en az iki grubun katılımı gereklidir. Kazanan ve kaybedenin belli olacağı seçim gününe kadar iki grup birbirlerine muhaliflerdir. Kazananın iktidar olması paralelinde kaybeden ise muhalefet olacaktır.

Parlamentar sistemde parlamento içerisinde AKP'nin tüm kararlarına karşı koyan CHP, AKP'nin yaptığı yönetim uygulamalarını, devletin işleyişine ve toplumun yaşamına olum-

suz olan etkilerini gündeme getirir. Muhalefetin parlamento içindeki bu misyonu iktidara zıt bir propaganda yapmasını da sağlar. Muhalefetin seçmenle kurduğu salt ilişki artık budur; çünkü seçmenle bir oy için başlattığı anlaşma, seçimleri kaybetmesiyle sonlanmıştır.

Parlamento dışındaki muhalefet ise, muhalefetinin varoluşunu seçimleri kazanan iktidara karşı koymaya dayandırılmaz; parlamento dışı muhalefetin dayanağı emperyalizm-kapitalizm karşıtlığıdır. Söz konusu muhalefet, Marksist Leninist sınıf çerçevesinde sınıfsal çatışmanın tarafıdır. Sınıfsal çatışmanın burjuvazi karşısında işçi sınıfının iktidarıyla sonlanacağı devrim için mücadele ederler. Mücadele stratejileri içinde seçimlerde parlamenter muhalefetle pratik bir taraflaşmadan yanadırlar. Bir strateji olarak seçimi savunan devrimci muhalefet, seçim süresince toplumu örgütlemeye olanağını vurgular. Vatandaşın seçim süreçlerinde bir oy ile yaşayacağı politikleşmeden faydalanabileceğini savunur. Marksist Leninist toplumunda bilimsel sosyalist örgütlenmeler, yorum farkları dışında, stratejik olarak seçimlerin kullanılmasını savunur.

HDP Kürt halkının parlamentodaki temsiliyetinin ötesinde devrimci muhalefetin de toparlandığı bir kuruma dönüşmüştür. HDP 1 Kasım genel seçimlerine kadar katıldığı seçimlerde seçmen sayısını sürekli olarak arttırmıştır. Artık parlamento bir parti olarak katılma şartı olan %10 seçmen sayısına ulaşabilmekte ve parlamentoda bir parti olarak bulunabilmektedir. Kendi birincil seçmeni olan bölge halkından aldığı oy sabitlemiştir. Metropollerden alacağı oylarla %10-11 arası iniş çıkışlar yaşamaktadır. Yalnız 1 Kasım ile beraber başlayan TC'nin Kürt Hareketi ile iç ve dış politikalarında karşı karşıya kalması süreci, seçilerek parlamento giren HDP'nin yasal-yasa dışı yöntemlerle parlamentodan çıkarılmasıyla sonuçlanmıştır. Seçilmişlerin dokunulmazlıklarına rağmen birer birer yargılanıyor ve tutuklanıyor olması, kural koyucunun yani devletin kendi kurallarını değiştirebilme serbestliğinin göstergesidir. Bir başka gösterge ise genel seçimlerin yanı sıra yerel seçimlerde seçilerek belediye başkanlığı kazanan HDP'li belediyelere kayyum atanmasıdır. Devlet iç ve dış stratejileri paralelinde seçimleri ve seçilmişleri hiçleştirerek, temsili demokrasilerin bir yönetilme yanılığı olduğunu ispatlamaktadır.

7 Haziran seçimlerinde hepimizin bir parçası olduğu бүтүнлүк bir isyan sürecinin, sokak eylemlerinin, yavaş yavaş sandığa sıkıştırıldığını gördük. CHP'den Vatan Partisi'ne varoluşsal olarak olağan karşılayacağımız bu sıkışmanın anlaşılabilir ve karmaşık tarafı, HDP'nin topluma yaptığı sokak değil sandık telkiniydi. Sokak eylemlilikleri toplumsal bir şekilde sürerken seçim kampanyaları içinde erimekte, Kobanê'nin kurtuluşu bile kampanyaya sıkışmaktaydı. Her gün sokağa bir kampanyanın parçası olarak değil kendini gerçekleştirmek için çıkanlar, sokaktan önce sandığın binalarına sonra evlerinin bulunduğu apartmanlara girdiler. HDP, bir oyla bir gün değil, bir direnişle her gün politikleşenlerden "Haydi AKP diktatörlüğüne son" diyerek oy kullanmasını istedi. Seçim kampanyaları, kullanılan oylar ve değişmeyen sistem, değişmeyen devlet diktatörlüğünde birer birer umutsuzluğa dönüştü. "Bu düzen böyle gelmiş böyle gider" söylevi dillerden dillere yayılır mı? Umudu sokaktan sandığa sıkıştırılanlar ve umudu oy kullanmak sananlar, şimdi, bu yanılığı bir başka seçimle tekrarlamak istiyorlar. Oy, umut değil seçmenin politikleşme yanılığı; seçimler ise adalet ve özgürlük için umut değil, toplumun yönetilme yanılığıdır.

İktidara Dair

Seçimler iktidarın ya sürmesi ya sonlanması demektir. Her iktidar toplumun tümünün onayını almak ister, bu onay seçimlere katılarak verilir.

Art arda seçimleri kazanan AKP'nin sürekli çatırdama senaryolarıyla geçirdiği bir iktidar döneminde, zamansız bir referandum seçim sürecindeyiz. Bu zamansız seçimler yani standart periyotta olmayan seçimler, AKP'nin sevdiği seçimlerdir. İktidar olmanın çoğunluk olmanın serbestliğiyle kurgulandığı; iktidarın kurallarını kendinin koyduğu ve beğenmediği kuralı kaldırdığı bir seçim sürecinin daha içindeyiz. Bu referandum, AKP'nin üçüncü referandumu ve AKP bunu da kazanırsa, toplumun şekillendirmesine önemli bir pozisyonda kazanmış olacaktır. **AKP'nin seçim stratejile-**

rinde en önemli ayrıntı kendi seçmen sayısını artırmasını istemesinin yanı sıra seçime katılan seçmen sayısına da artırmak istemesidir. İktidar kendisine muhalif olanların duygu ve düşüncelerini önemsemiyormuş gibi davransa da gerçekte önemser; çünkü iktidarın en çekindiği şeylerden birisi toplumsal onayı alamamaktır. İktidar zaten kendisi için oy kullanan seçmenin onayını almıştır. Muhalif olan seçmenin onayını alması için muhalif seçmenin seçime katılması yeterlidir. Muhalif seçmenin seçime katılmış ve kaybetmiş olması, seçim sonuçlarının meşruluğunu sağlayacaktır. Çünkü meşru olmayan bir iktidar, iktidar olamaz. Kendi iktidarı için en çekineceği şey seçimlere katılımın düşük olması demektir. **Direk ya da dolaylı boykot AKP'nin gerçek korkusudur.** Bunun için AKP katılımı artırmayı genel gerilimi artırmaya endekslemiştir. Kendi propagandasını yaparken provakatif söz ve eylemlerle muhalefeti gererek, seçmenler arası cepheleşmeyi artırır. Cepheleşme arttıkça seçime katılım da artacaktır.

Biz Anarşistlere Dair:

Seçimlere katılmamak tarafsızlık mı demektir?

Yönetme ve yönetilme ilişkisini reddeden anarşistlerin, toplumun yönetimi için yapılan seçimleri de reddetmesi gerekmektedir. **Bu bir tarafsızlık değil, yöneten ve yönetilenin olmadığı bir dünya için mücadeleye taraflaşmak demektir.** Seçimin özgür irade yanılığı yarattığı aşıkardır. Özgür iradesiyle toplumsal yönetime yakınlaştığını ve etki ettiğini düşünen birey, bu yanılığı ile gündelik gerçeklerden uzaklaşacaktır. Bireyin yaşadığı adaletsizliklere, tutsaklıklara, yoksulluğa ve yoksunluklara uzaklaşarak daha itaatkarlaşması kaçınılmazdır. Bireyin yadsındığı toplum anlayışının yarattığı adil ve özgür olmayan bu dünya düzeninde, toplumun yönetiminin seçimle belirlenmediği toplum yoktur. Seçmene sunulan seçenekler bellidir ve seçmenin seçimi ne olursa olsun değişmeyen belli başlı gerçekler vardır:

1) *Emeğini ve zamanını satarak yaşamak zorunda olanların, yani ezilenlerin, yönetime etkisi yoktur.*

2) *Ezilenler için seçim sonrası yönetimlerin uygulamalarında fark yoktur.*

3) *Kapital sahiplerinin yönetim sahipleriyle çıkar birlikleri vardır.*

4) *Her toplumda kronikleşmiş iktidar ve muhalefet potansiyeli olan aileler, aşiretler, ideolojik partiler, mezhepler ve etnisiteler vardır. TC'de bu Türk Kürt, Sünni, Alevi, laik, muhafazakar gibi şekillenmiştir.*

5) *İktidar, devlet-şirket ilişkisinin düzenlenmesinden sorumludur. Bu sorumluluğunu yürütme, yargı ve kolluk kuvvetleri gibi organlarını kullanarak yapar. Bu, ezen ezilen ilişkisinin istenilen sabit şeklinin sürekli savunulması sorumluluğudur. TC'de ve diğer dünya devletlerinin hangisinde seçimleri kazanan iktidarın ezilen sınıfı ezen sınıftan kolladığı deneyimlenmiştir? Seçilmiş muhafazakar, liberal ve hatta sosyalist hiçbir iktidar, ezilenler sınıfının çıkarlarını gözetmemiştir.*

Anarşistler seçimlerde oy kullanarak -kullandıkları oy kazansa da kaybetse de- seçimi kazananın iktidarını onaylamayı savunamazlar. Anarşistler, Marksist Leninist bilimsel sosyalistler gibi seçimler süresince seçim kampanyalarına katılarak toplumun örgütlenmesini bir stratejiye dönüştürmezler. Seçimlere katılan taraflar, halkın adalet ve özgürlük taleplerinin tümünün seçim süreçlerinde kapsandığı ve seçimi kazanmaları sonrasında bunun karşılanacağı yanılığını yaratırlar. Bir yanıyla kapsamlı talep anlamı taşıyan seçim kampanyasının bireysel ya da örgütsel destekçisi-dayanışmacısı olmak, bu yanılığının yayılması sağlamaktır. Seçim sürecini faydalanacak bir fırsata çevirmeyi istemek seçim sisteminin yani bu yanılığının propagandasını yapmak istemektir. **Anarşistler, toplumu oluşturan bireyleri oy kullanmama sorumluluğuna çağırılmalıdır.** Bu çağrı, bireyin kendi iradesini, ayrıca adil ve özgür bir dünya isteğini bir partinin ya da başkanın iradesine bırakmama sorumluluğudur. Böylesi bir sorumluluk bir güne değil her güne yayılacak bir politikleşmenin başlangıcıdır.

TERÖR

Korku, endişe ve sürekli bir panik hali başta coğrafyamızda olmak üzere tüm toplumsal yaşamı yönlendirmeye başladı. Ne zaman nerede bomba patlayacağı, hangi örgütün hangi saldırıyı üstleneceği, kaç kişinin öldüğü, bombanın türü, silahın hangi devletin malı olduğu, saldırıların kimin çıkarına çıkar kattığı, kimi daha anlaşılabilir kıldığı gibi sorular tartışma gündemlerini oluşturuyor. Artık sadece savaşın yoğun yaşandığı bölgelerde değil her yerde insanlar ölüm ile burun buruna yaşıyor. Ayrıca savaş da artık sadece Lübnan'da, Afganistan'da, Irak'ta Suriye'de değil. Savaş yaşadığımız coğrafya başta olmak üzere tüm dünyaya terörizm olarak yayıldı, yayılıyor. Hizbullah, El Kaide, IŞİD ile varlığını tescilleyen dönem öncekilerden farklı bir yerde duruyor.

Tarih içerisindeki dönemler adlandırılırken, bir tarihsel dönem, ona ilişkin tarihsel kırılmanın ertesi günü adlandırılmaz. Tarihsel kırılmanın kısa ve uzun dönemli etkilerinin görülmesi gerekir. Dönemin ismini koymak, belki yıllar alabilir. Toplumsal, siyasal ve ekonomik sonuçların etkisi gözlemlenir; bu etkinin bütün dünyada yarattığı ortama bakılır.

Bu tarz bir isimlendirmeye, sadece siyasal tarihçilerin işini kolaylaştırın diye değil; var olan siyasal, toplumsal ve ekonomik süreçlerin içerisindeki problemler tespit edilsin ve bunlara ilişkin geliştirilecek çözümlerin bir önceki dönemden daha farklı olması gerektiği ortaya konulsun diye ihtiyaç vardır.

Özellikle Suriye'deki, iç savaş gibi başlayan ama aslında başından itibaren iç savaş olmayan süreç, bugün bir dünya savaşı olarak bile değerlendiriliyor. Savaşın yarattığı etkinin bu kadar geniş bir alanı etkiliyor oluşu, şimdilerde yeni bir kavramı popüler hale getiriyor: küresel iç savaş. Siyasal belirsizlik, kriz, siyasal düzenin devamlılığı adına hukukun askıya alınması ve bunun hukuk halini alması, kesintiye uğrayan toplumsal işleyiş, sadece bugün içerisinde bulunduğumuz OHAL'in özelliklerini değil, bir süredir dünyada devam etmekte olan bir dönemin özelliklerini yansıtmak için gösterilebilir örneklerdir.

Bugün demokrasi ortadan kalkmıştır; Dolayısıyla, meşruluğunu bundan alan devlet mantığı da. Yeni bir siyasal dönem, yeni bir devlet politikasını beraberinde getirmiştir. Bu sürecin gelişimini iyi anlayabilmek için, öncelikle bu sürece yol açan siyasal kırılmalara bakmak gerekir.

Soğuk Savaş Sonrası Düzen

Soğuk Savaş sürecinin bir savaşla değil de, şiddet unsurları içermeyen, barışçıl bir şekilde sona ermesi ve bu sürecin uluslararası ilişkiler alanında çalışan akademisyenlerce öngörülemediği ve açıklanamamış olması, bir kırılma noktası olarak kabul edilebilir.

Soğuk Savaş'ın bitişleriyle beraber, dünya siyasetinin yapı ve süreçleri önemli bir değişim ve dönüşüm sürecine girmiştir. Karşılıklı bağımlılıklar ve iç içelik artmış; dünya siyasetinde sayıca daha çok aktörün daha bütünsel bir ağ oluşturduğu yapılar ortaya çıkmıştır.

Küreselleşme denilen bu süreçte, "devlet güvenliği" tanımlamasından "uluslararası güvenlik" şeklinde tanımlanan, bölgesel ve küresel güvenlik anlayışına geçilmiştir. Önceki süreçte, dar anlamda, savaş, silahlı çatışma, kuvvet kullanma halleriyle tanımlanan güvenlik, ele alındığı çerçevenin ötesine geçerek ekonomi, enerji, çevre, sağlık, sosyo-kültür ve eğitimin de içinde olduğu daha geniş bir çerçeveden tanımlanmaya başlanmıştır.

İçeriği genişletilen güvenlik kavramının daha bütüncül hale getirilmesiyle, devletler de güvenliğin sağlanmasına yönelik farklı stratejiler geliştirmeye başlamıştır:

Tehditlerin karşılanması ve karşı konulması bağlamında bir ulusal güvenlik stratejisi ortaya koymak,

OKRASI

Tehdidin kaynağındaki asli nedenlere inerek tehdidi tümten ortadan kaldıracak tedbirler almak, yani bir uluslararası güvenlik stratejisi takip etmek.

Soğuk Savaş dönemi bitene kadar; güvenlik, öncelikli olarak askeri unsurlar çerçevesinde tanımlanmış ve ulus devletlerin ulusal güvenlikleriyle özdeşleştirilmiştir. Bu uluslararası sistemde, hâkim aktör olan devletler, arasındaki ilişkileri düzenleyecek bir merkezi otoritenin yokluğundan hareketle, kendi güvenliklerinden sorumludur. Bu dönemde devletler, güvenlik için askeri güce başvurur. Küçük devletler de büyüklere yakınlaşır. Sovyetlerin yıkılışıyla birlikte bu yaklaşım tarzı çökmüştür. Uluslararası ilişkiler teorilerinin, devletler sistemi çerçevesinde yapılandırılan, büyük güçlerin ve bunların karar vericilerinin savaşa ve barışa dair verdikleri kararlara odaklanan bakış açısı kabul görmemeye başlar. Devletlerin arasında işbirliğini sağlayacak bir sistem kurulması, iletişimin ve bilgi paylaşımının artırılması, ortak ilkeler, normlar, değerler ve kuralların geliştirilmesi, çatışmaların önlenmesi ve kriz yönetiminin artması, Soğuk Savaş sonrası uluslararası siyasetin "demokratik" sınırları olmuştur.

Bu dönem, dünyada kapitalizmin küresel versiyonunun işlerlikte olduğu, liberal demokrasinin tek meşru devlet rejimi kabul edildiği ve bu sistemi işletmeyenlerin buna zorlandığı bir dönemdir.

11 Eylül

Hitler, iktidarı eline alır almaz "Halkın ve Devletin Korunması Kararı"nı ilan etti. Karar, bireysel özgürlüklerle ilgili maddeleri askıya alıyordu. Buna yaşam özgürlüğü de dâhildi. Siyasi sistemle bütünleşmeyecek olan bütün kesimleri bedenen ortadan kaldıracak bir zemin hazırlandı. O zamandan bu yana, bu uygulama kalıcı bir hal aldı ve devletlerin (demokratikleri de dâhil olmak üzere) kalıcı uygulamalarından birisi haline geldi.

Liberal demokrasinin, mevzu bahis uygulamayı ortadan kaldırmak şöyle dursun, uygulamayı demokrasi örtüsü altında koruyacağını tahmin etmek çok zor değildi. Bu, demokrasinin olağanüstü durumlarda açığa çıkaracağı totaliter yandı (Platon'un meşhur sözünde olduğu gibi "Halk bir tiran tarafından yönetilmek istediğinde ne olacak?").

Hitler'inkine benzer bir uygulama 13 Kasım 2001'de ABD başkanının "askeri buyruk" isimli çağrısında kendini gösterdi. Buna göre "terörist faaliyetlere karıştığında kuşku edilen, ABD vatandaşı olmayan kişilerin "süresiz alıkoyulmasına" ve "askeri komisyonlarca" yargılanmasına yetki verilmişti. Demokrasi süreci, anayasal meşruiyetine ilişkin ilk soru işaretini böyle verdi.

Daha önce de senatonun 26 Ekim 2001'de geçirdiği ABD Yurtsever Yasası (USA PATRIOT ACT), devletin güvenliğini tehlikeye sokacak faaliyetlerinden kuşku edilen yabancıyı gözaltına alınmasına izin veriyordu ama 7 gün içinde bırakılmasını öngörüyordu. Askeri buyruğun yeniliği bir bireyin bütün hukuki statüsünü ortadan kaldırması, böylece hukuki açıdan adlandırılması ve sınıflandırılması olanaksız bir varlığın ortaya çıkmasıydı. "Batı Demokrasisi" bu iki kararla, kendi propagandasının altını oymaya başladı.

Soğuk Savaş Sonrası Düzen 11 Eylül ile Bozuluyor

ABD Başkanı Bush, 11 Eylül sonrası yaptığı açıklamasında, "Düşman, global menzile sahip her terörist grup ve bunlara destek veren her devlettir" demişti.

21. yüzyıla girerken gerçekleştirilen bu eylem, bundan sonra dünyanın gidişatını siyasi, ekonomik ve askeri yönden etkileyecek bo-

ytulara sahiptir. Bu eylemin içerdiği mesajı ve yol açtığı ya da açacağı sonuçları doğru tahlil etmek gerek.

Öncelikle, saldırının hedefinde ABD'nin üzerine oturduğu sacayağını oluşturan üç güç vardır: siyasi iktidarlar, askeri iktidarlar, ekonomik iktidarlar...

Bu saldırıyla hedeflenen ekonomik iktidarlar, küresel kapitalizmin sermayedarlarıdır. New York, Wall Street, İkiz Kuleler ABD ekonomisinin ve küresel ekonominin kalbidir. Askeri iktidarlar hedef almıştır, yani Pentagon. Dünyanın askeri komutası burasıdır; ABD'nin askeri prestijidir. Üçüncü saldırı, Beyaz Saray'a yapılması planlanmış ama gerçekleşmemiştir.

Bu saldırıyı kimin gerçekleştirdiğine ilişkin birçok komplo teorisi ileri sürülmüştü. Ancak saldırıyı Usame Bin Ladin liderliğindeki El-Kaide gerçekleştirmeyse bile, ABD bunu gerekçe yaparak Afganistan'a "müdahale etti", ardından da Irak'ı işgal etti. Hem de demokrasi ve özgürlük getirme bahanesiyle. Şimdi de Suriye'de bir pozisyon aramakta, niyetse aynı.

Sözde radikal dinci hareket, grup, örgüt ve devletlere gözdağı vermek niyetiyle girişilen tüm bu hareketliliğin ismi "Teröre Karşı Savaş" olarak adlandırılıyor. Ancak aşikâr olan, bu işgallerin ekonomik, jeopolitik ve stratejik nedenleri olduğudur.

Eğer 11 Eylül değişimin başlangıç noktası ise, bu tarihten sonra olan biteni iyi irdelemek gerek. Her şeyden önce bu saldırı birçok yeni kavramı yaşamımıza soktu: Küresel terör, küresel tedirginlik gibi... İlk defa bu çapta bir "eylem", bütün dünyada canlı yayında izlendi. Şimdiye kadar küresel birlikler, bağlar, ilişkiler vardı ama böylesi küresel bir gösteri yaşanmamıştı. Bu denli küresel tedirginlik görülmemişti. Bu gelişme, bir şok etkisi yarattı ve toplumsal bir travmaya yol açtı. Bunun sonucunda ABD vatandaşları korktu; bu korku ve endişe oranında ABD milliyetçiliği tetiklendi, hatta ırkçılığa yol açtı.

Dolayısıyla ABD'deki saldırı, organizasyonu, çapı, biçimi ve etkileri bakımından küresel bir etkiye yol açtı. Sonunda küreselleşme olgusu her alanda olduğu gibi kendi terörünü de yaratmıştı. Bu saldırı, bunu yapan daha büyüğünü de yapabilir endişesi yarattı. Güpegündüz, New York'ta gökdelenlerini yıkan güç, her şeyi yapabilir!

Bütün dünyanın "korumasını üstlenen" Pentagon'un merkezinin vurulması, ABD'nin dokunulmazlığını ortadan kaldırmıştır. Bunun, Soğuk Savaş sonrası oluşan devletlerarası güç dengelerini değiştirmesi de diğer açık göstergelerden biri. Asimetrik dünya, asimetrik savaşlar gibi kavramların konuşulduğu yeni bir dünya düzeni yürürlükte artık.

Bu düzende her ne kadar baskın tarafların olduğu biliniyor olsa da, baskın güçlerin birbirlerine ilişkin pozisyonlarının ne olacağını tahmin etmek oldukça güç. Bu güçlüğün derecesini anlamak için Suriye'nin asimetrik durumuna bakmak yeterlidir.

Değişen Yönetim Biçimi: Demokrasi

Demokrasi kavramı, her ne kadar halkın yönetimi ile ilişkilendirilse de ilk elde bir şey anlatmaz. Kavram birçok şey ifade etmek için kullanılır. Birçok şey ifade edilmeye çalışan başka sözcükler gibi hiçbir şeyi ifade etmeme tehlikesini de içerisinde taşır. Şimdilerde, başkanlık sistemi için dillendirilen "halkın, halk ta-

rafından, halk için yönetimi" tanımı, demokrasi için de sık kullanılan bir tanımdır.

Özellikle, Soğuk Savaş'ın ardından, "küreselleşen" siyasal sistem olarak demokrasi ya da gerçek adıyla liberal demokrasi, vaat ettiği "siyasi iktidarın belirlenmesinde herkesin eşit paya sahip olması" ilkesini açık bir şekilde gerçekleştiremedi. Bu sadece, kapitalizmin yarattığı adaletsizliklerin, yönetsel düzeye yansması ve daha zengin olanın yönetimde daha fazla söz hakkına sahip olmasıyla alakalı değil. Durum aynı zamanda demokrasinin sözde siyasal eşitlik ilkesinin dayandığı mantıktan da kaynaklanır. Demokraside yönetime hakkının çoğunluğa verilmesi hedeflenir. Siyasal üstünlük, temsili demokrasinin parçası olan ve belirli periyotlarla gerçekleşen seçimlerle belirlenir. Yani demokrasiyi seçimlerle demokratik kılan mantık, sayısal üstünlüktür. Dolayısıyla ortaya çıkan sonuç, sırf çoğunluğa ait olduğu için doğru ya da haklı olanlar üzerine kurulu bir siyasal sistemdir. Azınlığın, çoğunluğun baskı ve zorlamasına maruz kalmamasını önleyecek ne yapılabilir? Demokrasinin, azınlığın hak ve özgürlüklerini garanti altına alacak kurumlara da sahip olduğu iddiasına karşı, bugün dünyanın farklı yerlerinde farklı nedenlerle azınlık olanların konumlarına bakmak yeterlidir. 2001'den bu yana farklı adaletsizliklere maruz kalanların, adaletsizlikleri dillendirildikleri için bile baskı, zorlama hatta katledilmeye maruz kaldığı aşikârdır.

Sözde halk iradesini, yönetimde belirleyici güç olarak muhafaza edebilmek için işletilen "temsil" kurumunun, "halk için yönetmek" maksadıyla ne hale dönüşebileceğini tahmin etmek için çok uzak coğrafyalardaki siyasi yönetimlere bakmaya gerek yok. Demokrasinin içerisinde potansiyel olarak barındırdığı totalitarizm, tüm halkın çıkarlarının birleştirildiği ve halk adına en doğru kararın verildiği bir neden-sonuç ilişkisiyle kendisini belirginleştirir.

Bugün demokrasi, üzerinden yükseldiğini iddia ettiği tüm erdemler noktasında sahteliğini açıkça ortaya koymaktadır. Bireylerin, kendi kaderini tayin edebilmesi; farklı hayat tarzlarını meşruluğu ve barış içinde birlikte yaşama; bireyin ve bireysel özgürlüklerin değeri; adaletin sağlanması; çatışmaların çözümü gibi erdemlerin demokrasinin işlemesiyle gerçekleşmeyeceği ortaya çıkmış oldu.

Batı toplumları için demokrasi, evrensel oy hakkına dayalı olarak düzenli ve rekabetçi seçimlerin yapıldığı bir sistemdir. Soğuk Savaş sonrası, liberal kapitalizmin zaferinden sonra; devlet iktidarının "ahlaki" olarak savunulabilecek tek kaynağı demokrasiydi. Ancak özgürlük, katılım, anayasal devlet, seçimler, halk egemenliği gibi demokrasi için olmazsa olmazların hiçbiri kendisine demokratik diyen rejimler tarafından gerçekleştirilememiştir.

Bireysel özgürlükler, kapitalist sistem içerisindeki tüketim serbestlikleri ile çerçevesizleşmiş; siyasal özgürlükler sunulan partilerden birini seçmeye indirgenmiştir. Halkın yönetime sözde katılımı belirli aralıklarla kendilerini yöneteceklerini seçtiği seçimlere sıkıştırılmış, halkın siyasal iradesi böylelikle bütün siyasal ve ekonomik sorunlardan uzak başka gündemlerle manipüle edilen yapay bir işleyişin içine sıkıştırılmıştır. Dünyanın farklı bölgelerinde gerçekleşen "demokratik seçimler"deki katılım oranlarının her defasında artan bir şekilde düşmesini neyle açıklamak lazım? Mevcut siyasal düzene ve işleyişe bir güvensizlikli ifadesinden başka nasıl açıklanabilir bu durum? Demokratik yapı içerisinde, tek meşruluğunu anayasadan alan devletler, mevzu bahis dö-

nem içerisinde kendi yazdıkları, uygulamaya koydukları, uygulamayanlar için cezalar hazırladıkları yasaları, kuralları "aşikâr" bir şekilde çiğner bir duruma gelmiş, bu hukuksuzluk asıl hukuk haline gelmiştir. Sadece içerisinde bulunduğumuz devletin son dönem OHAL uygulamalarına değil; Batı'nın en demokratik geçiren devletlerinde (ABD, Fransa...) bile benzeri uygulamalar artık normal hale gelmiş, devletin şiddet uygulamaları her koşulda meşrulaştırılmıştır.

Yükselen Sağ

Bu, zorla dayatılan demokratik sistemin, dünyanın ezilen coğrafyalarına ne getirip ne götürdüğünü hepimiz biliyoruz. 11 Eylül 2001'den sonra, terörizme karşı başlatılan savaş, demokrasi ve özgürlükler götürmeye evrilmiş, toplumsal dinamiklerden yararlanılıp iç savaşlara dönüştürülmüş; sonuç olarak hiç söylenmediği gibi "olumlu" sonuçlara yol açmamış, tam tersine müdahil olunan coğrafyayı tam bir keşmekeşe çevirmiştir. Bu keşmekeş coğrafyaların bir parçasında yaşıyoruz. Keşmekeşle kastedilen belirsizliğin, sıkıştırılmışlığın, baskının ve şiddetin ne olduğunu iyi biliyoruz.

Öte yandan, demokrasinin beşiği diye tabir edilen coğrafyalarda, demokratik sistem ekonomik, siyasi ve toplumsal anlamda da vaat ettiklerini gerçekleştirilememiş ya da gerçekleştirdikleri üzerinden bu coğrafyalarda yaşayanları tatmin edememiş bir durumdadır. Bunun siyasal yansımaları en belirgin olarak gözlemleyeceğimiz kırılma, 2001 sonrasında Batı'da yükselen popülist sağ hareketlerdir.

Batılı coğrafyalarda sağ popülizmin yükselişte olduğu zaman dilimi, sürecin değişimini gözlemlemek adına önemlidir. Öte yandan sağ popülist politikacıların yükselttikleri söylemler, liberal demokrasicilik oyununun Batı'da herkesi tatmin edemediğinin en açık göstergesi. Bu söylemlerin dayanak noktası göçmen karşıtlığıdır. Karşıt olunacak şey olarak yerli işçi sınıfına, ekmeçlerini ellerinden alan düşman olarak göçmenleri hedef gösteriyorlar. Bu siyasal söylemin arkasında her ne kadar güçlü bir teorisi olmasa da, insanları kararsızlığa sürükleyen bir yöntemi var. Sorunların kaynağını tekleştiren (göçmenler...) popülist politikalar, böylelikle çözümü de basitleştirmiş oluyor. Toplumsal sorunların ağırlığı arttıkça sunulan basit çözümler, bu söylemi çoğunluk için cazip kılmaya olanak veriyor.

Avrupa coğrafyasında, aşırı sağ partiler, 2001'den bu yana oylarını artan bir şekilde yükselttiler. Şimdilerde %5-21 arasında aldıkları oylarla, siyasal iktidara ortak olma ya da etki edebilme gücüne sahipler. İngiltere'de milliyetçi sağ parti Birleşik Krallık Bağımsızlık Partisi, 2001'de %1,5'ini aldığı oyların, 2015'te %12,5'ini aldı. Fransa'da Ulusal Cephe lideri Marie Le Pen'in, 2011'de %10'unu aldığı oyları, 2017 cumhurbaşkanlığı seçimleriyle %25'e çıkarması bekleniyor. Hollanda'da sağ Özgürlük Partisi, 2006'da %5,9 oy alırken, 2012'de %10,1 oy almış; son seçimlerde Danimarka Halk Partisi %20'lere, İsviçre Halk Partisi %29'lara çıkardığı oylarıyla artış gösteren sağ eğilimin en açık göstergesi olmuştur. Öte yandan bu partilerin olduğu gibi, Belçika Flaman Çıkarları Partisi, Finlandiya Gerçek Finliler Partisi, İtalya Kuzey Ligi, Macaristan Jobbik partileri de popülist bir yöntemi, göçmen karşıtı söylemleri, yabancı düşmanlığını ve küreselleşme karşıtlığını benimsiyor. Bu partilerin dışında Avrupa'da (PEGİDA, Altın Şafak gibi) daha radikal/ırkçı hareketlerin yükselme isteği var olan siyasal popülizmin faşizme evrilebilme potansiyelini göstermesi açısından yakıcı örnekler.

Kapitalizm Deri Değiştiriyor

Kapitalizmin bugün içerisinde girdiği sıkıntıyı anlamak önemlidir. Çünkü kapitalizmin bu versiyonu Soğuk Savaş sonrasında yaygınlaştırılmaya çalışılmış siyasal sürecin ekonomik yansımasıdır. Küresel kapitalist sistem, 2008'den bu yana kritik düzeyde bir krizin içerisinde girmiş ve bu kriz geniş bir zaman diliminde küreselleşebilmiştir.

Artık küreselleşme sonrası (post-globalization) dönemin yaşandığı dillendiriliyor. Bu, açık bir şekilde kapitalizmin deri değiştirmesinden başka bir şey değildir. Kapitalist işleyiş, farklı dönemlerde dayanak noktalarını değiştiriyor. Bu yeni süreç de bunun habercisi. Son Davos Ekonomik Forumu'nda "küreselleşme" kavramının bir problem şeklinde ele alınması bunun en açık göstergesi. Peki, kapitalizmin küresel yöntem geliştirmesi ne demek?

Küreselleşmenin, ulus-devlet gibi siyasal kurumların sonunun habercisi olduğu sıklıkla dile getirildi. Tabii aynı zamanda, tam tersi tartışmalar da yapıldı. Ancak bu tartışmalarda asıl karşı vurgu, ulus-devletin küreselleşme sürecinin bir parçası olarak yola devam edeceğiydi. Her ne kadar liberal yöntemin nihai olduğunu vurgulayan ekonomistler ya da bugün artık parçalanmaya başlayan ekonomik birliklikler, SSCB'nin çökmesinden beri genel söylemin belirleyicisi olsa da, kapitalizm kendine şu an farklı bir yörünge çizmiş benziyor.

Küreselleşme döneminin en önemli özelliklerinden biri hızlı bilgi akışı ve teknolojiydi. Öte yandan merkezi olmayan bir yöntemle, sermaye akışı ulus-devletin yavaşlığından ve merkezi yapısından kurtararak daha bölgesel/yerel açıdan yönlendiriliyordu.

Bu tarz bir işleyiş kapitalist ekonominin içindeki farklı sektörlerin gelişmesine ve sermayenin bu yönlü gelişimine (merkezsiz biçimde) yol açmıştı.

Ancak şu an küreselleşmenin kapitalist gelişimin önünde bir engel ya da işe yaramayan bir yöntem olarak ele alınması, devletlerin ve şirketlerin ekonomi politikalarının konuşulduğu bir mecrada bir sorun olarak dile getirilmesi, belki de merkezi yapıların (ve dolayısıyla ulus-devletlerin) yeniden önem kazanmasına sebep olacak.

Son süreçte, kapitalist ekonominin başarılı örneklerinden biri olan Çin örneği bu noktada önem taşıyor. Farklı bir kapitalizm yapısına sahip Çin için devlet bu ekonominin merkezinde konumlanıyor. Ucuz iş gücünü otoriter önlemlerle kara dönüştürmeyi başaran Komünist Çin, kapitalizmin değişen yapısında Batılı sermaye için örnek alınacak bir ekonomi olarak görülüyor.

Öte yandan, 4. Sanayi Devrimi gibi bir başlığın ekonominin gündemi olduğu bugünlerde, üretimde yoğun olarak kullanılan robotların dağıtım ve tüketim alanlarına doğru genişlemesi konuşulur hale getiriliyor. Teknolojinin, üretim araçlarının gelişim süreçlerini de otomatize etmesi ve yapay zekâ unsurlarını bu süreçlere dâhil etmesi dünyanın her yeri için olmasa da, özellikle endüstri-sonrası bölgeler için önemli bir yerde duruyor.

Terörökasi Dönemindeyiz

11 Eylül 2001'den beri devam etmekte olan süreç, bütün dünyada birçok değişime neden olmuştur. Soğuk Savaş sonrası tek güç konumuna gelen ABD'nin yaşadığı siyasi kriz, uluslararası düzlemde güç dengelerinin değişmesine yol açtı. Bu noktada uluslararası ilişkilerdeki durumu, sadece ABD ve İslami örgütlerin çatış-

ması ya da sıkça yapıldığı şekilde Batı medeniyeti ve Batılı olmayan şeklinde bir kutuplaşmadan kaynaklı bir denge değişimine indirgemek yeterli değildir.

Devletlerarası ilişkiler, özellikle küreselleşme süreci ile birbiriyle bu kadar ilintili hale gelmişken; tüm uluslararası arenanın bu sürecin sonunda değişmeyeceğini beklemek imkânsızdır.

Öte yandan, süreci "emperyalizm" tezleri üzerinden açıklamaya çalışanların yaşadığı sıkıntı, bu güç dengelerindeki tek aktif aktörü ABD olarak görmelerinden kaynaklanan sıkıntıdır. Devletlerarası ilişkilerde ufak bir değişim bile daha önce aktif olmayan aktörleri daha hareketli kılacaktır.

Yeni bir devletler sisteminin şekillendirildiği açıktır. Ancak bu çok aktörlü bir şekillendirilmedir. Baskın olan tek bir devlet değil, devletlerdir. Bu sürecin "sonu zaten belli" değildir. Bu devam etmekte olan bir süreçtir. Bugün Suriye'de olup bitenler, hem bu çok kutupluluğun hem de önceden tahmin edilemezliğin en büyük örneği konumundadır.

Devletlerarası durumun bu dengesiz halinde, devletler sadece Suriye gibi savaş bölgelerinde "savaş hukukunu" bile es geçmekle kalmayıp, aynı zamanda bu dengesiz durumu iç siyasetlerine de yansıtılabilmektedirler.

Bu küresel iç savaş durumunun farklı yansımalarını, tüm dünyada gözlemlemekteyiz. Yukarıda da bahsettiğimiz, yeni sağ söylemin tetikleyicisi göçmen karşıtlığının sebebini de benzeri yere koymak gerek. 2001'den bu yana Batı'da yükselen yabancı düşmanlığı/göçmen karşıtlığının El-Kaide ve IŞİD benzeri örgütlerin yaptığı eylemlerle ilişkili olduğu açıktır. Ancak terörizme karşı başlatılan küresel savaştan kaynaklı, milyonlarca insan, yaşadığı coğrafyaları terk etmek durumunda kalmıştır. Bu milyonlarca insan, mikro düzeyde Batılı göçmen karşıtlığına maruz kalırken, makro düzeyde ise Batılı devletlerin dış siyasetinde insani içeriğinden tamamen arındırılmış dış politikalarına konu olmaktadır.

Yazının başında belirttiğimiz gibi, bu kaotik durum; farklı coğrafyalarda yaşayan insanları korku, panik ve endişe içerisinde bırakmaktadır. Yabancı düşmanlığı/göçmen karşıtlığının altında yatan önemli sebeplerden biri de budur. Öte yandan sürekli bir tehlike psikolojisi içerisinde bırakılan toplumlarda, gündelik yaşamın olağanlığı da giderek farklılaşmıştır.

Gündelik yaşamın olağan halinin farklılaşmasına ilişkin en belirgin örnek; toplumsal tüm alanlarda giderek örgütlenen panik haliyle karşımıza çıkar. Bütün bir toplumun kontrolünü mümkün kılmak için, toplumun tamamını baskı altında tutan iktidar açısından panik, özellikle içerisinde bulunduğumuz bu dönemde, kaçınılmaz bir araçtır. Yaşadığımız coğrafyada son yıllarda patlayan ve giderek normalleştirilen bombalar, bu panik halini yaratmakta en sık kullanılan araçlardan olmuştur. Bombalar ya da sıkça kullanılan tabiriyle "terör eylemleri", özellikle devletin birey üzerinde yaratmak istediği korku halinin en etkili yoldan yaratılmasına zemin sağlar. "Herhangi bir zamanda herhangi bir yerde patlaması mümkün herhangi bir bomba"nın var olma ihtimali, bahsedilen bu panik halini ve devletin bu panikten faydalanarak açığa çıkarttığı baskısını sürekli kılar. Panikle birlikte korku, korku aracılığıyla baskı ve kontrol açığa çıktıkça, hâkim kılınmak istenen otorite süreklileşir; "demokrasi" ya da "demokratik yöntem"ler ortadan kalkar. "Terörökasi" olarak adlandırabileceğimiz yeni bir siyasal siteme geçiş başlar.

Devlet, söz konusu bu siyasal sistemle birlikte, elindeki tüm araçları da terörökasi döneminin

ihtiyaçlarına göre şekillendirmeye başlar. Terörökasi dönemiyle birlikte siyasal iktidar, kendi varoluşu için, üretilmiş şiddete başvurur. Bu dönemde kimi zaman kendi terör örgütlerini yaratan devlet, kimi zaman da var olan terör örgütlerinin önünü açar; bu yolla, toplumsal psikolojiyi de istediği yönde şekillendirir. Devlet "terör örgütleri"nin varlığında, "kendi terörünü" gizlemeye çalışır. Aynı zamanda karşısında olan herkesi bu "terör örgütü" aynılığında eritmeye çalışan devlet; tüm muhalif kesimleri "terör örgütü" tanımının ardına iter; bu aynılıkta topyekûn bir "kendinden olmayan herkesi yok etme" politikası güder.

Öte yandan terörökasi döneminde devlet "terör örgütleri"ni, "kendinden olmayan herkesi" susturmak amacıyla da aktif olarak kullanmaya başlar. 20 Temmuz'da Suriye'de ya da 10 Ekim'de Ankara'da olduğu gibi, devlet, kendisine muhalif olan tüm kesimleri yok etmek ya da korkutmak amacıyla kendi yarattığı ya da önünü açtığı terör örgütlerini kullanmaya başlar. Terörökasinin işlemeye başlamasıyla birlikte "terör örgütlerinin varlıkları ve saldırıları", devlet ve iktidarı için kullanışlı olan birer araca dönüşür.

Artık yeni bir siyasal işleyişin içerisinde, terörökasi dönemindeyiz. Bugün kapitalizm ve demokrasi işlevsizleşmeye-yetersiz kalmaya başlamışken; devlet, terörökasi dönemiyle birlikte, ekonomik ve siyasal krizlerden çıkış yollarını aramakta.

Bugün kapitalizm, yüzyıllardan bu yana vaat ettiği toplumsal refahı hala sağlayamadığından yetersiz kalmaya; içine girdiği krizle birlikte işlevini kaybetmeye başlamıştır. Ekonomik adaletsizlikler küresel çapta daha hızlı bir şekilde yaygınlaşmaya başlamışken; bunları yaratan devlet ise siyasal işleyişini değiştirmekle birlikte bu çıkmazdan sıyrılmanın yollarını aramıştır. Bugün demokrasi, adalet-özgürlük ya da eşitlik gibi iddialarını halen yaratamamış ya da bilinçli bir şekilde yaratmamış olduğundan, toplumun farklı kesimleri için gerçek dışı; devlet mekanizması içinse işlevsiz hale gelmiştir.

Kapitalizmin ve demokrasinin artık işlemediği bu siyasal düzende, sınıfsal çelişkiler daha da artmış; artan çelişkiler toplumsal hareketlenmeleri de beraberinde getirmiştir. İçinde buldukları ekonomik ve siyasal adaletsizliklerden muzdarip olan kesimler yaşadıkları bu çelişkilerle itiraz etmeye başladıkça; bu itirazlara karşı iktidarın "kontrol mekanizması" da gelişmiştir. Söz konusu kontrolü artık "güler yüzlü demokrasi" ya da "küresel kapitalizm" ile sağlayamayan devlet mekanizması; kontrolün şekliyle birlikte içerisinde bulunduğumuz siyasal dönemi de değiştirmiştir; terörökasiyi işletmeye başlamıştır.

Ezenler hâkimiyetlerini kaybetme endişesiyle bir korku dünyası yaratırken; "teröre karşı savaş" yöntemi artık birçok devletin siyasal aracı haline gelmişken; terörökasi işte topyekûn bu yeni dönemin bir tanımlamasıdır.

Terörökasi, yeni bir siyasal işleyiş olarak artık karşımızdadır. Ekonomik, siyasal ve toplumsal yaşamın tamamının dönüşümüne yol açan bu işleyişin kullandığı yöntemler de elbette geçmişe göre farklılıklar taşımaktadır. Terörökasi, meşruluğunu artık biten demokratik sistemden ya da kapitalizmden almayan siyasal iktidarlara kendilerini dayatmak için yarattıkları yeni bir sistemdir.

Temelini korku, baskı, kontrol ve tahakküm üzerine kuran devletler için terörökasi, içinde bulunduğumuz bu siyasal ve ekonomik krizden sıyrılmanın yolu; halklar içinse devlet eliyle giderek artırılan panik ve korku, baskı, zulüm demektir.

Aklım Takıldı, Fikrim Takıldı; "Ne Yiyeceğim?" Kafam Karıştı!

Özgür Erdoğan

ozgure@meydangazetesi.org

"Bakın, bu ülkede ekmek yeme devrimi yapılması gerekiyor..."

Prof. Dr. Canan Karatay

"Bir dilim ekmeğin 1 yemek kaşığı şekere eşit olduğunu iddia eden diyetisyene doktora, sormazlar mı bazı insanlar günlük 2-3 adet ekmek tüketiyor 2-3 ekmek 44-66 dilim eder bu kişi neden şeker komasına girmiyor demezler mi?"

Kayseri Ekmek Üreticileri Federasyonu Bölge Temsilcisi, Selim Açık

Kanserojen, GDO ve antioksidan kavramları havada uçuşuyor. Özgür gezen tavuklar derdimize derman olamazken full organik domatesler el yakıyor. Bir uzman diğerini yalanlıyor, çayı şekersiz içiyor, ekmeği esmer olandan yiyoruz. Köyden tereyağ getirip, organik pazarlarda takılıyoruz. Ama olmuyor, yine de olmuyor. Nihayetinde, herkes birbirine soran gözlerle bakıyor: "Ne yiyeceğiz?"

"Organik Yiyiniz Efendim..."

Bu kavram son 5-10 yılın en fazla manipülasyona uğrayan kavramı olsa gerek. Organik, kabaca organ ile alakalı, işleyen bir bütünün bir parçasıyla alakalı anlamına gelir. Kavram ilk defa, 1500'lü yıllarda kullanılmış olup, Latince'de organicus Grekçe'de organikos kelimesinden gelir. 1940'lı yıllara gelindiğinde kavram artık "gübre ve ilaç kullanılmayan tarımı" ifade etmek için kullanılmıştır. Ne büyük tesadüftür ki, örgütlenmek, organize olmak anlamına gelen organize kelimesinin kökeni de bu kavramla ilişkilidir.

Tüm bu bilgileri edindikten sonra

şu soruyu sormaya hakkımızın olduğunu düşünüyorum. Eğer organ derken işleyen bir bütün parçasından bahsediyorsak... Eğer organik derken bu işleyen yapının parçaları arasındaki ilişkinin bütününden ve organize derken bu örgütlülüğün giriştiği eylemden bahsediyorsak. Kapitalizm ve devlet gibi yıkıcı organizasyonlarla parçası olduğu doğadan kopartılan biz insanların organik denilen domatesi yemesinin bir kıymeti harbiyesi, bir anlamı var mıdır acaba?

Ya da daha açık konuşmak gerekirse; ilişkileri, yaşadığı mekanları, sosyal ve siyasal tercihleri organik olmayanın yediği domates organik olsa kaç yazar?

"Gezen Tavukları, Doğal Yumurtaları Yiyiniz..."

Acaba aranızda tavukların bir ağaçta yetiştiğini düşünen var mı? Ya da ilk tavuğun İngiltere'nin puslu ve ağır havasının içinde durmadan üfüren izbe bir fabrikada üretildiğini düşünen? Eğer böyle düşünmüyorsak, "tavukların geziyor olması, niye bugünkü gibi nadir ve özel bir durum olarak algılanıyor?"

Tavuklar benzeri birçok hayvan gibi gezerler. Bazen toprağın altındaki solucanlara ulaşmak için, bazen su bulmak için, bazen de sırf keyif olsun diye gezerler. Bu hayvanların gezmesini engelleyen şey, onları bir makine, bir ürün, bir mala dönüştürüp türlü işkenceyle tüketime hazır hale getiren endüstrinin ta kendisidir. Sanmayın ki, "Free Range" -gezen tavuklar- kırlarda, köylerde hopyaya zıplaya dolaşıyor. Bu zavalcılıklar, aynı endüstriyel çiftliklerin kafeslerinden aşağıya inip yine sıkış tepiş -en iyi ihtimalle buraların daracık bahçelerinde- yine aynı eziyete maruz kalarak "tüketime hazır hale getiriliyorlar".

Kapitalizm, başarısının büyük bir

kısmını, insanları körleştirme becerisiyle kazanmıştır. Ama bu körlük zifiri karanlık bir körlük değil, görülmesi istenmeyen gölgelenmesi için uydurulmuş simülasyonlardan oluşan rengarenk bir körlüktür. Marketten aldığımız plastik bakraçtaki yoğurdun üzerindeki köy resmi, oraya endüstriyel yöntemlerle üretim yapan fabrikaların duman kusan bacalarını görmememiz için konulmuştur. Kapitalizmde makyaj her şeydir, hatta o kadar her şeydir ki, artık makyajın yapılacağı bir yüze bile gerek yoktur. Günümüzde köyler verimsizleştirilip, köylüler şehre göçmeye zorlanmıştır. Köylülerden boşalan yeri, endüstriyel tarımcılar almıştır. Ama dedik ya, mesele makyaj meselesidir. Bir mandracının, samanların üzerine özenle dizdiği ve üzerindeki dışkı lekeleriyle "doğalım ulan ben" diye bağırarak yumurtalar ne kadar sahici ise, emin olun üzerinde doğal ve benzeri damgalar taşıyan süpermarket yumurtaları da o kadar sahicidir.

"Azıcık GDO'dan Bir Şey Olmaz"

Genelde en güzel şeyler sona saklanır, heyecan verici hikayelerin düğümü final sahnelerinde çözülür. Ben de beslenme konusundaki en "hayret verici" alıntıyı sona sakladım. Hayatımızın yaşadığımız kısmı, yaşayacağımız kısmın feyzalabileceği bir deneyim birikimidir. Tarih, -kimin yazdığına göre, manipülasyon içerse de- yapılan hataların aynıını tekrar etmeyelim diye yazılmıştır aynı zamanda. Bu şu demektir, kameraların önünde radyasyonlu çayı hüpürdeterek içen insan yıllar sonra da olsa kanserden ölecektir. Bir nükleer santral için, "Nükleer santrallerimiz çok güvenli, öyle ki Kızıl Meydan'a bile bir tane yapılabilir, bir semaverden daha zararsızlar. Yıldızlar gibiler, onlarla bütün dünyayı aydınlatacağız." diyen Sovyetler Birliği yetkilisi Karadeniz'de katledilen ve sakatlanan insanların katili diye tarihe geçecektir.

Nasıl azıcık radyasyondan; azıcık nükleerden bir şey oluyorsa, azıcık GDO'dan bir şey olur. Çünkü GDO dediğimiz şey yalnızca bir besin üretme yöntemi değil, bir algıdır aynı zamanda. Evrenin her bir noktasını, yaşamın her bir parçasını "ürün" olarak görenlerin algısıdır. Hiçbir şeyin "öylesine", "kendiliğinden" var olmasına tahammül edemeyenlerin, her varlığın işe yarar bir araca dönüşmesini isteyenlerin algısıdır. Bu bakış açısı için verimsiz cılız bir pirinç taneşi neyse, işine yaramayan insan aynı şeydir. Evet, bunun adı kapitalizmdir.

"Bir Şey Yemeyin Demiyoruz Ama..."

Evet haklısınız, soruya ne yiyeceğiz diye başladık, yenilecek ne varsa boğazımıza dizdik. Aslına bakılırsa, organik olana düşman değiliz ya da anlayacağınız gibi tavukların özgürce gezmesiyle de ilgili bir sıkıntımız yok. Aksine yaşamın, kendi gücüne ve onun dinamiklerine güveniyor, yaşamın, bizlerin arasında özgürce gezmesini, bizlerin yaşamın içinde "kendi" olarak var olabildiğini istiyor; bunun mücadelesini veriyoruz.

Özetle şunu söylüyoruz, yaşamı zehirleyen şey, yaşamın panzehiri olamaz. Her ne kadar iyi niyetlerle, iyi hislerle pratik edilmeye başlansa da "organik, doğal" tarım gibi yöntemler hem sanki kapitalizm temize çıkartılabilmemiş gibi bir manipülasyona alet oluyor hem de kavga ettiğimiz şeyin banka hesaplarına yeni sıfırlar ekliyor ve ne yazık ki, bugün GDO dediğimiz şeyle bu bağlamda aynılaşıyor.

İşte tam da bu noktada, yukarıda sorduğumuz soruya yenileri ekleniyor:

Ne yiyeceğiz? Nasıl yiyeceğiz? Dahası bu sistem içinde nasıl yaşayacak, bu sistemden çıkmak için nasıl mücadele edeceğiz?

Şirvan'daki Maden Yaşamı Katletmeye Devam Ediyor

Şirvan'da 16 işçinin göçük altında kalarak yaşamını yitirdiği katil şirket Ciner Grubu'na bağlı maden ocağının kimyasal atıkları, köy deresine dökülerek canlı yaşamını yok ediyor.

Köy halkı, maden işletmesinden dere yatağına hem kimyasal atık suların boşaltıldığını, hem de varillerin dereye bırakıldığını ifade ediyor.

16 işçinin katledilmesinin hemen ardından yapılan bu saldırı kapitalizmin "yaşam" üzerinden kurduğu sömürü ve yok etme politikasının bütün canlılara yönelik olduğunu bir kez daha gösteriyor.

Cerattepe'de Direnen Yaşam Savunucuları Yargılanıyor

Geçtiğimiz yıl Şubat ayında, Cerattepe'de yapılması planlanan madene karşı büyük eylemler gerçekleştirilmişti. Eylemler sırasında iş makinelerinin bölgeye getirilişine karşı yolu ulaşıma kapatan ve polis saldırılarına karşı direnen yaşam savunucuları hakkında, "Toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanuna muhalefet" ve "polise pasif direnme" suçlarından dava açıldı. açılan dava ile birlikte 48 kişinin yargılanmasına başlandı.

İzmit Körfezi'nde Petrol Sızıntısı

12 Ocak tarihinde Dilovası'ndaki bir limanda tanklar arası fuel oil transferinin yapıldığı esnada denize yaklaşık 100 ton yakıt sızdı. İzmit Körfezi'nde birçok sahilde kirlilik yaşandı, körfez siyaha büründü.

Körfezde 28 bölgede ortaya çıkan deniz kirliliği, tüm körfez ve deniz yaşamını tehdit eden boyutlara ulaştı. Poliport, Evyapport, DP World Yarımca Limanı, Tüpraş İskelesi ve Harikalar Sahili'nin bulunduğu 20 millik alan içerisinde görülen yakıt sızıntısı deniz kuşlarının ölümüne neden olurken, onlarca deniz canlısının da yok olmasına yol açtı.

Bangladeş'te Termik Santrale Karşı Direniş Sürüyor

Bangladeş'te hükümetin Sundarbans Ormanı yakınlarına kömürle çalışan elektrik santrali inşaa etme planına karşı, Dakka'nın Shahbagh Meydanı'nda yüzlerce yaşam savunucusu bir araya geldi. Polisin gaz bombalı, plastik mermili saldırısına karşı polisle çatışmalar yaşandı.

Rampal Upazila'da yapımı devam eden ve Sundarbans Ormanı için bir tehdit oluşturacak olan santrale karşı yapılan eylemlere Dakka Üniversitesi öğrencileri de destek verdi. Güzel Sanatlar Fakültesi önünde lastik yakarak barikat kuran öğrenciler ile polis arasında çıkan çatışmalarda 10 öğrenci yaralandı.

DİKKAT!

Tohum Şirketleri Çalışıyor

Vahap Güler

vahap@meydangazetesi.org

Dünya, Ortadoğu'daki savaşları, patlayan bombaları, "otoriter liderler"i, Davos Zirvesi'ni ve 4. Sanayi Dönemi'nin ilanını konuşurken; Dünya Bankası -belki beklenmedik bir şekilde değil ama- kaşla göz arasında "Tarım Sektörünün Etkinleştirilmesi" başlıklı bir rapor yayınladı. Rapor her ne kadar, "Tarım İçin İyi Uygulamalar" başlığında toplansa da, geçmiş deneyimlerimize dayanarak, Dünya Bankası'nın raporla birlikte dünyamız hakkında "pek de iyi" önerilerde bulunmadığını tahmin edebiliriz.

Öncelikle raporun piyangodan çıkmadığını, G8 Zirvesi'nde ele alınan "Yeni Gıda Güvenliği ve Beslenme İttifakı" başlığı doğrultusunda hazırlandığını belirtmek gerekiyor. Özetlemek gerekirse rapor tohum yönetiminin neredeyse tamamını çiftçilerden alıp, zaten bu alanda tekel olan altı tohum firmasına devredilmesini öneriyor; hatta önermekle kalmıyor tüm çiftçilere bunu dayatıyor.

Literatürde, "Büyük Altılı" olarak geçen şirketler hayli tanınmış. BASF, Bayer, Dupont, Dow Chemical, Monsanto ve Syngenta'nın oluşturduğu bu kartel, 2013 verilerine göre, dünyada tarım kimyasallarının %75'ine, tohum piyasasının %63'üne, tohum ve pestisit konusunda özel sektörde yapılan araştırmaların %75'ine sahip. Şirketler ayrıca tohum ve biyo-teknolojiden toplamda 65 milyar Dolar gelir ediyorlar.

Söz konusu şirketlerin kendi aralarındaki pazar payları şöyle: Tohum piyasasının, %29'u Monsanto/Bayer'e aitken; ChemChina/Syngenta %9, DowDuPont Agri %21, endüstrinin geri kalanı %41 ile bu piyasayı paylaşıyorlar. Tarım ilaçlarındaysa pazarın paylaşımı şöyle: ChemChina/Syngenta %23, Bayer/Monsanto, %24, DowDuPont Agri %16, diğerleri %11,37.

Bu projeye kaynak ayıran ve sponsor olan beş adet vakıf ve kurum bulunuyor. Bu sponsorların arasında elbette "bu işte kesin bir biteniği" var dedirtecek bir isim de var: Bill Gates ve ona bağlı Bill Melinda Gates Vakfı. (21. yy'da Teslimiyet Teorileri ve Pratikleri : KAPİTALİSTLERİN HAYİRSEVERLİK KUMPASI - Meydan Gazetesi, Sayı: 4)

Durum böyleyken, Dünya Bankası ne demeye böyle bir rapor yayınlıyor demeyin. Çünkü, "gelişmekte olan ülkelerdeki" tohum tedarikinin yüzde 80 ila 90'ı hala çiftçiler arası tohum alışverişi yoluyla sağlanıyor. İşte bu rapor da, özellikle bu bölgelerdeki çiftçilerin üzerinde baskı kurmak ve onların tohum üzerindeki söz hakkının büyük altılıya devredilmesini sağlamak için çalışıyor. Çünkü bu şirketler için daha

fazla pazar genişlemesi, çiftçi tarafından yönetilen tohum sistemlerinin küçülmesine bağlı.

Dünya Bankası'nın 2016 EBA raporunun hemen ardından bir araya gelen 157 kurum "Dünya Bankası Ortaklıkların Tohumu Ele Geçirmesine İzin Veriyor" başlıklı bir karşı rapor yayınlayarak EBA'nın içeriğine dair endişelerini dile getirdiler. Karşı raporda şunlara dikkat çekiliyor:

"... Söz konusu raporda, büyük altılıyı "düzenleyici yüklerin" engellediğini belirlemek için dünyanın en büyük zirai ilaç şirketlerinin (Bayer, Monsanto, Syngenta, Pioneer, Yara başta olmak üzere küresel şirketlerin) uzmanlığına başvurmuştur.."

"... En iyi puanı, özel şirketlerin -ancak çiftçilerin değil- kamusal gen bankalarına erişimi kolaylaştıran ülkeler için veriyor."

"... Projenin belirtilen hedefi politika yapımcıları 'akıllı ve dengeli politikalar' uygulamaya yönlendirmek olsa da EBA, gelişmekte olan ülkelerde çiftçilerin tohum tedarikinin %80 ila %90'ını sağlayan ve tarımsal biyolojik çeşitliliğin korunması için anahtar olan çiftçi tarafından yönetilen tohum sistemlerini yok sayıyor ..."

Aslında, bütün bu yorumların ve tespitlerin sonu aynı yere çıkıyor; büyük altılı kurduğu kartelle arkasına hatırı sayılır devletleri, vakıfları şirketleri de alarak dünyadaki açık sorununu çözüyor; "tarımı daha verimli hale getiriyoruz" sloganlarıyla, doğada "canlılık" ile ilgili ne varsa onu patentleyip, mülküne geçirmeye çalışıyor.

Bildiğimiz gibi, yaşadığımız topraklarda da söz konusu uygulamalar özellikle 12 Eylül ve sonrasında hayata geçirilmeye çalışılmış ve son yıllarda harfiyen uygulanmaya başlamıştı. Bugün coğrafyamızda köylü "ticari" amaçlarla kendi tohumunu kullanamazken, katır tohum dediğimiz patentli tohum kullanmak zorunda kalıyor. Patentli tohumlar ise, yalnızca bir sene kullanılabilir. Bu yüzden çiftçi her sene adını andığımız şirketlerden birinin kapısını çalmak zorunda kalıyor. Sonuç olarak, köylüler köylerini ve topraklarını terk etmek zorunda kalırken; onların boşalttığı alanlarda endüstriyel tarımcılar yer alıyor.

Halihazırda durum böyleyken, kapitalistler şimdi "son darbeyi" vurmaya hazırlanıyor. Bu son darbeyi karşılamak da başta biz yaşam savunucularına ve çiftçilere düşerken; aslında bütün bir yaşam için tüm insanlığa düşüyor.

Terörün Eğitimi Eğitimin Terörü

Şeyma Çopur - Meltem Çuhadar

"Okuldan, iş yerinden ya da herhangi bir yerden evine gitmek için yola çıktın. Her gün geçtiğin yollardan geçtin, her gün beklediğin durağın önündesin, yine aynı metroya bineceksin. Ama içinde farklı bir duygu var: Tedirginlik. Kalabalık, metroya doğru yürürken senin aklında patlayan ve her an patlayabilecek olan bombalar var. Her an başına bir şey gelebileceğinden korkuyorsun, adımlarını sıkıştırıp bir an önce eve varmak istiyorsun. Zaten uzun bir süredir, kalabalık olan her yerden kaçırıyorsun..."

Bu, distopik bir filmde veya kitaptan alıntılanan bir bölüm değil. Uzun zamandır senin de içinde bulunduğun bir panik hali. Bu panik hali çoğu zaman devletin de istediği bir durum; patlattığı bombalarla, desteklediği çetelerle terör ortamı yaratan devletin bir stratejisi.

TERÖRÜN EĞİTİMİ

Devlet, dönemsal stratejilerini ve kendi propagandasını her alanda, türlü yollarla bizlere aşılama çalışır. Devletin bu propagandalarına izlediğimiz televizyonla, okuduğumuz gazetelerle, özellikle neredeyse her gün gittiğimiz okullarda öğretmenlerle, müdürlerle, disiplin kurullarıyla maruz bırakılıyor.

İktidarın idamı gündeme getirdiği bir dönemde, ilkokula giden arkadaşımızın karne günü yaptığı bir röportajda "Cumhurbaşkanı olup idamı getireceğim; darbeleri idam edeceğim" demesi de işte bu yüzden bizleri şaşırtmadı. Çünkü özellikle 15 Temmuz sonrası devletin hemen herkeste oluş-

turmak istediği düşünce buydu; her okulda dağıtılan "Teröre karşı milletiz" kitapçıkları, yapılan 15 Temmuz anmaları ve öğretmenlerin derslerde sürekli olarak bu konuyu işlemesi birer örnekti. İktidarla aynı düşüncede olan bir öğretmenin öğrencilerin eline verdiği idam ipiyle çektiği fotoğraflarsa, bahsettiğimiz bu propagandanın boyutunu apaçık gösteriyordu.

EĞİTİMİN TERÖRÜ

Okula girdiğimiz andan itibaren eğitimin terörüyle karşılaşırız. Okul bahçesinde girdiğimiz nizami sırada, okuduğumuz marşlarda ve yapılan törenlerde, terörün bir parçası olmak için yemin ettirilirdi. Dört duvar arasında sıkışıp kaldığımız odalarda öğretilen her bilgi, bizleri devletin terörüne entegre etmek içindir. İsteyip istemediğimiz sorulmadan bize öğretilen her bilgi, birçok şeyin algılarımızda kalıcı yerler edinmesine sebep olur.

Eğer tüm okul yaşantımız boyunca Türk olmak bizlere övülmeseydi, düşman diye öğretilenler dost olarak öğretilseydi, savaşlarda ölmenin kutsal olduğu saçmalığı söylenmeseydi; şu anda doğru bildiklerimiz tamamen bir yanlıştan ibaret olmaz mıydı?

Bu sorunun cevabı çok basit. Henüz doğru ve yanlışın ne olduğunu sorgulamadığımız yaşlardan beri bizlere öğretilen bilgiler, doğal ki algılarımıza hatta karakterlerimize kadar işler. Toplumun her bireyin bu bilgelere maruz kalmasıyla, toplumun genelinin algısı ve ilişki biçimi iktidarın istediğince belirlenir. Dolayısıyla nefret ilk öğre-

nildiğinde kişinin bir başkasına hissettiği bir duyguyken; bunun yayılmasıyla toplum, kendinden olmayan herkese ve her şeye öfkeyle bakmaya, nefret duymaya başlar.

Algılarımızın ve eylemlerimizin böylesine belirlendiği ve iktidarın çıkarları doğrultusunda şekillendirildiği bir sistemde sınıfta halay çeken öğrencilerin ceza alması da, istiklal marşını okumayanların okuldan atılması da, henüz ilkokula giden bir çocuğun idamı istemesi de meşrulaşır. Bunun karşısında anadilini konuşmak isteyenler; yaşadığı adaletsizliklere tepki gösterenler; yaşamı ve özgürlüğü için bir araya gelenler de anormalleşmeye; yukarıda bahsettiğimiz nefretin odağı haline gelmeye başlar.

Ancak toplumsal tüm alanlarımızda giderek örgütlenen bu nefret ve şiddet, artık herkese değebilme potansiyeline sahip. Yaşam alanlarını savunanları görmezden gelenler artık kentsel dönüşüm bahanesiyle evlerinden bir gecede atılabilir; erkeğin kadını baskılamasına sessiz kalanlar, günün birinde bindikleri bir otobüste tacize maruz kalabilir; savaş meşru görenler, bir gün savaş politikalarıyla yaşamlarını yitirebilir...

İktidarın baskısına, devletin terörüne karşı direnmek ve adaletsizliklere karşı mücadele etmek, bahsettiğimiz şiddetten ve nefretten kurtulabilmenin tek yoludur. Bizleri maruz kaldığımız adaletsizliklere karşı direndiğimiz için "anormal" ilan edenlere, terörün eğitimiyle tektipleştirmek isteyenlere, eğitim terörüyle sindirmeye çalışanlara karşı varolabilmek ancak direnmekle mümkündür.

İrlanda'nın İlk Radikal Kitap Fuarı Gerçekleştirildi

Kuzey İrlanda'nın Derry bölgesinde ilki gerçekleştirilen Radikal Kitap Fuarı birçok yayının da katılmasıyla, yoğun ilgi gördü. Fuarda IWW, Derry Anarchists, March For Justice, BDS, Misneach isimli yayıncılar ve gruplar stand açtı.

Fransa'da Anarşistler İş Makinelerini Durdurdu

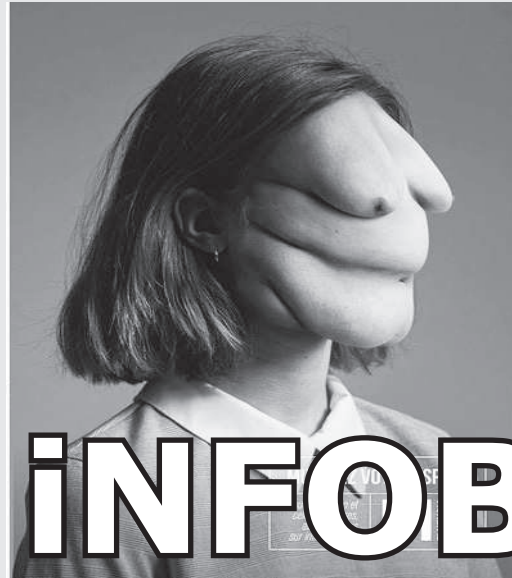
Fransa'da anarşistler Bure Ormanı'na nükleer atık dökümü yaparak doğal yaşamı tehdit eden şirketin iş makinelerinin karşısına çıktı, dökümün yapılmasına izin vermedi. Polisin araya girmesiyle döküm yapılacak alandan uzaklaştırılan araçlar koruma altına alındı.

Bure Ormanı'na yapılmak istenen nükleer atık tesisine karşı direniş 6 aydır sürüyor, direnişçiler yaptıkları açıklamada 18 Şubat'ta düzenleyecekleri etkinliğe çağrı yaptı ve bir dahaki girişimde yine makinelerin karşısına dikileceklerini söylediler.

Londra'da Anarşistler Malikaneyi İşgal Etti, Kültür Merkezi Yaptı

Anarşistler 23 Ocak'ta Londra'da, bir Rus milyarderine ait olan boş bir malikaneyi işgal ederek kültür merkezine çevirdi. 3 yıldır boş olan malikaneyi evsizlere açan anarşistler binada yemek, film gösterimi, eşya takası ve çeşitli kültürel etkinlikler düzenliyorlar.

Dilimizde tadı algılamamızı sağlayan reseptörler bulunur. Her 50 ya da 150 reseptör bir tat tomurcuğu meydana getirir. Tat tomurcukları tadı algılamamızı sağlayan minik noktalar ve ağızımızda dilimize gömülmüş bir şekilde 10.000 adet tat tomurcuğu bulunur. Pürüzsüz dokusu ve baş döndürücü kokusuyla bir parça çikolatayı ağızımıza attığımızda, reseptörler harekete geçip tat tomurcuklarını uyarır, tat tomurcukları beyne bir sinyal gönderir ve beyin endorfin hormonu salgılayarak mutlu olmamızı sağlar. Sonra o çikolatadan bir tane daha atarız ağızımıza sonra bir tane daha bir tane daha bir tane daha.... Artık paketin sonuna geldiğimizde, dilimizdeki reseptörler bu çikolata bombardımanından yorulmuş, tat tomurcukları duyarsızlaşmıştır. O an için, artık ne yersek yiyelim, o ilk andaki tadı, alamayız. Eğer yemeye devam edersek bir tünele girmiş oluruz. Tünelin sonunda bize el sallayan şişman bir arkadaş vardır. İşte o kişi arkadaşımız değil, bizim aynaya yansımış halimizdir. Bunun adı obezitedir (aşırı şişmanlık).

Beynimize bir bilgi ulaştığında, hipokamp (Bir çeşit hafıza merkezi) bu bilgiyi alır, bu bilginin geçici hafızaya mı yoksa kalıcı hafızaya mı atılacağına; bilginin bizde ne derece bir duygulanım yarattığına bakarak karar verir. Eğer bilgi bizi gerçekten heyecanlandıran bir bilgiyse nöronların ucunda bulunan ve nöronlar arasında bilgi akışını sağlayan sinapslar yüksek frekanslı elektrik sinyalleri ile uyarılır, sinaptik bağlantılar güçlenir ve bilgi başka bir bilgiyle buluşup işlemde geçmek üzere kalıcılaşır. Eğer bilgi hislerimizde bir şey uyandırmıyorsa, zayıf frekanslı bir elektrik sinyaliyle uyarılan sinapslar, bilgiyi çöpe atar. Günümüzde televizyon, bilgisayar ve telefonun ekranından sani-

yede bir maruz kaldığımız, "bugün şunun doğum günü..."nden "cumhurbaşkanı şunu dedi"ye; "Taksim'de yaşanan patlamada 5 kişi hayatını kaybetti"den "akrobasi yapan köpek"e kadar birçok alakasız bilgi beynimizi adeta yumruklar. Bir haberden diğer habere geçiş hızına yetişemeyen, hislerimiz bir duygulanım süreci yaratamaz. Bu kadar bilgiye maruz kalıp uyarılmayan sinapslar da çöp kumaya başlar. Yani, beynimiz, birbirleriyle ilişkilendirilmemiş milyonlarca bilginin fink attığı bir çöplüğe dönüşür. Fakat beden duygulanım, beyin işlemek ister. Böylece, yeni bilgiler yağmaya devam eder. Ve nihayetinde, bir tünele gireriz. Tünelin sonunda ne yapacağını bilemez halde şaşkın şaşkın etrafa bakan bir arkadaş vardır. Ama o kişi arkadaşımız değil, bizim aynaya yansımış halimizdir. Bunun adı infobezitedir (bilgi şişmanlığı).

Her ideolojinin ürettiği bir kültür vardır. Kapitalizmin de kültürü "tüketim" üzerine kuruludur. Biz tüketiriz onlar kar eder, onlar kar ettikçe bizim tüketmemiz için yenilerini üretirler. Bu bir kısır döngüdür. Arada tat alma duyumuz, hislerimiz, eğilimlerimiz, hüznlerimiz; dahası adına yaşam dediğiniz her şey bu döngüde yutulur. Böylece içi boşalan bedenimiz ve zihnimiz adını andığımız şeylerle şişirilir. İşte tam da bu yüzden, ne kadar yersek yiyelim ağızdır ve ne kadar bilirsek bilelim bilgisizdir; çünkü yemeği yemiyor, bilgiyi edinmiyor tüketiyoruzdur.

Fakat bütün bunlar da birer bilgidir. Öte yandan, bunların çöp kutusuna gidip gitmeyeceği son tahlilde yine bizim ellerimizdedir. Çünkü eğer biz istersek bazı bilgiler fevkalade tehlikelidir ve zaman zaman bünyede devrim etkisi yaratmak gibi kötü alışkanlıkları vardır!

Kadınları Mücadele Özgürleştirir

“ Kadınlar, erkekler, çocuk yaşta kızlar ve oğlanlar çığlık çığığa pencerelerin dış taraftaki dar çıkıntılarında doluşup kendilerini o yüksek katlardan caddenin boşluğuna bıraktılar. Atlarken üstlerindeki elbiseler alev alev yanıyordu. Kızlardan bazılarının saçları uzundu ve saçları bir alev ırmağı gibi boşlukta düşerken arkalarından akıyordu. En ürkütücü gerçek de binanın hem Grene Caddesine hem de Washington Place Caddesine bakan her iki yönünde de ölenlerin ve ölmekte olanların bir yiğın oluşturmalarıydı.

Her iki yönden birbirine bakan pencerelerden olanları seyretmek zorunda kalanlar, birbiri ardına ölen insanların ölüm anında kurdukları acılı dostluklara da tanık oldular; kızlar kollarıyla birbirlerine sarılmış bir şekilde atıyorlardı.

Howard Zinn - Amerikan Halklarının Tarihi

Özlem Arkun

ozlema@meydangazetesi.org

25 Mart 1911 yılında Triangle gömlek fabrikası yangınında 146 kişi yaşamını böyle yitirmişti. Ölümüne giderken kardeşlerine sarılanların ardından yüz binler döküldü sokaklara; onları anmaya ve uğurlamaya. Her yıl 8 Mart'larda, yiten kardeşlerini yad ederek, dünyanın dört bir yanında yan yana duran kadınlar elbette bu kız kardeşliği bilenler ve yaratanlardır.

Her yıl 8 Mart'ları kadınların isyan gününe çeviren ise bu acıların tarihi değil; acısını öfkesine katanların, kardeşliği büyüyenlerin, yasını isyan

eyleyenlerin tarihidir. Bugünü görmek için tarihe bakmak gerekir.

“Oy Hakkı”na Sıkıştırılmayı Reddeden Kadınlar Direniyor

1912 yılının Ocak ayında Massachusetts'te Amerikan yün şirketinde çalışanların haftalık ücret zarfları dağıtıldığında Portekizli kadınlar zarflardaki paranın ailelerini doyurmaya yetmeyeceğini söyleyerek işi bıraktılar. Grev dalga dalga büyüyerek 20.000 işçiye kadar ulaştı. İşçiler ve aileleri için mutfaklar kuruldu, yakacak sağlandı. Hatta grevin

ilerleyen aylarında çocuklar, marşlar ve sloganlarla grev süresince onlarla ilgilenen koruyucu ailelere gönderildi. Amerika'da işçi mücadelesinin yükseldiği bu yıllarda, kadınlar Öğretmenler Birliği'ni, Kadın Giysileri İşçileri Sendikası'nı ve Çamaşırhane İşçileri Sendikası'nı kurdular; buldukları alanlarda örgütlendiler.

Bu dönemde pek çok kadın radikal, sosyalist ya da anarşistti; “doğrudan eylem” ise dönemin altın anahtarıydı. Fakat bunun yanında Emma Goldman'ın deyişiyle “Evrensel boyutlarda oy hakkı son modern

fetiş haline gelmişti” ve birçok kadın da “kadınlar oy hakkı” için mücadele ediyordu. Birçok sendikacı, sosyalist ya da entelektüel kadın bu kampanyalarda ter dökerken; bir grup kadın ise “oy verme” durumunun kendisini eleştiriyordu. Bunlardan biri olan Helen Keller bir anarşist olmasına rağmen İngiltere'deki bir oy hakkı savunucusuna yazdığı mektupta şöyle diyordu:

“Oy kullanmak mı? O da ne demek? Yani biz gerçekte var olan ama varlığı resmen kabul edilmeyen iki zorbadan birini seçmek durumunda-

yız. Hangisi seçilirse seçilsin bizim kaderimizin değişmeyeceği iki hükümdardan birini seçeceğiz... Ülke topraklarının 10/11'inin 200.000 kişiye; 1/11'inin ise kalan 40.000.000 kişiye ait olduğu Büyük Britanya'da oy kullanmak hangi sorunu çözebilir? Erkeklerinizin milyonlarca oy kullanarak kendilerini bu adaletsizlikten kurtarabildiler mi?"

Yaşamını anarşist mücadeleye adanmış bir kadın olan Emma Goldman ise 1911'de oy hakkı üzerine yazdığı makalesinde oldukça net konuşmuştu: "Politik eylemler tarihi kanıtlamaktadır ki insana dolaysız daha az bedel ödeyerek ve daha uzun ömürlü bir şekilde alabileceği hiçbir hak verilmemiştir. Aslına bakarsanız insanlığın kazandığı toprağın her santimetre karesi sürekli bir savaş bitmez tükenmez bir kendini kanıtlama çabası ile kazanılmıştır, oy hakkı yoluyla değil. Kadının özgürlüğüne ulaşmada elde ettiği kazançların oy sandığından çıktığına inanmamız ya da çıkacağını varsaymamız için hiçbir neden yoktur." Emma Goldman'ın bu sözleri birçok kadına ilham olmuş ve kadın özgürlük mücadelesine çok şey katmıştır.

Toplumsal Mücadeleden Toplumsal Devrime Kadınlar Örgütleniyor

1936 İspanya'sına baktığımızda Mujeres Libres, toplumsal mücadelenin, toplumsal devrime dönüştüğü bir dönemde, öz örgütlü kadınların nasıl özgürleştiğine çok güzel bir örnek oluşturmaktadır. Mujeres Libres'li kadınlar; kadınların güçlenmesi ve toplumsal mücadeleye katılması için birçok alan açmış ve birçok proje üretmiştir. Kadınların okuryazarlığını arttırmak için kurslar, hamilelik ve doğum kontrolü konularında bilgilendirici sınıflar, çocuk bakımının paylaşıldığı projeler oluşturmuşlardır. 1938 yılında ise Paris Komünarlarından anarşist Louise Michel adına bir Anne-Çocuk Sağlığı Enstitüsü açmışlardır. Bunların yanında Mujeres Libres adında bir dergi çıkaran örgüt, bu dergiyi güçlü bir propaganda aracı olarak kullanmış eğitimden sağlığa, toprakların kolektifleştirilmesinden çocuk bakımına kadar birçok konuda kadınlar tarafından kaleme alınan makalelerle; bir taraftan kadınlara seslenirken diğer taraftan da sendikal mücadele içerisindeki erkeklere, kadınların öz örgütlü mücadelesinin gerekliliğini anlatmıştır. Mujeres Libres, Franco faşizmine karşı cephe gerisinde olduğu kadar cephe de yer almış ve kadınları direnişe çağırmıştır. Mujeres Libres'li anarşist kadınlar 1936'dan bugüne çok değerli bir deneyimin taşıyıcıları olmuşlardır.

Mücadele Özgürleştiriyor

Kadının özgürlüğünün kendisinden gelmesine ve öz örgütlülüğün gücüne dair kadın mücadelesinde hayat bulan fikri Emma Goldman'ın "oy hakkı" üzerine yazdığı makalesinin devamında bulabiliriz: "Kadının gelişimi, özgürlüğü kendisinden gelmeli, kendi çabaları ile elde edilmelidir. Öncelikle bir kişilik olarak kadın kendini kanıtlamalıdır. İkincisi, vücudu hakkında kendinden başka kimsenin söz hakkı olmamalıdır ki bunu istemedikçe çocuk yapmayı reddederek, tanrıya, devlete, topluma, kocasına, ailesine hizmet etmeyi reddederek ve kendi yaşamını yalınlaştırarak derinleştirerek ve zenginleştirerek sağlayabilir; kadını özgürleştirecek olan bu tavidir oy sandığı değil."

Biz kadınlar dünyanın dört bir yanında, yüzyıllardan bu yana kendi yaşamlarımızın kontrolünü kendi ellerimize almak için direniyoruz. Kapatılmak istediğimiz evlerden ve fabrikalardan çıkıp; iradelerimizi gasp edenlere karşı; özgürlüğümüzü kazanmak için mücadele ediyoruz. Biliyoruz tarih boyunca kadınların seçimleri hiçbir zaman önemli olmadı, ama bizi bir seçme zorunluluğuna sıkıştırmanın da kendimizi önemli hissetmek olmadığını biliyoruz. Bizim yerimize kazanmak isteyen iktidarlara "oy vermek" sonunda kazanmak ya da kaybetmek meselesi değil; tarihin bize anlattığı gibi bizim için hiçbir şeyin değişmeyeceğidir. Ancak tarihte de günümüzde de seçimlerini özgürlükten yana durarak verenlerin az olmadığını bunların bir çoğunda kadınlar olduğunu görüyoruz. Biz onların seçtiği yoldan yürüyeceğiz, yaşamak için değiştireceğiz, var olmak için kazanacağız.

Özgecan'ı da Cansu'yu da Unutmayacağız Katillerini Affetmeyeceğiz

Özgecan Aslan, 2 yıl önce, evine gitmek için bindiği minibüsün şoförü tarafından tecavüze uğramış; sonrasında minibüsün şoförü, şoförün babası ve bir arkadaşı tarafından bilekleri kesilmiş ve yakılarak katledilmişti.

Anarşist Kadınlar, Özgecan'ın ölüm yıldönümünde yayınladıkları metinle, yakın zamanda katledilen 17 yaşındaki Cansu Çartı'yı da hatırlatarak, Aslan'ın katledilmesinden bugüne dek geçen sürede sadece resmi kayıtlara göre

yaklaşık 700 kadının katledildiğini belirtti.

"Katledilen kızkardeşlerimizin hesabı katilleri koruyan mahkemelerde sorulmayacaktır. Katledilen tüm kadınların hesabı üzüntümüzü öfkeye dönüştürdükçe, katillere karşı direndikçe, erkek iktidarların tümüne karşı mücadele ettikçe sorulacaktır" diyen Anarşist Kadınlar, kadın cinayetlerine, tacize, tecavüze, erkek egemenliğine ve iktidarın her türlüüne karşı bütün kadınları sokaklara çağırdı.

Cezayı Hesapladı Cansu'yu Katletti

17 yaşındaki Cansu Çartı, ayrıldığı erkek arkadaşı M.A.K tarafından sokak ortasında vurularak katledildi.

İstanbul Bağcılar'daki çalıştığı bökçekçiden aldığı bökçekleri tezgahına yükleyip sokağa çıkan Çartı'yı bir süre takip eden M.A.K, ardından Cansu'yu pompalı tüfekte vurdu. 17 yaşındaki Cansu vurulduğu yerde yaşamını

yitirken; M.A.K ise gözaltına alındıktan sonra tutuklandı.

M.A.K'nin Cansu'yu katletmeden önce sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımında "Her şey üzerime geliyor. 36 seneyi göze alır gibi" yazdığı, cinayetin ardından alacağı cezayı bile önceden hesapladığı görüldü.

Ahmet Yıldız'ın Katili Aranırken Boşanmış

2008 yılında, eşcinsel olduğu gerekçesiyle babası tarafından katledilen Ahmet Yıldız'ın davasının 24. duruşması, İstanbul Kartal 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Davanın avukatlarından Fırat Söyle, katil baba Yahya Yıldız'ın, 2012 yılında Bakırköy Aile Mahkemesi'nde sonuçlanan boşanma davasını mahkeme heyetine sorarak, "kırmızı bültenle aranan" Yıldız'ın bu süre içerisinde nasıl boşanma davası açabildiğinin araştırılmasını istedi. Avukat Söyle duruşma sonrasında ko-

nuya ilişkin yaptığı açıklamada "Mahkemenin kendisi zanlı Yahya Yıldız hakkında UYAP üzerinden nüfus kayıt örneğini çıkarmış. İnterpol tarafından aranırken boşanma davası açılıyor ve boşanma gerçekleşiyor. Bu durumun incelenmesi gerekir" şeklinde konuştu.

Katil baba Yahya Yıldız hakkındaki arama emrinin infazı ve Bakırköy Aile Mahkemesi'ndeki dosyanın incelenmesi için bir sonraki duruşma 30 Mayıs tarihine ertelendi.

Erkek Vuruyor Devlet Koruyor

Boşanma davası açtığı eşi tarafından katledilen Gizem Bulut'un ve telefonunu açmadığı gerekçesiyle eşi tarafından katledilen Selime Ateş'in davaları, Eskişehir Adliyesi 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü.

Gizem Bulut'un katilinin yargılandığı dava ertelenirken; Selime Ateş'in katilinin yargılandığı davanın karar duruşmasında ise, ağırlaştırılmış müebbet talebi, tahrik indirimiyle 21 yıla, iyi hal indirimiyle de 19 yıla indirildi.

DEVRİMCİ ANARŞİST TUTSAK UMUT FIRAT HAPİSHANELERDEKİ OHAL TERÖRÜNE KARŞI AÇLIK GREVİYLE DİRENDİ KAZANDI

Gazetemiz yazarı ve devrimci anarşist tutsak Umut Fırat Süvarioğulları, "sürgün sevki"nin gerçekleştiği İzmir Yenişakran 4 No'lu T Tipi Hapishanesi'nde maruz kaldığı OHAL koşullarına, 14 kişilik odalara 20 kişi yerleştirilmesine, parçalanmış kanlı yataklarda yatılmaya zorlanmasına, psikolojik baskının ve işkencenin sürekli bir şekilde devam ettirilmesine ve devrimci anarşist siyasi kimliğinin yok sayılmasına karşı 11 Aralık 2016 tarihinde açlık grevine başlamıştı.

Hapishane yönetiminin Umut Fırat'ın kararlı mücadelesi sonucunda geri adım atması ve yoldaşımızın açlık grevine konu olan talepleri doğrultusunda kaldığı odayı değiştirmesi sonucu açlık grevini 55. gününde kazanımla sonlandırmıştır.

Gazetemize yolladığı, eylemi süresince dayanışma gösteren yoldaşları selamlama metnini sizlerle paylaşıyoruz.

Sevgili yoldaşlar,

Süresiz açlık grevimin 50. gününde sizlere bir mesaj yazmak istedim. Ancak dayanışmanızdan aldığım güçle daha zamanı değil diyerek, eğer hayatta kalabilirsem 23 Şubat'taki mahkememde okumak için erteledim. Bu "veda mektubu" değil, "zafer narası" olacaktı. Aynı, o zaman aklımdan çıkmayan Nicola Ferdinando Sacco ve Bartolomeo Vanzetti'nin katledilişlerinde mücadeleyi örgütlenen farkında oldukları zafer gibi.

Bunlar gelmeseydi hiç başımıza, siz çıkmasaydınız karşıma/ ona, buna dert anlatacağım diye köşe başlarında/ harcar giderdim ömrümü/ silik, belirsiz, yenilmiş titretir giderdim kuyruğu./ Ama şimdi öyle mi ya!/ Bizim başarımız bu ölüm, bizim zaferimiz bu./ Dünyada aklımıza gelmezdi böyle yararlı olacağımız,/ insanlık için, adalet için, özgürlük için/ es kaza gördüğümüz bu hizmeti/ bir kere değil, on kere yaşasak yapamazdık./ Dediklerimiz, hayatımız, çektiklerimiz hiç kalır bunun yanında/ hiç kalır yanında idamımız/ bir kunduracıyla bir işportacı parçasının idamı./ Yaşayacağımız o son anı elimizden alamazsınız ya!/ O bizim işte, o bizim zaferimiz." (Vanzetti)

Onlar bu zaferi yedi yıl, dört ay, on bir günlük yargısız infaz sürecinde örgütlediler. Belki 23 yıllık yargısız infaz sürecim böylesi bir zaferle taçlanacaktı ama olmadı. Yaşayarak bu mücadeleyi bütme sorumluluğumuz var omuzlarımızda.

Merhaba yoldaşlar,

52+1 günlük açlık

Sizlere tekrardan merhaba diyebiliyor olmanın sevincini, mutluluğunu yaşıyorum.

An geldi direniş kararı almam gerekti, zorlu ve sıkıntılı koşullarda. An geldi paldır küldür yıkıldı

bulutlar, süresiz açlık grevimin 40. gününde, bir cumartesi sabahı babamın öldüğü haberini aldım.

Bir merdivenin altında, adeta betondan bir tabutun içinde yatar gibi, üst üste yığılmış insan kalabalığında yatağının önünde tuvalet sırası bekleyenler, on santim ötesinde yemek yemek zorunda kalanlar, baş ucunda 22 basamaklı ayakkabılığın ağır kokusu, yatağının altına sızan tuvaletten gelen sular, nem ve havasızlık... Sansürlenmiş gazete, dergi ve kitaplarla, el konulan mektuplarla sessizliğe mahkum edilmenin, açılan soruşturmalara verilen disiplin cezalarıyla izaya çekilmeye, terbiye edilmeye, diz çöktürülüp teslim alınmaya çalışılan devrimci iradeler... Keskin bir bıçak gibi, bam telinin koptuğu an...

12.12.2016 tarihinde, Saray darbesi döneminin Şakran 4 No'lu T-Tipi zindanında seçenekler tüketildiğinde oyunu bozdu, kuralları değiştirdim, denetimin dışında çıktım, benim için döndürülen çarkın dişlilerinin arasına çomağımı soktum. Sabırla, disiplinle, sorumlulukla ve iradeyle 52+1 gün açlığa direndim. Gün gün eridim, eridikçe iktidarın gözlerini de, gücünü ve iradesini de erittim. Kayıtsız kalamadı bir çoğu, iktidarın kırıyla yıkanmış taş yürekleri dışında. Bedenimi anarşist propagandanın aracına dönüştürdüm. O yetmediğinde tüm enerjimle zihnimi kullandım, her fırsatı değerlendirdim, açık olan her kulağa seslendim.

Siz yoldaşlarım da eylemimi kolektifleştirip eyleminiz yaparak, dayanışmanızla sahiplenerek, eylemi örgütleyerek mücadelemizin bir parçası yaptınız. Dinci-Milliyetçi, Faşist darbeci iktidar bloğunun zindanındaki temsiline karşı benim başlattığım direniş sizler, dışarıda hakim kılınmaya çalışılan korkuya, yılgınlığa ve sessizliğe karşı ses olabilmenin, hareketlenmenin ve cesaretin bir deneyimine dönüştürdünüz. Bana güç verdiniz.

Hiç kimse gelmeyecek bizi kurtarmaya, bizim

adımıza direnmeyecek hiç kimse, çare biziz. Çare mücadeleyi, dayanışmayı örgütlemekte. Geleceğe ertelenecek bir an yok! İktidarın zamanında teslim olamayız, olmayacağız.

Yurtdışında özellikle Yunanistan'da, İrlanda'da, İtalya'da ve diğer coğrafyalarda fiili eylemliliklerle veya dayanışma adına yapılan her faaliyeti örgütleyen tüm yoldaşlarımızı selamlıyorum. Sizleri sürekli yanı başımda hissettim, varlığınızdan güç aldım. Bu gösterilen dayanışmanın devletlerin çizdiği sınırları aşarak yaşadığımız topraklarda bizlere güç ve moral verdiğini, mücadelemizi büyüttüğünü düşünüyor ve inanıyorum. Görüşme masasında oturmuş çaresizce ağızdan çıkacak sözlere bakan iktidar temsilcilerinin karşısında "Şu an biz burada konuşurken Yunanistan'daki büyükelçiliğin önünde yoldaşlarım dayanışma eylemi yapıyor, ilerleyen günlerde bu birçok ülkeye yayılacak." diyebilmiş olmanın haklı gururunu yaşadım. Bundan çok büyük güç ve direnç aldım. O gün süresiz açlık grevimin 52. günündeydim ama karşımdakiler benden çok daha güçsüz, yorgun ve moralsizlerdi. Bunu hep birlikte başardık!

Bu ne ilk ne de son olacak. Yaşadığımız deneyim, sürecin bir parçası. Bu mekanda kalıcı bir çözüm de, zafer de yok. Ancak, zindanları yıktığımızda bu mümkün olacak. Bu yüzden şimdi olduğu gibi gelecekte de, siyasi kimliğimize, bedenlerimize, cinsiyetimize/cinsel yönelimimize, yaşam alanlarımıza, doğamıza dönük her mekan ve zamanda, iktidarların saldırılarına karşı böyle kolektif direniş ve dayanışmayı örgütleyerek mücadelemizi büyüteceğimize inanıyor, siz değerli yoldaşlarıma mücadelelerinde başarılar diliyorum.

Devrimci Dayanışmayla,

Devrimci Anarşist Tutsak Umut Fırat Süvarioğulları

Dayanışma En Büyük Gücümüz

Devrimci anarşist tutsak Umut Fırat Süvarioğulları, "sür-gün sevki"nin gerçekleştiği İzmir Yenışakran 4 No'lu T Tipi Hapishanesi'nde maruz kaldığı OHAL koşullarına, 14 kişilik ko-ğuşlara 20 kişi yerleştirilmesine, parçalanmış kanlı yataklarda yatılmaya zorlanmasına, psikolojik baskının ve işkencenin sürekli bir şekilde devam ettirilmesine ve devrimci anarşist siyasi kimliğinin yok sayılmasına karşı 11 Aralık 2016 tarihinde başlattığı açlık grevi eylemini 55. gününde sonlandırdı.

Geçtiğimiz günlerde, dünyanın farklı coğrafyalarındaki anarşist örgütler, Umut Fırat'ı, içinde bulunduğu koşullara karşı süren mücadelesinde yalnız bırakma-

arak, onun sesini hapisane parmaklıkları ve duvarlarının ötesine taşıdılar. İrlanda Dublin'de Worker Solidarity Movement'ten yoldaşların da aralarında bulunduğu anarşist yoldaşların; İtalya'nın Milano şehrinde FAI'nin (İtalya Anarşist Federasyonu), Yunanistan'ın Selanik, Atina ve Patras şehirlerinde Anarchist Political Organization'un TC konsoloslukları önünde gerçekleştirdikleri dayanışma eylemlerini selamlıyoruz.

Umut Fırat yoldaşın mücadelesini hapisane duvarlarının ve devlet sınırlarının ötesine taşıyan; onun sesini ve mücadelesini farklı coğrafyalarda sürdüren tüm yoldaşları eylemin bereketiyle selamlıyoruz.

Tutsaklarla Dayanışma İnisyatifi Umut Fırat Süvarioğulları İçin Basın Açıklaması Gerçekleştirdi

Tutsaklarla Dayanışma İnisyatifi, OHAL terörüne, hapisanelerdeki baskı ve işkencelere karşı açlık grevinde olan Devrimci Anarşist Tutsak Umut Fırat Süvarioğulları'yla dayanışmak için 20 Ocak'ta İHD'de basın açıklaması gerçekleştirdi. İnsan Hakları Derneği'nde (İHD) gerçekleştirilen basın açıklaması öncesinde de, Umut Fırat'ın ve Tutsaklarla Dayanışma İnisyatifi'nin avukatı Gökhan Soysal, Umut Fırat'ın hapisanede karşılaştığı koşullar hakkında bilgilendirmede bulundu. İnisyatif dönem

sözcüsünün okuduğu açıklamada Umut Fırat'ın sağlık durumundan da bahsedilerek yaşayabileceği herhangi bir olumsuzluktan hapisane yönetiminin ve devletin sorumlu olacağını üzerinde duruldu. "Umut Fırat Süvarioğulları'nın sesine ses olmak, onun sürdürdüğü açlık grevini bugün burada konuşmak; onun nezdinde tüm devrimci tutsaklara yönelik uygulanan baskılara yönelik uygulanan baskılara karşı çıkmaktır", "İktidarın baskılarına karşı en etkili mücadele ezilenlerin dayanışmasıdır!" sözleriyle açıklama sonlandırıldı.

Anarşist Komünist İnisyatif Umut Fırat Süvarioğulları İçin Basın Açıklaması Gerçekleştirdi

Anarşist Komünist İnisyatifi coğrafyamızdaki OHAL uygulamalarına, devlet terörüne ve hapisanelerdeki işkencelere karşı açlık grevinde olan Devrimci Anarşist tutsak Umut Fırat Süvarioğulları'yla dayanışmak için basın açıklaması gerçekleştirdi. Anarşist Komünist İnisyatifi, Umut Fırat'ın açlık grevinin 45. gününde

25 Ocak'ta gerçekleştirdiği basın açıklamasında açlık grevinin takipçisi olacaklarını ve açlık grevinin dayanışma ve kararlılıkla birlikte kazanımla sonuçlanacağına inandıklarını belirtti. Açıklamada Umut Fırat Süvarioğulları şahsında tüm anarşist tutsakların taleplerinin her alanda ifade edileceğinin üzerinde duruldu.

Kullan-at Kılavuz

İşten Atmalara Karşı(1) İşe İade Davaları

Kapitalist işleyiş içerisinde zaman zaman kullanılabilir ama paylaşma ve dayanışmayla örülü özgür dünyada hiçbir şeye yaramayacak bilgiler...

Av. Davut Erkan

kullanat@meydangazetesi.org

Ekonomik kriz zamanlarında, işverenler iş maliyetlerini düşürmek isterler. Ve genelde bunun için başvurdukları ilk yol, işçi sayısını azaltarak aynı işi daha az işçiye yaptırmak böylece işçi ücretlerinden tasarruf etmektir. İşten çıkarılmaya karşı en önemli hukuksal araçlardan biri işe iade davalarıdır.

İş Kanunu'nun 18. maddesinde iş güvencesi hükümleri düzenlenmiştir. İş güvencesi, işverenin geçerli bir sebep olmaksızın işçiyi işten çıkarması durumunda, işçiye işe iade davası açarak işine geri dönmelerini amaçlayan bir düzenlemedir. İşveren mahkeme kararına rağmen işçiyi işe iade almadığında, işçiye tazminat ödemek durumunda kalır.

Kanuna göre bir işçinin iş güvencesi hükümlerinden faydalanması için öncelikle **işverenin aynı iş kolundaki işyerlerinde çalışan işçi sayısının en az 30 olması** gerekir. Buna ek olarak işçinin bu işverene bağlı olarak belirsiz süreli iş sözleşmesiyle ve en az 6 ay çalışmış olması gerekir. Burada belirtmek gerekir ki, yer altı işlerinde yani madenlerde çalışan işçilerde 6 aylık kıdem şartı aranmaz.

Bu koşulları taşıyan işçi; işletmenin, işyerinin veya işin gereklerinden yahut işçinin yeterliliğinden veya davranışlarından kaynaklanan geçerli bir sebep olmadığı sürece işten çıkarılamaz. Burada belirtmek gerekir ki, **işe iade davası iş akdinin işveren tarafından fiili olarak feshedildiği tarihten itibaren 30 günlük süre içerisinde açılmalıdır.**

- Örneğin, işveren **"işçinin performansının/veriminin düşük olduğu"** iddiasıyla iş akdini feshederse, işe iade davası açan işçi bir şeyi ispat etmek durumunda değildir. İspat yükü işverendedir. İşveren, işyerinde objektif kriterlere göre performans değerlendirmesi yapıldığını, bu değerlendirme sonuçlarına göre işçinin veriminin düşük olduğunu ispat etmek durumundadır. Buna ek olarak işçinin yazılı savunması alınarak performans düşüklüğünün sebepleri araştırılmalı ve öncelik-

le işçinin bildirdiği nedenlerin ortadan kaldırılmasına çalışılmış olmalıdır. Örneğin işçiye işle ilgili bir eğitim verilerek verimi artırılabilirken bu yapılmayıp iş akdinin feshi yoluna gidilmesi durumunda bu fesih geçersiz bir fesih olacaktır. İş güvencesi hükümlerine göre fesih, son çare olarak başvurulabilecek yoldur.

- İşletmenin/işin/işyerinin gerekleri diye ifade edilen sebep ise, uygulamada genelde **işyerindeki bir departmanın kapatılması veya ekonomik nedenlerle küçülmeye gidilmesi** olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durumlarda da mahkemeler, işçinin başka bir departmanda çalıştırılmasının mümkün olması durumunda veya işverenin işçi çıkarmadan önce diğer konularda tasarruf tedbirlerine başvurup başvurmadığını araştırılmaktadır. İşveren, feshin son çare olarak uygulandığını ispat edemediği takdirde işçinin davası kabul edilir.

Öte yandan işveren, fesih bildirimini **yazılı olarak yapmazsa ya da fesih bildirim yazısında fesih gerekçesi açıkça belirtilmemişse**, bu fesih şekli anlamda geçersiz sayılmakta ve işçinin davası kabul edilmektedir.

İşe iade davasını kazanan işçi, kararın kesinleşmesinden sonra **10 gün** içinde işverene işe başlatma başvurusu yapar.

- **İşveren 1 ay içerisinde işçiyi işe başlatırsa**, işçinin boşta geçirdiği sürenin ücretini ödemek durumunda kalır. Boşta geçen süre ücreti en fazla 4 aylık ücret olur. İşçi fesihten sonra dava sürecinde ve işe başlatılana kadarki süreçte 4 aydan fazla süre boşta kalmışsa dahi 4 aya kadar ücretini alabilir.

- **İşveren 1 ay içerisinde işçiyi işe başlatmazsa** bu durumda işveren (kıdem ve ihbar tazminatlarının dışında) işçiye boşta geçen 4 aya kadar sürenin ücretini ve işe başlatmama tazminatını ödemek zorunda kalır. İşe başlatmama tazminatı -işçinin kıdem süresine göre en az 4 ay, en fazla 8 ay olarak mahkeme tarafından belirlenir.

Vicdani Retçi Kadın Atalya Ben-Abba Tutuklandı

Kudüs doğumlu olan 19 yaşındaki Atalya Ben-Abba, 6 Şubat günü, İsrail devletinin dayattığı zorunlu askerlik hizmetine karşı vicdani reddini açıkladı.

Ben-Abba gerçekleştirdiği açıklamalarında, geçtiğimiz yıl zorunlu askerlik hizmetine karşı "alternatif sivil hizmet"te bulunduğunu, bu kapsamda İsrail devletinin bir politikası sonucu Filistin topraklarına yerleştirilen yerleşimcilerin kaydını tuttuğunu belirtti. Alternatif sivil hizmet sırasında İsrail devletinin bu işgal poli-

tikasının Filistinlilerin yaşantısını bir kabusla dönüştürdüğünü fark ettiğini ve bunun bir parçası olmak istemediğini belirten Atalya Ben-Abba, bu sebeplerden dolayı, devletin dayattığı işgal politikasının sürdürücüsü olmayacağını söyleyerek vicdani reddini açıkladı.

6 Şubat günü vicdani reddini açıklayan Atalya Ben-Abba, daha önce vicdani retlerini açıklamış olan kadınlar Tamar Alon ve Tamar Zeevi ile birlikte tutuklanarak, askeri hapse gönderildi.

Yoğun Bakımdaki Vicdani Retçiye GBT Dayatması

Vicdani retçi Sergen Sucu, geçirdiği ameliyatın ardından alındığı yoğun bakım servisinde "GBT dayatması"na maruz kaldı. Sergen Sucu, yoğun bakım ünitesine gelen polislerin kendisine "yoklama kaçağı" olduğuna dair tutanağı zorla imzalatmak istediğini belirtti.

Bulunduğu odaya gelen polislerin kendisine "asker kaçağınız, bu belgeyi imzalayın" dediğini anlatan Sucu, kendisine uzatılan tutanağa karşı "asker kaçağı olmadığını, vicdani retçi olduğunu ve söz konusu belgeyi imzalamayacağını" belirtti. Sergen Sucu, polis imza konusunda

baskı uygulasa da, kendisine uzatılan tutanağı imzalamayı kabul etmediğini vurguladı.

Konuyla ilgili açıklama yapan vicdani retçi Sucu, "Ben asker kaçağı değilim. Ben vicdani retçiyim ve vicdani ben savaşın mekanizmasını ret ediyorum... Hastanenin sorumsuzluğu yüzünden polisler hiçbir hekime sormadan yattığım odaya girmişler. Bu ülke şartlarında her önüne gelen 'Ben polisim' diyerek hastaneden içeriye dalabiliyorsa bizim hastanede sağlığımızı emanet ettiğimiz merkezde güvenliğimiz ne yazık ki hiçe sayılıyor" şeklinde konuştu.

Zorunlu Askerin Şüpheli Ölümüne AİHM Kararı

Diyarbakırlı Davut Cengiz'in zorunlu askerlik yaparken şüpheli şekilde ölümünü "yaşam hakkı ihlali" olarak değerlendiren Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Türkiye'yi tazminata mahkum etti. Diyarbakır doğumlu Davut Cengiz, 1 Mart 2010 tarihinde, Hatay Kırıkhan'da bulunan zorunlu askerliğini yaptığı birliğinde başından vurulmuş halde bulunmuş; yaralı olarak kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirmişti. Davut Cengiz'in yaşamını yitirmesinin ardından Mart 2010'da Diyarbakır'da bulunan İnsan Hakları Derneği'ne (İHD) başvuran ağabey Aydın Cengiz, "kardeşinin askerlikte firın ustası olarak görev yaptığını ve kendisine silahın bile zimmetlenmediğini, intihar etmiş olamayacağını" belirtmişti.

Adana Cumhuriyet Başsavcılığı, Davut Cengiz'in ölümüyle ilgili baş-

layan soruşturmada Ocak 2011'de verdiği kararında, Cengiz'in başkası tarafından öldürüldüğüne dair bir delil bulunmadığına hükmetti. Cengiz ailesi savcılığın kararına itiraz etse de, itirazları Gaziantep Askeri Mahkemesince reddedildi ve Davut Cengiz'in kendisine verilen servis silahıyla intihar ettiğine karar verildi. Bunun üzerine aile, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurarak, Davut Cengiz'in zorunlu askerliği sırasındaki ölümüyle ilgili etkin soruşturma yapılmadığını ifade etti.

AİHM, geçtiğimiz Ocak ayında sonuçlandırdığı başvuruda, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) yaşam hakkının düzenlendiği 2. maddesinin ihlal edildiğine ve Türkiye'nin Cengiz ailesine tazminat ödemesine karar verdi.

VR-DER'den Anayasa Mahkemesi'ne Bir Başvuru Daha

Vicdani Ret Derneği üyesi olan vicdani retçi Utku Korkmaz, geçtiğimiz Ocak ayında, VR-DER avukatları aracılığıyla Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru gerçekleştirdi.

Üç ayrı GBT "yakalama"sına maruz kalan Korkmaz, Anayasa Mahkemesi'ne verdiği dilekçesinde, askerlik yükümlüsü olduğu iddia edilerek kendisine kesilen cezanın vicdani ret hakkına aykırılık taşıdığına yer verdi.

Konuyla ilgili VR-DER sitesine açıklama yapan Utku Korkmaz "Militarist unsurları, kontra yapıları ve sivil faşistleriyle her gününüzü kana bulayan devlet yani bir diğer adıyla egemenler, zorunlu görev adı

altında bizleri kışlarında kendileri ve insanlık dışı hedefleri uğruna öldürmeye ve ölmeye davet ediyor. Bizleri insan ve birey yapan değerleri yok etme çabası içerisinde olan bu yapıların bu davetine vicdanımın varlığı nedeniyle icabet edemeyeceğimi bildirmek durumundayım. İrademden ve vicdanımdan daha çelimsiz bu yapılar karşısında kararlıyım..." dedi.

Vicdani Ret Derneği'nin verilerine göre; Anayasa Mahkemesi'ne daha önce en az beş defa vicdani ret hakkının tanınması için bireysel başvuru yapılmasına rağmen, mahkeme bir karar açıklamayarak "vicdani ret hakkı"na yönelik oyalamacı politikalarını sürdürüyor.

Mikail Şimşek Vicdani Reddini Açıkladı

Mikail Şimşek, 10 Ocak tarihinde gerçekleştirdiği açıklama ile zorunlu askerlik hizmetini reddettiğini belirterek vicdani reddini açıkladı.

Şimşek yaptığı açıklamada "Dünyanın herhangi bir yerinde bir amaç ve bir ülke için üniforma giymeyecek ve elime silah almayacağım" dedi.

Mikail Şimşek, "Askeri üniforma

giymeyi, elime silah almayı, askeri üniformalı herhangi bir kişiden emir almayı, doğduğum ülkede ben dünyaya gelmeden önce askerlikle ilgili alınmış mecburi hizmet kanununu ve dünyanın herhangi bir yerinde herhangi bir ülkesinde (vatana hizmet, kamu hizmeti) gibi söylemlerle elime silah vermeye çalışan bütün sistemlere vicdani reddimdir" sözleriyle vicdani reddini açıkladı.

Galaksiler Arasında Kaybolmuş Karıncalar

Merve Arkun

mervearkun@meydangazetesi.org

Göçmenler ya da mülteciler... Onları sürekli bir grup olarak adlandırıyoruz. Sınırı geçenler, "yakalananlar", geri gönderilenler ya da boğulanlar; kara kuru olanlar ve fakir coğrafyaların insanları...

Onların kendi varlıklarını düşünmeden hepsini aynılaştırsak da yaşadıkları yeri, ailelerini, kültürlerini, geçmişlerini bırakıp daha iyi bir yaşam hayalinin peşinden yollara düşenler için yaşam çoğu zaman sözcüklerle ifade edebileceğimiz cinsten değil. Bilmedikleri ve tanımadıkları insanlar arasında, kimi zaman hiç konuşamadıkları bir dilin konuşulduğu yerlere mecbur bırakılanlar için anlatılanlar nafile.

Peki onları "göçmen" ya da "mülteci" kitleliliğinden ya da bir "tanım"a sıkıştırılmaktan çıkararak ne diye düşündünüz mü hiç? Aşmaya çalıştıkları sınırların "güvenlikleri" tarafından alıkonulmaları ve sonrasında "geri gönderilmeleri", bindikleri botun devrilmesi, kaçakçıların ağzına kadar doldurduğu teknelerinin denizin ortasında batması, trajik ölümleri ya da maruz kaldıkları toplu katliamlar mı?

Alan Kurdi'yi unuttunuz mu?

Pateh Sabally, son iki sene içerisinde Afrika'dan İtalya'ya göçen 200 binin üzerindeki göçmenden yalnızca biriydi. Sabally'nin ismini eğer böyle okuyorsak, onun ölümünün trajikliğinden duyduğumuz bir kaygımız elbette yok demektir.

Pateh Sabally, geçtiğimiz ay Venedik'te bulunan Büyük Kanal'a atıldıktan sonra görüntüledi ve onun

henüz canlıyken kaydedilen görüntüleri birçok yerde yayımlandı. Yani söz konusu görüntünün kaydedildiği süre içerisinde Pateh aslında hayattaydı. Peki sonra ne oldu?

Pateh nehre atıldıktan sonra kaydedilen görüntülerde boğulmakta olan Gambiyalı bir gencin dışında dikkat çeken başka şeyler de vardı. O boğulurken çekilen görüntülerde Pateh'e seslenenlerin konuştukları da açıkça duyuluyordu; "aptal ölmek istiyor", "devam et, ülkeneye geri dön"...

Kaydedilen bu görüntü, Pateh'in gözden kaybolmasıyla son buldu. Ama hemen ardından, onun ölümüyle ilgili tartışmalar başladı.

Pateh boğulurken yanından geçen bir turist vapurundan kendisine atılan can simitlerini yakalayamadığından, ölümünün pek tabii "intihtar" olabileceği belirtildi. Yani o da bugüne değin yaşamını yitiren sayısız göçmen gibi, içinde bulunduğu "büyük trajedi"nin kurbanı oldu. O boğulurken, birçok kişinin gözleri önünde yaşamını yitirirken, ölümü elbette yine kendi suçu oldu; Pateh'in yaşadığı bu "mağduriyet"i izleyenler ise tabii ki masumdu.

Daha iyi yaşamın peşinde bilmedikleri bir yola çıkan ve bu yolda çoğu kez yaşamını yitiren sayısız göçmen için yaşananları anlatabilecek sözcükler ya da yazılacak yazılar yok. 1995 yılında çekilen La Haine filminin o meşhur sahnesinde, gettolarda yaşayan göçmenler Vinz ve Hubert arasında geçen bir diyalog dışında; "Kendimi galaksiler arasında kaybolmuş bir karınca gibi hissediyorum"...

Polonya Devletine Göre Suriyeli Çocuklar "Terör Tehdidi"

Polonya devleti, anne ve babasını savaşta yitirmiş Suriyeli 10 çocuğun Polonya'ya alınması talebini "terör tehdidi" bahanesiyle reddetti.

Suriye'nin Halep kentinden olan çocukların Polonya'ya alınmasının istenmesine karşı İçişleri Bakanlığı'nın vermiş olduğu gerekçeli mektup, bir radyo kanalı aracılığıyla paylaşıldı.

Bakanlık vermiş olduğu mektupta, Suriyeli çocukların Polonya'ya getirilmesini "lojistik açıdan zor" olarak tanımlarken; kimliklerinin tam olarak belirlenememesi ve "terör tehdidi" nedeniyle çocukların Polonya'ya alınamayacağını belirtti.

Göçmen Kampında Bir Haftada Üç Göçmen Yaşamını Yitirdi

Yunanistan'ın Midilli adasında bulunan Moria Göçmen Kampı'nda 18-20 yaşları arasında olduğu açıklanan Pakistanlı bir genç yaşamını yitirdi.

Bir hafta içinde aynı göçmen kampında üç kişinin yaşamını yitirmiş olması, Moria Göçmen Kampı'na yönelik soruları da beraberinde getirdi. Moria'da, 24 Ocak'ta 22 yaşındaki Mısırlı, 28 Ocak'ta da 46 yaşındaki Suriyeli iki göçmen aynı çadırda yaşamını yitirmiş halde bulunmuş; göçmen kampının yetkilileri, iki göçmenin çadır içinde yaktıkları mangalla ısınmaya çalışırken yaşamlarını yitirmiş olabileceğini belirtmişti.

Bir haftada yaşanan üç ölümün ardından, göçmenlerin kaldığı kamplardaki yaşam koşulları da yeniden gündeme geldi.

İtalya Devleti Göçmenleri Köleleştiriyor

Savaşların, ekonomik ve sosyal krizlerin etkisiyle, küresel çapta giderek büyümekte olan "göçmen krizi" Avrupa ülkelerinin ana gündemlerinden. Yakın zamanda İtalya'daki haber kaynaklarından servis edilen verilere göre, İtalya'da hükümetin üzerinde çalıştığı yeni yasa tasarısıyla göçmenler sığınma hakkı alabilmek için ücretsiz çalışmak zorunda kalacak.

Hükümet kaynaklarından yapılan açıklamalara göre, sığınma hakkı talep eden göçmenler için söz konusu olacak iş, yerlerde belediye başkanlarının verecekleri karara bağlı olacak ve çalışma "muhtemelen gönüllü" olacak.

İtalya İç İşleri Bakanı Marco Minniti söz konusu yasa tasarısını parlamentoya sunmaya hazırlanırken; yasanın kabul edilmesi durumunda, topraklarından edilmiş göçmenler için "gönüllü çalışma" kılıfı altında köleliğin işletilmeye başlanacağı ise oldukça açık.

İrkçı Altın Şafak'tan Göçmen Okuluna Saldırı

Yunanistan'da ırkçı söylemleri ve politikalarıyla bilinen Altın Şafak Partisi, geçtiğimiz Ocak ayında, Atina'da göçmen çocukların gittiği bir ilkokula saldırdı.

Atina'nın Perama bölgesinde bulunan, göçmen çocukların gittiği İkonio İlkokulu'na gelen ve aralarında Altın Şafak Milletvekili Yannis Logos'un da bulunduğu ırkçı grup, okul içerisinde göçmen çocuklar varken, kendilerini engellemek isteyenlere ve bölgede bulunan ailelere saldırdı.

Söz konusu bu ırkçı saldırının ardından yine Atina'da bir yürüyüş düzenlemek isteyen Altın Şafak üyeleri; Trump'ın göçmen karşıtı politikalarını överek, benzer uygulamalara Yunanistan'da da başlanması gerektiğini vurguladı.

Furkan Çelik

fcelik@meydangazetesi.org

Dünyadaki endüstriyel gelişim 19. yüzyılın son çeyreğinde Arjantin'de hızla ilerliyordu. Fabrikaların ve sanayinin artmasıyla Arjantin'e büyük bir işçi göçü başlamıştı. Arjantin nüfusu 1869 yılında 2 milyon iken, 1895 yılına kadar 4 milyondan fazla olmuştu. Buenos Aires'in %50'sini göçmenler oluşturmaktaydı. İspanya'dan, İtalya'dan ve kısmen Almanya'dan gelen göçmen işçiler, ülkelerindeki anarşist hareketlerinin de etkisiyle Arjantin'de anarşist işçi örgütlenmeleri oluşturmaya başlamışlardı. 1. Enternasyonal'in Lahey Kongresi'yle muğlak sosyalizm döneminin ideolojilerle belirginleşmesinin ardından, anti-otoriter kanat tüm dünyada kendini belirginleştirmiş ve Arjantin'de de anarşizmin sesleri yankılanmaya başlamıştı.

1. Enternasyonal ayrışmasından sonra Bakunin'den etkilenenler, Arjantin'de ilk anarşist örgütlenme olan "Centro de Propaganda Obrera" (İşçi Propaganda Merkezi'ni) kurdular. Buradan *El Descamisado* (Gömleksizler) adlı yayın ve birçok propaganda broşürü çıkartıldı. *El Descamisado* dergisinde yayınlanan yazılar, işçilerin patronlara ve devletlere karşı verdikleri mücadele ve bu yolda uğradıkları katliamları anlatmak için -kanlarımızla da olsa düşüncelerimizi yazarak paylaşacağız- diyerek dergideki tüm yazıları kırmızı renkte basmaktaydılar. Bu da büyük bir ilgi çekerek gazetenin

dağıtımını bir hayli arttırmıştı. *Centro de Propaganda Obrera* yayınlarda tüm göçmen işçilere ulaşabilmek için farklı diller kullanılmaktaydı.

1885-1889 yılları arasında İtalyan anarşist Errico Malatesta'nın ve 1898-1902 yılları arasında Pietro Gori'nin Arjantin'de geçirdiği yıllar, coğrafyada gelişen anarşist harekette önemli katkılar sağladı. Malatesta Arjantin'e ayak bastığı sene *La Question Sociale* (Toplum Meselesi) adlı bir dergi çıkartarak işçiler arasında anarşist-komünist fikirleri yaygınlaştırmaya başladı.

Malatesta, bir yandan marksistlerle beraber yapılan örgütlenmelerin olumsuz sonuçlanacağını dillendirirken bir yandan da anarko-sendikalistleri, sendika örgütlenmelerini ve grevlerini anarşist bir devrim yolunda düşünceleri gerektiğini anlatmaya çalışmıştı.

Anarşizm Filizleniyor: Fırıncılar Grevi

Arjantin'de anarşist hareketin ilk önemli olaylarından biri Ocak 1888'de gerçekleşen fırıncılar greviydi. 1886'da Livorno'lu anarşist Ettore Mattei fırıncıların kendi sendikalarını oluşturmasını sağlamış ve 2 sene sonra yapılan genel grev işçilerin taleplerini kazanmasıyla sonuçlanmıştı. İşçilerin üretim gücünü bir silaha dönüştürmesinin ne kadar et-

kili olduğunu gören farklı sektörlerden işçiler de anarşist dergiler çevresinde toplanarak örgütlenmeler oluşturmaya başlamışlardı. İşçiler üzerinde artan sömürü, diğer işçi örgütlenmelerini de harekete geçirmeye başlamıştı. Demiryolu işçileri ve metal işçileri, fırıncıları örnek alarak greve çıkmıştı. 1889 sonuna kadar 15 grev gerçekleşti. Grevlerde işçilerin talepleri kabul edilmediği, direnişler olumsuzlukla sonuçlanmıyor, işçi örgütlenmeleri güçleniyordu.

Antonia Soto

1888 Nisan ayında Malatesta anarşist işçi sendikalarının birleşerek bir federasyon kurması gerektiğini savunmuştu. Bu, anarşist hareket içerisinde bir tartışma başlattı. Bir kesim sendikaların sanayinin ilerle-

mesine çomak sokacağını ve anarşist bir devrime giden yolda bir dinamolojisi söyleyirken, bir kesim bireysel anarşistler ise sendika gibi geniş örgütler yerine daha çok silahlı eylem tarzıyla hareket etmekte gerektiğini savundu. Bireysel anarşistler 1890'dan itibaren *El Perseguido* adlı yayını yaklaşık 100 sayı çıkardılar.

FORA Kuruluyor

27 sendikanın ortak bir metin yayınlamasının ardından 21 Mayıs 1901 *Arjantin İşçi Federasyonu* (FOA) kuruldu. İlk başta içerisinde sosyalistlerin de bulunduğu federasyon İtalyan anarşist Pellicer Paraire ve Pietro Gori'nin de etkisiyle anarşist karakterini belirginleştirmeye başladı. Federasyon içerisinde sosyalist odaklı sendikalar kısa süre sonra ayrılarak *Genel İşçi Sendikası*'ni (UGT) kurdular. 1902 yılında peşi sıra grevler örgütleyen FOA'ya karşı Arjantin devleti "İkamet Yasası" (Ley de Residencia) çıkartarak örgütlenme yapan anarşist göçmenleri sınır dışı etmeye başlamıştı. Baskılara rağmen FOA örgütlenmeye devam etti. Buenos Aires'te inşaat, demiryolu ve liman gibi önemli sektörlerde örgütlenildi. 1904 yılında düzenlenen 1 Mayıs mitingine FOA yaklaşık 50.000 işçi ile katıldı.

1897 yılında anarşist gazete *La Protesta Humana* kuruldu. Gazete 1903 yılında "humana" kısmını is-

Rio Gallegos İşçi Derneği

minden çıkartıp günlük olarak yayın hayatına devam edecekti. Gazete FOA'nın resmi yayın organı olmasa da günlük olarak FOA'nın sesi olacaktı.

Arjantin İşçi Federasyonu (FOA), 1904 yılında dördüncü kongresinde anarşist-komünist ilkeleri tamamen kabul ederek ismini *Arjantin Bölgesel İşçi Federasyonu* (FORA) olarak değiştirdi.

Patagonya İsyanı

Dünyada hızlı gelişen endüstri sistemi, Güney Amerika semalarında da kendini net bir şekilde gösteriyordu. Şili ve Arjantin arasında kalan Patagonya Bölgesi'nin meraları patronların iştahını kabartmıştı. Patagonya'daki feodal sistemin patronlarıyla Alman, Belçikalı, Kuzey Amerika, İspanyol, Portekiz, Fransız, Uruguaylı, Rus, Şilili ve çok az Arjantinli patron anlaşarak Patagonya'yı sömürme planlarını gerçekleştirmeye başlamışlardı. Endüstriyelleşme, işçiliği ve işsizliği beraberinde getirmişti. Patagonya'ya da Şili'den, İspanya'dan, Buenos Aires'ten, Rusya'dan, Paraguay'dan, İtalyan'dan, Almanya'dan işçiler çalışmak için gelmişlerdi. Dünyanın her tarafında bölgeler, halklar, değişiyor, küresel sömürüye karşı enternasyonalist kavga değişmiyordu.

Patagonya İsyanı (La Patagonia Rebelde) isminde, yönetmenliğini Héctor Olivera'nın üstlendiği 1974 yapımı filmde FORA'lı işçilerin grev kırıncılara ve patronlara karşı verdiği mücadelenin öyküsü anlatılmaktadır.

Patagonya'da yün, deri ve et endüstrisinin hızla büyümesi beraberinde özel arazilerin artmasını, bankaları, dondurucu endüstrisini, büyük depoları, sigorta şirketlerini, elektrik ve telefon şirketlerini, ayakkabı fabrikalarını, tershaneleri, mağazaları da bölgeye getirmişti.

Artan sömürüye karşı *Rio Gallegos İşçi Derneği*'ndeki liman işçileri

genel grev ilan etti. İşçiler özel güvenlikler ve grev kırıcı işçilerle karşı karşıya gelmeye başladılar. Patronların hak taleplerine karşı giriştikleri mücadele, işçileri de daha radikal eylemlere itmişti. Aynı süreçte Puerto Deseado'daki genel grevde işçiler trenleri raydan çıkarıp devirmişlerdi.

Rio Gallegos işçileri patronların canını sıkıştıracak ki Arjantin polisi hemen dernekte bilinen isimleri tutuklatıp baskılarını arttırdı. Baskılara rağmen *Rio Gallegos İşçi Derneği* hemen yeni işçi kadrosunu oluşturup grev bröşürleri dağıtmaya devam etti. Öyle ki grev bröşürü gizli yollarla hapishanedeki yoldaşlarına bile ulaştırılıp hapishanede işçi örgütlenmesi yapılıyordu. Tahliye olan işçiler hapishaneden örgütlenmiş olarak çıkıyordu.

1920'de dünyadaki ekonomik kriz, Patagonya meralarına kadar ulaşmıştı. Artık dünya yün pazarı doymuş ve fiyatlar düşmüştü. Patronlar hemen kriz politikalarını devreye sokarak işçi çıkarmalara, ücret düşürülmesi gibi yollara başvurdular. Endüstri hızla ilerlerken lüks içinde yaşayıp ceplerini dolduranlar, krizde ilk olarak faturaları işçilere ödetmek istemekteydi.

20 Mayıs 1920'de İspanyol anarşist-sendikalist Antonio Soto, FORA'nın bir üyesi olan *Rio Gallegos İşçi Derneği*'nin genel sekreteri seçildi.

Nisan 1920'de Vali Correo Falcon, "ülkenin farklı bölgelerinde devrimci fikirlerdeki unsurlar, bu topraklardaki kamu düzenini bozmaya yönelik bir kampanya başlattı" açıklamasını yapmasının ardından *Rio Gallegos İşçi Derneği*'ne yönelik saldırılar yoğunlaştı. Tüm toplantılar yasaklandı, direnen işçiler tutuklandı.

Tutuklanan İşçiler Serbest Bırakıldı

Senelerdir verilen örgütlü mücadele artık kemikleşmişti, öle kolay kolay kırılmazdı. 1920'deki tutuklama tufanına karşı Patagonya çobanları ve işçileri yoldaşlarının serbest bırakılması için genel grev ilan et-

tiler. Genel grevin etkisi çok yüksek oldu, tüm hayatı durdurmuştu. Üstelik tek talep tutuklananların serbest bırakılmasıydı.

İlk önce tutuklu bulunan birkaç işçi serbest bırakıldı. Bununla grevi kıracağına düşünen patronlar yanılmıştı. Patronlar ve devlet sonrasında tüm işçileri serbest bırakmak zorunda kalmıştı.

Alfredo Fonte

Patagonya'da özel arazi sahipleri genel grevi durdurmak için işçilere şartların iyileştirileceği sözünü verir. Fakat kısa sürede sözlerinin aksi hareket etmeleri, işçileri daha da öfkelenmiştir. Baskı ve sömürü politikaları zamanla öfkeli bir direniş örgütlemiştir. İşçiler artık grevlerin yanı sıra doğrudan eylemlere de başvurmuşlardır. İtalyan Anarşist Alfredo Fonte (El Toscano olarak bilinir) ve Jose Ricardi (68 olarak bilinir -hücre numarasından dolayı-) birlikler oluşturarak çiftlik patronlarına, kolluk kuvvetlerine karşı silahlı eylemler gerçekleştirirler.

Patronlar Yine Sözlerini Tutmaz

Grevler ve doğrudan eylemler patronları durdurmuştu. Patronlar ve Albay Hector Benigno Varela işçilerle bir görüşme yapmak istediler. Çiftliklerde iyileştirmeye gidileceğini ama direnişi bitirip herkesin çalışma yerlerine dönmelerini söylediler. İşçilerin büyük çoğunluğu bu anlaşmanın kabul edilmesinden yanaydı ve kabul edildi. Tüm tutsak işçiler

bırakıldı, cezai durumlar silindi. El Toscano ve arkadaşları ise anlaşmayı onaylamadıkları için silahlarını bırakarak kayıplara karıştılar.

Patronların verdikleri sözden hemen bir ay sonra şartlar değişmediği için Swift'in buzdolabı fabrikalarında bir grev patlak verdi. Grev hemen bastırılmaya çalışıldı.

FORA durumun kötüye gideceğini ön görerek tüm bölgelerdeki işçileri toplayarak büyük bir kongre düzenledi. Kongre'de hiçbir dış destek alınmaksızın dayanışmayla kurulan sendikaların işçilerin savunma güçlerini oluşturma kararı alındı.

Bu sıralarda da İngiliz patronlar buluşarak Albay Varela için büyük bir resepsiyon verdiler. Burada Varela'yla, örgütlenen işçileri ve sendikal hareketi bitirmek için bir anlaşmaya vardılar.

21 Mart-21 Temmuz 1921 tarihleri arasında *Rio Gallegos* ve *Puerto Santa Cruz* bölgelerinde Albay Varela birlikleri plantasyonlara saldırıya geçtiler. İşçiler ise albay ve ordusuna karşı direnmeye başladılar. İşçilerin ellerindeki az sayıdaki silah, ele geçirdikleri askerlerden aldıkları silahlardı. Ordu da ise ağır silahlar bulunmaktaydı.

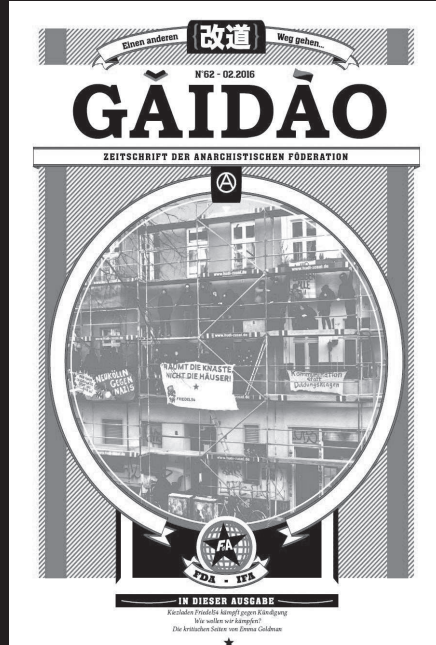
Ordunun operasyonları tüm Patagonya'da devam etti. Silahsız yakalanan işçiler dahi mezarları kendilerine kazdırılarak topluca katledildiler. Arjantin ordusunun saldırıları sonrasında 1500 işçi Patagonya'da öldürülmüştü.

Albay Yüzleşme

Alman Anarşist Kurt Gustav Wilckens, Patagonya Direnişi sırasında tutsak düşmüştü. Çıktığıdaysa katledilen yoldaşlarının intikamını almak için yemin etmişti. ABD'nin madenlerinde çalışırken IWW'ye örgütlenerek anarşist olan Wilckens, Albay Varela'yı takip etmeye başlamıştı. 27 Ocak 1923 günü katil Varela evinden çıktığı sırada Wilckens el yapımı bombasını albaya fırlattı. Wilckens albay yere yığıldığında kuşağına eğilerek şunu söyleyecekti:

"Patagonya halkının selamı var!"

Anarşist Yayınlar Dizisi (11)

Almanca Anarşist Yayınlar - 2

Farklı coğrafyalardaki anarşist mücadeleler tarihinden yayınları incelediğimiz "Anarşist Yayınlar" başlıklı yazı dizimizin 11. bölümünde, 1945'ten günümüze Almanca Anarşist Yayınlar'a

yer veriyoruz. Tek bölümde incelenemeyecek kadar geniş bir anarşist yayıncılık geleneğine sahip olan bu topraklara dair incelememizi iki bölüme ayırmıştık. Bu bölümde inceleyeceğimiz yayınlar

19. yüzyılın yoğun siyasi ortamındaki toplumsal mücadelelerde üretilmiş yayınların geleneğini, biçimsel formatta da sürdüren örnekler teşkil etmesi bakımından ayrı bir öneme sahip.

Zeynel Çuhadar

zeynelcuhadar@meydangazetesi.org

İkinci Dünya Savaşı'ndan ve Nazi İktidarının yükselişinden önce birçok farklı alanda örgütlenen mücadelelerle güç kazanmaya çalışan toplumsal muhalefet, kanlı bir şekilde bastırıldı. Anarşistlere yönelik şiddet dalgası, mücadelenin boyutlarını genişletmiş, Gustav Landauer, Erich Mühsam gibi değerli yoldaşları erkenden aramızdan almıştı. Uzun yıllar faşist diktatörlük altında yaşam fırsatı bulamayan devrimci düşünceler, siyasi sürgünler aracılığıyla dünyanın farklı coğrafyalarına taşındı. Bu sürgünlerden Rudolf Rocker, süreli yayınlarının yanında hacimli eseri "Milliyetçilik ve Kültür" (1937) isimli kitabını yayınladı ve İspanya Devrimi'ni destekledi. Aynı yıl "İspanya Trajedisi" isimli kitabı yayınlandı.

70'li yıllarda anarşizm, yeni muhalefet biçimlerinin tartışıldığı bir ortamda, öğrenci hareketlerince benimsenen bir düşünce oldu. Günümüzde ise gerçekleşen kongrelerle, eylemlikle ve yayınlarla, özgürlük mücadelelerinde çatlaklar yaratmaya devam ediyor.

Direkte Aktion

Direkte Aktion (Doğrudan Eylem) gazetesi, Die Freie Arbeiterinnen und Arbeiter Union (Özgür İşçi Sendikası/ FAU) Sendikası'nın anarko-sendikalist yayın organı olarak 1977 yılında yayına başladı. İki aylık periyotta yayınlanan gazetenin kuruluşu sendikanın çalışmalarına başlamasıyla aynı döneme tekabül ediyordu.

Yayın hayatına halen devam eden

gazetenin editörlüğü anarşist ilkeler doğrultusunda şekillenir. Sendikanın kongrelerinde belirlenen editörler her an geri çağrılabilir nitelikte olmalıdır ve Direkte Aktion'da sorumluluk alan bireyler hiçbir yazıdan herhangi bir telif hakkı iddia edemezler. Aynı şekilde özellikle bir merkez ofisi yoktur, bunun yerine farklı şehirlerde çalışma grupları kurulur ve söz konusu gruplar koordine bir şekilde hareket ederler.

Direkt Aktion'un 2005'te yayınlanan 170. sayısından sonra gazetenin bütün sayıları online olarak PDF halinde internette yerini aldı. Günümüzde Direkte Aktion; FvDG'nin yayını "Einigkeit (Birlik)", FAUD'un yayını "Der Syndikalist (Sendikalist)" ve FFS'nin yayını "Die Freie Gesellschaft (Özgür Toplum)" gibi sendika yayını geleneğinin devamlılığını yapıyor.

Graswurzelrevolution

Graswurzelrevolution, İkinci Dünya Savaşı sonrası süreçte izlediği savaşı karşıtı politikayla döneminin en etkili anarşist yayın organı oldu. İlk sayısı 1972'nin yaz aylarında Bavyera'da basıldı. Yayınlandığı süre boyunca toplumsal eşitlik, anti-militarizm ve ekoloji başlıklarına odaklanan bir yayın politikası izledi. 1989'dan itibaren her Ekim ayında sekiz sayfalık "Özgürlükçü Kitap Sayfaları" isimli bir ek çıkarılmaya başlandı. Belli bir merkeze bağlı olmayan editör gruplarının farklı şehirlerdeki diğer gruplarla sürekli iletişim halinde olarak hazırladıkları ancak her sayının sorumluluğunu

farklı bir grubun aldığı derginin birçok farklı versiyonu bulunuyor.

"Graswurzelrevolution için toplumsal devrim, tabandan gelen güçle şiddetin ve otoritenin bütün formlarıyla ortadan kaldırılmasını ifade eder. Amacımız kapitalizmin yarattığı hiyerarşiye karşı özörgütlü, federatif, doğrudan demokrasiyle işletilen, şiddetsiz topluma ulaşmaktır. Mümkün olduğunca örgütlenme anlayışımızı, mücadele yöntemlerimizi hayata geçirmeye çalışmalıyız."

Barrikada

Barrikada, anarko-sendikalizm, devrimci sendikalizm ve konsey komünizmi gibi düşünce akımlarının işçi mücadelelerine dair teorik tartışmalar yürüttüğü teorik bir dergi olarak yayın hayatına başladı. 2008 ve 2011 yılları arasında toplam 5 sayı yayınlanan dergide "Anarko-Sendikalist Yayıncılık", "Sendikal Hareketin Tarihi", "Örgütlenme" gibi birçok başlıkta araştırmanın yanında örgütlenme, karşı devrim, ekonomi gibi başlıklarda verimli tartışmalar yürütüldü.

Karl Roche internet arşivinden, derginin bütün sayılarına PDF formatında erişilebilir.

Di Schwarzi Chatz

Freie Arbeiter Union Berne (FAU-Bern)'in yayın organı olarak, 2009 yılında yayın hayatına başlayan Di Schwarzi Chatz (Kara Kedi), iki haftalık bir periyotta yayınlandı. Her sayısı 12-16 sayfa arasında değişen

gazete basılı yayınların tirajının dibe vurduğu bir dönemde 500 ile 1500 arasında değişen bir tiraja sahipti. Konut sorunu, göçmenlerin durumu ve sendikal hareket hakkında gündelik mücadele alanlarının yanında, anarşizmin tarihine dair yazıların da yayınlandığı gazetenin son sayfaları ise okur mesajlarına ayrılmıştı.

IWW (Industrial Workers of the World) üyesi Ralph Chaplin tarafından, emeğin özörgütlü mücadelesini sembolize etmesi amacıyla tasarlanan ve sonrasında bütün dünyadaki özgürlükçü sendikalar tarafından benimsenen siyah kedi sembolü, gazetenin logosunda kendine yer buldu. Di Schwarzi Chatz, 2013 yılında 23 sayılık bir külliyatla yayın hayatına son verdi.

Gâi Dào

Gâi Dào (Başka Yoldan Git), IFA üyesi Almanca Konuşan Anarşistler Federasyonu'nun (FdA-IFA) yayın organı olarak 2011 yılında yayınlanmaya başladı. İnternet dergisi olarak yayınlanan ve fiziksel formatı bulunmayan Gâi Dào, Almanca konuşulan coğrafyalardaki anarşist mücadelelerle röportajlar, dayanışma mesajları ve haberlerin duyurulduğu bir bülten işlevi görüyor. Yayın amaçlarını birkaç kelimeyle şöyle tanımlıyorlar:

"Amacımız; yöneticilerin, sınırların ve sınıfların olmadığı, devletsiz, özgür anlaşmaya ve karşılıklı yardımlaşma ilkelerine dayanan bir topluma ulaşmaktır. Tahakküm ve sömürünün bütün formlarıyla ortadan kaldırılmasını savunuyoruz."

Meydan: Palyaço Fanzin'in ismi nereden geliyor?

Şarlo bir palyaçoymdu. John Wayne Gacy bir palyaçoymdu. Joker bir palyaçoymdu.

Edebiyata da bir palyaço gerektiğini düşündüm. Şaka bir yana ismin gerçek bir hikayesi yok ama zaman içinde kendi ismini kazandı diyebilirim.

Meydan: Ne kadar süredir çıkarıyorsunuzuz?

Yeterince uzun. Kesin olmamakla birlikte 2000'lerin ortalarından beri çıkıyor. Son zamanlar yılda iki sayı gibi inanılmaz bir hızla, yoğun bir tempoyla ilerliyor.

"Kutu" adlı bir hikaye var. Hikayede sistemin bizlere dayattığı bir yaşamdan ve o yaşamla uzlaşmayan birinden bahsediliyor. Hikayeden ve sıkışılan "kutu"lardan bahsedebilir misiniz?

Adam, kendi küçük kutusunda mutlu. İyilerin bir şey yapmamasından sıkılmış biri sadece. Pasif direnişlerle dünyayı yok etmeye çalışıyor.

İnsanın ilerleyişi öyle büyük bir yok edişe dönüşmüş ki; adam, çözümünün yok olması gerektiğinde görmüş. Bunu kendi başına yapmak istiyor. Onları etiketliyor. Böyle bir insan toplumun nezdinde normal değildir.

Evi bir kutu evet. Bu beton kutu onu doğadan ve kafasındaki insan'ın olması gerektiği şeyden ayırdığını düşünüyor. Otobüs bir kutu. Bir konserve kutusuna sıkışmış balıklardan farksız hissediyor. Sorun büyüdükçe kutu genişliyor. Şehir bir kutu; tüketime dayalı bir yaşamın dayatıldığı ve eğer bunu para için yapmıyorsa, üretenin aç kalmakla tehdit edildiği ve sair kötülükle dolu. Dünya bir kutu; ki hali ortada. Kötü adam durmazken iyi adam ölüyor. Ardındaki sebebe bakıyorsun zenginlik. Salakça.

Sonunda kendi kafasının içindeki bir kutuya kapatılıyor. Kutunun içindeki adam gireceği son kutuya sadece etini sığdırabileceğini bilmelidir.

Popüler olanın hızla tüketildiği bir zamanda yaşıyoruz. Fanzinlerde bu konuda hem içerik olarak hem teknik olarak biraz değişti. Bu değişiklik nasıl oldu ve fanzinler bu süreçten nasıl etkilendi?

Hızlı ve acısız oldu. Ben bu değişiklik sürecini bir sorun olarak görmüyorum. Önemli olan fanzinin üretilmeye devam edilmesi. Ve insanlar reklamlara bakmaktansa, okumaya başlamalılar. Çabuk sıkılan malum kalabalık başka yöne baktığında ise geride bir çöp yığını bırakacaklar. Ama ne kadar karıştırırsak o kadar iyi şeyler çıkacaktır. Ya da kirlenmeden kalmayı başaranlar olacaktır.

Burada fanzini ortaya çıkaran ruh devreye giriyor. Sürecin hangi kısmında olursa olsun ya da neye dönüşürse dönüşün içinde barındırdığı ruh onu var etmeye devam edecektir.

Kent Sürüngenini adında tek sayılı bir fanzin daha çıkarmışsınız. O fanzinden de bahsedebilir misiniz?

Kent sürüngenini özgür bir öykü. İzmir'de bu hareketi ateşleyen arkadaşların tabiriyle bir fankit. Fanzin/Kitap. Yayınevlerinin edebiyat üzerindeki hakimiyeti, baskı sıkıntısı, satılma sıkıntısı olmadan kendi işini kendin gör tarzı bir yayıncılık yaklaşımı. Bir arkadaşım kapağını tasarladı. Ben de onu öylece basmaya karar verdim.

Sürüngen, geçmişte Beyoğlu sokaklarında alkol dozunu fazla kaçırmış insanları tanımladığımız bir tabirdi. Öykü ise; bir sürüngen ve bir balığın bütün gece nasıl evlerine ulaşamadığının hikayesi. Mekanlar, karakterler ve kurgunun büyük bir kısmı gerçek. En önemlisi ana karakter olan balık gerçek bir balıktı.

Son olarak Palyaço Fanzin ile iletişime geçmek ve edinmek isteyenler nereden ulaşabilir?

Sosyal medya üzerinden Palyaço'yu bulmak çok kolay. Online okunabileceği bir siteye yükledim. Baskıya hazır PDF halleri bir çok yerde var. Sosyal medyada paylaşıyorum, cebimdeki paraya göre ucuz fotokopilerde çoğaltıp dağıtıyorum. En sevdiğim yöntem dosyanın mümkünse çalıştığınız şirketin yazıcısından kaçak çıktı alınması. Ayrıca yazılarımı depoladığım bir de web sitem var.

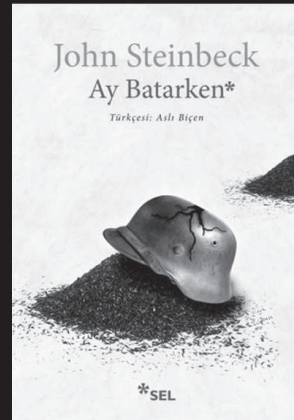
palyacofanzin@gmail.com adresinden bize ulaşabilirsiniz ve Kadıköy ve Taksim 26A, Bayrampaşa Cafe Time, Arjin Kafe, Kadıköy 6:45, Zebercet Sahaf gibi mekanlardan Palyaço Fanzin'i edinebilirsiniz.

Röportaj için teşekkür ederiz.

Hayvan Olmak - Charles Foster

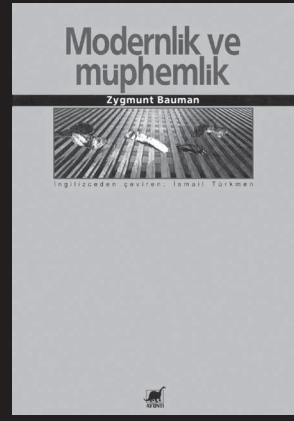

Kişisel deneyim ve gözlemlerden yola çıkan ekoloji kitaplarına az çok aşinayız. Ancak Charles Foster, Hayvan Olmak adlı kitapta bu gözlemleri biraz daha ileri taşıyor. Kitapta yaşam biçimlerine göre seçtiği hayvanların yaşadıklarını deneyimleyen ve bu deneyimleri aktaran yazar doğal yaşamla aramızda çektiğimiz sınırlara karşı çıkıyor. İnsanın aslında bir zamanlar kendisinin de ait olduğu yaşam döngüsüne yabancılaştığını ve onu tahakküm almaya başladığını söylüyor. Foster kitabını şöyle tanımlıyor; "Her bir element bir hayvanla temsil ediliyor; toprak porsuk ve alageyik), ateş (şehir tilkisi), su (su samuru) ve hava (ebabil). Dört temel elementi dengeli olarak bir araya getirip bir simya yakalamayı amaçlıyorum"

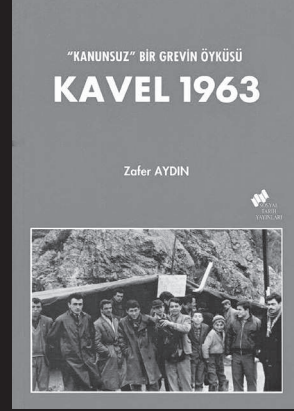
Ay Batarken - John Steinbeck

Geçtiğimiz günlerde yeniden basılan Ay Batarken, İkinci Dünya Savaşı sırasında Avrupa'nın dört bir yanı Nazi işgali altındayken yıllardır savaş yüzü görmemiş bir kasabanın ve burada yaşayan insanların işgal başladıktan sonra değişen yaşamlarının öyküsü. Yazıldığı yıllarda faşizme karşı direniş mücadelesine güç vermiş, yasak olduğu işgal coğrafyalarında elden ele gizlice çoğaltılarak milyonlarca okunmuş bu kitap, savaşların ve acının ortasında varoluş mücadelesi verdiğimiz bu topraklara hiç yabancı olmayan bir hikayeyi anlatıyor.

Modernlik ve Müphemlik - Zygmunt Bauman

Ocak ayında yaşamını yitiren ünlü sosyolog Zygmunt Bauman, Modernlik ve Müphemlik isimli çalışmasında yüzyılımıza dair çözümlerini kapsamlı bir şekilde sunuyor. Gençliğinde İkinci Dünya Savaşı'na katılmış ve sosyalizm düşüncesini savunmuş ancak modernizme ve modernist projelere inancını kaybettiğini söyledikten sonra çalıştığı Varşova Üniversitesi'nden atılmış ve düşünsel serüvenini farklı alanlarda sürdürmüştü. Zygmunt Bauman, modernliğin eninde sonunda bir müphemlik ürettiğini farklı disiplinlerden ve tarihi olaylardan örneklerle incelediği 400 sayfalık bu hacimli eseriyle birlikte postmodernizmin öncüsü kabul edilmeye başlanmıştı.

Kavel 1963: Kanunsuz Bir Grevin Öyküsü

1963 yılının Ocak ayında Maden-İş Sendikası'na bağlı işçiler, Kavel Kablo Fabrikası'nda 36 gün süren bir grev yaptılar. Bu grevin coğrafyamızda gerçekleşen diğer grevlerden ayrıştı en büyük özelliği, çalışma yasasında grev yasağı sürerken yapılmış olmasıydı. Direnişin toplumsallaşması, takip eden süreçte devletin de çalışma yasasında geri adım atmasını sağladı. İşçi sınıfı tarihinde satır başı olan bu direnişin öyküsünü, Kavel Direnişi'nin yıldönümünde olduğumuz şu günlerde tekrar hatırlamakta fayda var.

Krizi Fırsata Dönüştürenlerin Hikayesi BIG SHORT

Film burada bitiyor ama "kriz" burada bitmiyor. Yalanlarıyla halkı kandırıp ev sahibi yapma vaadinde bulunan tüm kurumlar, bankalar, finans çevreleri ve borsa, devlet eliyle kurtarılıyor. Üstelik, asıl mağdur olan ve ev sahibi olma hayaliyle varını yoğunu bankalara kaptıranlardan toplanan vergilerle. Bu size de tanıdık geldi, değil mi?

Gürşat Özdamar

gozdamar@meydangazetesi.org

Her şey şu tür reklamlarla başladı: "Size uygun bir konut kredisi mi arıyorsunuz? Mortgage uzmanı XYZ Bankası, ev sahibi olmak isteyen herkese uygun konut kredisi imkanı sağlıyor! "Bu fiyata kiraya çıkmak mı kendi evine taşınmak mı? XYZ Bankası'na gelin, ayda sadece %0,9'dan* başlayan faiz oranlarıyla kendi evinize geçin." Ya da "Ev kredisi ile yüzbinlerce aile bugün kendi yuvasında! Siz de XYZ Bankası'nın kendinize uygun ev kredisi seçeneklerinden yararlanabilir, istediğiniz yuvaya esnek ödeme koşulları ile sahip olabilirsiniz."

"Özgürlükler Ülkesi" ABD'de yaşayan ama ev sahibi olamayan milyonlarca kişi, bu reklamları görür görmez ev sahibi olma hayalleriyle bankalara koştu. Bankalar ilk başka kredi faizlerinden dolayı bu işe heves ettilerse de, ev yapmak için bankaların cebinden para çıkmak zorunda olması ve bunun geri dönüşünün geç olması gibi nedenlerden dolayı, zamanla taşeronlara devretme yoluna gittiler. Böylece bankaların cebinden para çıkmıyordu, üstelik yaptıkları bu aracılıktan da para kazanıyorlardı, Ev sahibi olmak isteyenler de bu taşeronlara gidiyorlar, 30 yıla varan vadelerle borçlanıyorlardı. Elbette her şey bu kadar "kusursuz" ilerlemedi.

Adam McKay'ın Michael Lewis'in kitabından senaryolaştırarak filme aldığı Büyük Açık (Big Short) işte tam da bu noktadan anlatmaya başlıyor hikayesini. 2007-2010 yıllarında Mortgage Krizi diye adlandırılan olaylara dek ABD'deki finansal sistemin bir panoramasını sunuyor.

Kapitalizmin Merkezi

Kitabın yazarı Lewis'in finans piyasalarıyla ilgili daha önce yayınlanmış bir kitabı daha var. Bu kitabı için de "Yale gibi Harvard gibi parlak okullardan çıkan genç ve zeki gençlerin, bu kapitalizmin merkezi konumundaki kurumlarda nasıl da aptallaştırıldığını çözmeye çalıştım" diyor. "Sistemin ne kadar bozuk bir hale geldiğini gören ve bundan para kazanmaya çalışan insanlar. Big Short'un bir dergi makalesi değil de bir kitap olmasını sağlayan da bu."

Kitabın ve filmin konusuna gelirse; 2000'li yıllarda, ev almak için başvuranlardan oluşan ipotekli tahvillerde toplanmış binlerce bireysel kredi -ki bunlar bankalar tarafından yüksek derecede derelendirilmiş, yani güvenilir olarak tanımlanmıştı- aslında ödeme gücünü içindeydi. Ancak bu durum, dışarıya aksettirilmiyor, bu durumdan hiç haberi olmayan evsizler ev umuduyla gene bankalara yöneliyor, sistem kredi dağıtmaya öncekinden de fazla olarak devam ediyordu.

Gerçekten de bu tarihler, geçtiğimiz yüzyılın en karanlık dönemlerinden biri. Bu filmde anlatılmaya çalışılan batış aslında hiç de küçük bir batış değil, zincirleme etkileri nedeniyle bütün bir Wall Street piyasasını ve aslında bütünüyle Amerikanın ekonomisini, kapitalist ekonomiyi çökertecek bir saatli bombaydı. Film, bu bombanın fitilini görerek, yine sistem içinde değişik yatırımlar yaparak para kazanma yollarını deneyen bir kaç kişinin hikayesi üzerinden, bu devasa sistemin nasıl

işlediğini, ya da aslında işlemediğini gösteriyor.

Ekonomi Tıkırında!

Konu ekonomi olunca bir sürü terim de işin içine giriyor. Christian Bale, Ryan Gosling, Steve Carell, Melissa Leo ve Brad Pitt'in rol aldığı filmde, herkes tarafından bilinmeyen bu finansal terimleri açıklamak için yan hikâyelere de başvurulmuş.

Örneğin Selena Gomez, bir kumarhanede 21 oynarken görüntüleniyor. Ekonomist Richard Thaler ile birlikte "Dış Değer Biçim Eğilimi" yani şu anda olan bir şeyin olmaya devam edeceğini varsayma eğilimini açıklıyor.

Şu anda olan bir şeyin olmaya devam edeceği! Yani Mortgage Sistemi iyi işlemektedir ve bu hep böyle devam edecektir! Ancak, dıştan görünmese de, kendisi de bir para uzmanı olan Michael Burry (Christian Bale), kredilerdeki bu açığı ta 2005'te görür ve "kredi temerrüt takası" adında finansal bir araç icat ederek bu durumdan gelir elde etmeyi planlar. Bu durum başka kurnaz bankacılarca fark edilir ve bir ekip oluşturarak (Ryan Gosling, Steve Carell) Wall Street'e karşı bir bahis oynamak üzere hazırlıklarına başlarlar, yani bütün bir finans sistemine karşı.

Bu tarz bir bahis oynayabilmek için belirli koşulları yerine getirmeleri gerekmektedir. Bu konuda da eski bir bankacı olan Ben Rickett (Bradd Pitt) devreye girer. Film bu çabaları ve borsanın verdiği yanıtları, yarı belgesel tarzda anlatımını sürdürerek, o dönemdeki olayların arka planını anlatmayı sürdürüyor.

Borsa, sistemin batmazlığına güvendiğinden, bu bahsi çok da ciddiye almaz, bundan ötürü bu bahis işlemi için her yıl ödenmesi gereken prim miktarlarını düşük bile tutar. Ama birkaç sene sonra, 2008 yılında borsa tamamen çöker. Mortgage'a karşı oynayan yatırımcılar tam da düşündükleri gibi "kazanırlar". Elbette kazandıkları parayı kendilerine ödeyebilecek bir borsa kaldıysa!

Film Biter, Kriz Bitmez

Film burada bitiyor ama "kriz" burada bitmiyor. Yalanlarıyla halkı kandırıp ev sahibi olma vaadinde bulunan tüm kurumlar, bankalar, finans çevreleri ve borsa, devlet eliyle kurtarılıyor. Üstelik asıl mağdur olan ve ev hayaliyle elindeki varını yoğunu bankalara kaptıranlardan toplanan vergilerle. Bu size de tanıdık geldi, değil mi?

Yönetmen McKay de filmle ilgili "aslında benim hayalim, insanların bu filmi izledikten sonra gidip kongre üyelerinin yakasına yapışıp, bu bankacılık reformuna nasıl oy verdiklerini sormaları" derken, bankalardan ve şirketlerden bıkmış izleyiciyi doğrudan bir eyleme çağırıyor.

Finans şirketleri günümüzde de benzer biçimde kredi vermeyi, insanların gereksinimleri üzerinden avlanmayı sürdürüyor. Üstelik artık yalnızca ABD'de de değil, dünyanın pek çok ülkesinde Mortgage tarzı oluşumlar yaygınlaşmış durumda. Zaten yazının ilk başında yer verdiğim reklamlar da günümüzden ve sırasıyla Garanti, Akbank ve İş Bankası'na ait.

Ne dersiniz, "Big Short" teğet mi geçiyor?

Sığıntılar tiyatro oyunu, günümüzden çok önce ve başka bir coğrafyada yazılmış olmasına rağmen, devletlerin göçmenler üzerinden pazarlıklar yaptığı, sınırlara yüksek duvarlar ördüğü şimdiden çok da uzakta durmuyor. Hele ki, oyunda

aynı bodrum dairesini paylaşan, biri kendi doğduğu toprakları bırakıp başka bir ülkeye geçmek için göç etmiş işçi ile düşünce suçlusu olarak kendi ülkesinden ayrılmak zorunda kalan yazar karakterleri, bize hiç mi hiç yabancı değil.

Biz de Meydan Gazetesi olarak bu oyunu Ezop Sahne'de izledik ve oyun bitiminde sıcaklığına yönetmen Polat Niloğlu ve oyuncular Barış Ayas ve Mehmet Küçük ile sahne üzerinde bir söyleşi gerçekleştirdik.

Meydan Gazetesi: Merhaba, önce oyunun metni ile ilgili konuşalım istiyoruz. Sahneleme öncesinde bu metni nasıl ele aldınız ve günümüze nasıl uyarladınız?

Polat Niloğlu: Mrozek kendi çağında çok sert eleştiriler getirebilen bir entelektüel. Sığıntılar da hem izleyicinin çok sevdiği, hem de oyuncuların çok oynamak istediği bir oyun. Mrozek'in oyununun çok absürt bir tarafı vardır. Ama bir taraftan da çok gerçek şeyler ister sahne; dekor, kostüm ve oyunculuk anlamında. Hem bu absürtlüğü hem de bu gerçekliği bir arada verebilmek adına metni biraz kısalttık.

Birbirine zıt gibi görünen ama belki de birbirini tamamlayan iki karakter var oyunda. Bu noktada birbirlerine de bağımlılar.

Polat Niloğlu: En entelektüel olanda da hiç okuma yazma bilme-yende de bir kölelik ruhu var. İster istemez bir bağımlılık ilişkisi gelişiyor. Bir kahvehanede oturan işçiler olalım, patronumuz yanımızda yokken hepimiz ağızımıza gelen her şeyi söyleriz. İktidara karşı yani işte. Ama iktidarla karşı karşıya geldiğimizde pek de öyle değilizdir. Barış'ın oynadığı XX karakteri, gerçekleri açıkça söylemiyor da, kimse yokken ya da kendisiyle konuşurken, belki de köpeğiyle konuşmalarında söylüyor gerçeği.

Barış Ayas: Bu ikili karakter ya-

pılanmasını da şöyle bir çerçeveden kurduk aslında: hayvan ve terbiyecisi. Entelektüel ve cahil diyeyim, aslında bir beynin iki yarısı gibi. Biri ruhu, hayvansal olarak köklerimiz temsil ediyor; diğeryse bu bilinç dediğimiz şeyin oluşumundan sonra biriken pisliği temsil ediyor aslında.

Mehmet Küçük: Bence bu ikili arasında şu an günümüzde olduğu gibi bitmeyen bir çatışma ve savaş var. Sürekli karşımdakini yenmeye çalışıyoruz. Bir rekabet var ancak, bu oyunun en güzel tarafı bir kazanmanın olmayacak olması. Benim de ideal insana varmam için çok yolum var, onun da. Benim entelektüeli oynuyor olmam, Hegel'i biliyor, daha süslü cümleler kuruyor olmam, beni ondan daha üstün yapmıyor. Ya da onun köpeği içine para saklaması ya da cebinden konserve çıkarıp benden gizli yemesi onu benden kötü biri yapmıyor.

Mrozek'in bu oyunla Alman işgalindeki Polonyalı entelektüellere bir eleştiri getirdiği çok açık olmasına rağmen karakterlere isim vermemesi, bu eleştiriyi günümüze de taşıyor diyebilir miyiz?

Polat Niloğlu: Söylediğinle yaptığın bir olmayınca o entelektüel çaba bir işe yaramıyor diyor Mrozek. Sen de yalnızca eleştirdiğinle kalıyorsun ve hatta biraz ona benziyorsun, eleştirdiğin taraftasın diyor. Sartre çıkar sokağa taş atar ama aynı zamanda gider sağda solda yazar ya, bu ente-

lektüel tipini önemsiyor. Polonya'da özellikle Alman işgalinden sonraki dönemde entelektüellerin sorumluluk almaları gerekirken, hepsi bundan kaçıyor gidip başka yerlerde entelektüel çabalara giriyor ve kitap yazıyorlar sadece. Ama olan Polonyalılara oluyor. Türkiye'de de var bu, bunu biliyorsun.

Barış Ayas: Günümüz insanına biraz baktığınız zaman bu oyunda gördüğünüz her şeyi görüyorsunuz, bu sadece sıkıştırılmış konserve edilmiş bir süreç. Her şeyi tartışıyoruz bu oyunda, parayı, sanatı, insanlığı, açlığı, köleliği ve özgürlüğü tartışıyoruz.

Sığıntılar oyunu temelde sınırlar üzerinden şekilleniyor. Geçmişle günümüz arasında oldukça benzerlikler sunarak üstelik. Peki siz günümüze baktığınızda geleceğe dair neler söyleyebilirsiniz?

Polat Niloğlu: Eskiden, büyü-yünce her şey daha güzel olacak diye düşünüyorduk. Küçük umutlar, küçük ütopyalarımız vardı. Şimdi kimsenin gidecek yeri dahi yok, ütopyaların hepsi kayboldu. Bu oyun en çok bunu söylüyor. Yani nereye gidersek gidelim, sınıflandırılmış, tanımlanmış, kimlik verilmiş ve sen busun denilmiş insanlarız. Ama biz öyle hissetmiyoruz. Bu sınırın içindeyken farklı bir ilişki biçimi geliştiriyorsun, yalan söylüyorsun, kandırıyorsun. Çünkü senin aslında olduğun yer burası değil.

Biz böyle arada kalmışız, ne geriye ne ileriye gidebiliyoruz, ortada bir yerde havada uçan bir şeyleriz.

Mehmet Küçük: Aslında şu; her halimizde sıkıştırılıyor! (Sehpada duran Meydan Gazetesi'nin 35. sayısının "Sıkıştırılıyor" başlıklı sayısını göstererek)

Polat Niloğlu: Meksika sınırında bir otoyol düşünelim, otoyolun bu tarafı bir kaçış imkanı sağlıyor. Yani öteki tarafa geçersen kaçabileceğin bir bölge var ama otoyoldan vızır vızır arabalar geçiyor ve vurulabilirsin. Oradaki Meksika'lı köylü, işçi ya da evsiz barksız herhangi biri, para kazanmak, karnını doyurmak ya da iyi bir hayat yaşamak için sınırdan geçmeye çalışıyor. Tabelalar var yolda, kanguru çıkabilir, ayı çıkabilir vs. Bir tane daha tabela var sınırdan: "insan çıkabilir" tabelası! Bilmem kaç km hızla gelirken karşına insan çıkabilir tabelasını görüyorsun ve durmuyorsun.

Bu şu demek, bizim hayatımız da hep böyle olacak. Kökten topyekun bir değiştirme gücümüz pratik bir sürece tabii olmazsa, biz bunu gerçekleştiremezsek, hayatımızda her zaman müphem olma, yurtsuz olma, belirsiz olma, yersiz olma durumumuz olacak. Sürekli bir yerden bir yere göç etmek durumunda kalacağız.

Bu güzel oyun ve sohbet için teşekkür ederiz.

Bir Anarşist kafe olarak İstanbul'un Beyoğlu ilçesinde 2009 yılında açılan 26A, patron-işçi ilişkisinin olmadığı, gönüllü çalışma ile işleyen kolektif bir deneyim olmayı sürdürüyor. Beyoğlu dışında Kadıköy ve Kartal ilçelerine de bu kolektif deneyimi taşıyan 26A, şimdi de içerisinde kütüphane ve kitap okuma bölümleri, kesme biçme atölyesi, internet radyosu, gösterim ve performans alanı, bilgi paylaşımı için farklı konulardaki aktarımların gerçekleşeceği kara tahtası ile birlikte üretmek ve yeni deneyimler oluşturmak için 26A Atölye'nin kapısını aralıyor.

Kara Tahta'da Bilgiler Aktarılacak

Bilginin 50 dakikalık bir zamanda aktarılacağı kara tahta bazılarımızın okulundan hatırladığı bilginin otoriter biçimde zorla empoze edildiği bir araç olarak görünebilir. Bize bir dersliği, bir sıkışmışlığı, bir korkuyu, bir bilememe cezasını, bir iktidarın tahakkümünü yasladığı olguyu, sertliği ve karamsarlığı bile hatırlatabilir. En önemlisi de bilginin hapsedilişini. 26A Atölye ise kara tahtayı, tüm bunlara karşı koymanın ve bilgiyi özgürce paylaşmanın bir yolu olarak seçti.

Neden 50 Dakika?

50 dakika, çünkü her bir aktarım bir başka aktarımı yaratıyor. Bilginin sonsuzluğuna bilginin doyumsuzluğu karşılık olabilir düşüncesiyle belirlediğimiz bir zaman 50 dakika. Bazen oldukça yetersiz, bazen fazla bile. Önemli olan her bir 50 dakika öğrendiğimiz, paylaştığımız bilginin doyumsuz aktarımı. Bir soruyla biten, bir cevapla başlayan yeni bir aktarım için kara tahta her defasında silinir ve yeniden yazılır.

Aktarımlar Nasıl Belirleniyor?

26A Atölye'nin gönüllüleri aylık bir program hazırlıyor. Şubat ayı içerisinde kara tahtada birbirinden farklı 11 konu aktarılacak. Aktarımların hedeflediği, katılımcıların da bir sonraki ay belirttikleri konularda 50 dakikalık aktarımlar gerçekleştirmesi. Burada bilgiyi paylaşan ile bilgiyi öğrenenlerin değişken olduğu, özgür bir bilgi paylaşım modeli deneyimlenmek isteniyor. 50 dakikalık aktarımlarda detay konular seçmeye özen gösteriliyor ve süreye sığmayan aktarımlar bir başka aktarımın konusu olabiliyor.

Kütüphane ve kitap okuma bölümleri

200'ü aşkın kitap var kütüphanede. Kitapların büyük çoğunluğu Anarşizm üzerine. Kitap okuma bölümlerinde okuyabiliyoruz kitaplarımızı, istediğimizi alıp götürmüyoruz. Mesele 200'ü aşmamak değil, 200'ün altına düşmemek. Çünkü Anarşist bir kütüphanenin en güzel yanının kitap okuduğunuz masaların tanışıklığı ve sohbeti olduğunu biliyoruz.

Kesme Biçme Atölyesi

Duralet, cetvel, makas, pergel, eskiz kağıtları, fırçalar, 2 ve 4B'ler, boyalar... Kesmek, biçmek için alet ve edevatların durduğu masamız, hemen atölye girişinde yer alıyor. Boş kalan duvarları, iç ve dış mekanları, hatta sokakları atölyenin ürettikleriyle doldurmak ya da sadece istediğimiz için oturabiliriz bu masaya. Birlikte üretmek için, birlikte tasarlamak için.

İnternet Radyosu

Çok basit bir uygulama olarak internet radyosu, 26A Atölye'nin bir köşesinde basit donanımıyla çalış-

mak ve konuşmak üzere yerini aldı. Radyo, gönüllüler tarafından gün içerisinde çalınan müzikler dışında farklı içerikte programlara da yer vermeyi düşünüyor. Dahası kara tahtanın aktarımlarına katılanlar için kayıt tutan, sabah sabah gazete okuyan, arada konuk ağırlayan, 26A kafelerin birindeyseniz kulağınıza çalınan cingıllarıyla "ooo mülksüzler radyo" diye seslenerek dinleyicilerini selamlamaya hazır.

Gösterim ve Performans Alanı

26A Atölye, toplamda 100m2'lik bir alana sahip. Gösterim ve performanslar için kullanabileceğimiz alan ise toplamda 30m2. Bir sinema filmi izlediğimizde ya da bir müzik performansında bu alanın barındırabileceği insan kapasitesi 30. Böyle düşünüldüğünde yerimiz biraz küçük. Ancak yine de böyle bir alanı kullanabileceğiz.

"Önce Pratikte ve Sonra o Pratikte Teoriyi Bul"

Kolektif 26A senelerdir yarattığı anlayışı "Önce pratikle ve sonra o pratikte teoriyi bul!" sözüyle oluşturmuştur. Şimdi de 26A Atölye kapısını aralayan herkesi birlikte düşlemeye, düşünmeye, düşündüğünü de beraberce eylemeye çağırıyor.

26A Atölye Nerede, Nasıl Ulaşabilirim?

Haftanın her günü 12:00 - 21:00 saatleri arasında atölyeye uğramak mümkün ve yabancılarımız değilse, yani bir 26A dostuysanız, atölyeyi bulmak hiç zor değil.

Adres: Tel Sokak No. 26/A Beyoğlu/İstanbul
Tel:02122436085